ABC Amber Palm Converter, http://www.processtext.com/abcpalm.html

C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\GALUŠKA Zdeněk\Galuška Zdeněk - Slovácko sa nesúdí.PDB

PDB Name: Galuska Z - Slovacko sa nesudi
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXt
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 30.10.2002
Modification Date: 30.10.2002
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

Zdeněk Galuška

SLOVÁCKO SA NESÚDÍ

MILÝ ČTENÁŘI, dovol, abych Ti představil Tvého nového přítele, který se stane členem Tvé rodiny, Tvého soukromí. Je to staříček Pagáč, kterého snad již znáš z pořadů Čs. rozhlasu, televize a z estrád. Ujišťuji Tě, že je to přítel věrný, skromný a nenáročný. Stačí mu malé místečko v knihovně nebo na nočním stolku. Můžeš se na něj obrátit kdykoli, hlavně však v době, kdy osud bude pro Tebe méně příznivý.

Říká se, že než se v rozčilení rozhodneme k činu, máme počítat do deseti. Doporučuji Ti místo počítání pobesedovat se staříčkem v této skromňúčké knížce...

Život není složen ze samých růžiček. Buď proto shovívavý v situacích, kdy staříček do deseti počítat nemohli... Tato knížečka neřeší žádné vážné problémy. Chce Ti jen přinést trochu pohody a úsměvů, kdy to budeš nejvíc potřebovat.

A pro takové chvíle Ti předkládám tuto abecedu veselých povídek. Mám však jen jednu obavu - a to vážnou: Zda splní předpoklady, pro které jsem ji pro Tebe psal...

autor.

POSLEDNÍ SÚD.

Abych pravdu řekl, nebýl sem ve svéj koží. Vrátíl sem sa do svéj rodnéj dědiny po nekolika rokoch a moja první cesta védla k súdu. Kdysi sem tam chodil každý týdeň a furt bylo o čem psat. Tož sem býl zvědavý, co sa za tú dobu přihodilo...

Ve starém zámku, kam si ludé chodili pro spravedlnost, sem sa dověděl, že si ani nepamatujú, kdy naposledy tam od nás nekeho súdili. Z teho sem býl tak udivený, že sem sa hnedkaj vypravil za staříčkem Pagáčem, lebo to byla jediná "informační kancelář a enom tam bych sa mohl neco "dovědět".

Přivítali ňa jak ztratěného syna a zvědavo nahlédali do kufra, kerý sem donésl. Dyž tam našli nekolik paklí tabáku z všelijakýma malovanýma obrázkama a dvě fajky - jednu z tú dlúhú tréskú - nebyli k udržání. Hnedkaj ju zmontovali, nacpali "tým voňavým, kerý myslím kúřijú enom pán falář, a posvátno bafali. Pochodovali po izbě z vyvaleným břuchem a pochvalovali si:

"Takú fajn nemajú ani lékárník a nadlesní už teprú neé! Chlapče, toto ti nikdá nezapomenu - z téj budu kúřit enom v nedělu po požehnání a chlapom ju ukážu enom přes okno!"

Donésli z komory sliovicu, naléli do dvúch pohárků a dyž zme si štrngli, tož báňali, že to mlazgalo, jak dyby volali na psa... Dyž sem ím pověděl, proč sem za nima došél, podívali sa, jak dyby ňa teprú uhlédli, a drcli sa do čela:

"No baže - dyť tys býl tak dlúho odjetý, tož to nemožeš vědět! To ti leda mosím povědět od samého začátku..."

Naléli si do svojého pohárka, lebo já sem z mojého enom usrkl, opřeli sa pohodlno na legátce, natahli nohy a začali:

"Za nejaký čas, cos odjél, zme tady měli velikú povodeň - no, boží dopuščení... Voda sebú brala králíkárně, krmíky, chlévky, klece aj z husíma a šecko, co nebylo napevno přidělané. Za tři dni voda opadla a včílkaj všecí začali hledat, co ím odplovalo.

A to byla druhá pohroma. Jeden u druhého našli nejakú věc lebo zvíře a nastala změť jazyků jak v babylónskéj věži. Obviňovali sa ze zlodějstva a začali sa súdit jak splašení. V dědině bylo toléj súdičú, že sa ludé už mezi sebú ani nezdravili. A dyž už sa zdálo, že snáď nastane konec světa, tož došla spása:

Volili zme nového starostu. Naisto sa počítalo s tým, že sa ešče udržijú starý Cabúch, ale v poslední chvilce sa karta obrátila a býl zvolený najvěčí biják v kraji - Martin Kordula. Nekeří sa křižovali před tú pohromú a druzí sa zaséj uščuřovali, co to donese nového...

Jedni z vyvalenýma očima zvolávali všecky svaté a vybřeskovali, že Sibíla hádala dobře, lebo dědina už sa třase v základoch a ostane po ní enom smradlavé spálenisko, jak po erteplovéj nati.

Druzí zaséj z vírú předvídali: "Udělaj z pytláka hajného a rana v lesi nepadne" a "Ze zloděja udělaj policajta a možeš spat klidňúčko při otevřené chalupě".

Řeči letěly na všecky strany světové, ale oči byly upříté enom na jedno místo: na Martina Kordulu! Chlapisko jak Jánošík, že mu ani jedny dveřa nestačily, a ručiska jak lopaty, že na nich v hospodě mohli hrát karty. Všecí enom čekali, kam sa dědina pohne, až do týchto rukú chytí obecní opratě...

A dyž sa Martin Kordula zvihl, zostali všecí, jak tam stáli lebo seděli, z otevřítú hubú jak prvňáčci, dyž dondú poprví do školy. Jeho řeč byla kraťučká, ale načisto jasná. Rozkročil sa, roztahl ruky, že býl jak větrný mlýn, a zařvál jak na pastvisku: "Občané!" Dyž ale uhlédl, že sa všeci zgrčili, tož zaséj ruky spustil a začál: "Na jedno sém v poslední době došél. Naša dědina je zachvátěná morem. Morem zloby a nenávisti. Ale od zajtrajška sem pustíme inší luft! V dědině bude tichúčko jak na palúčku v "Rubisku" a dobrá pohoda mezi všeckýma. A starajte sa o rozumné věci a né o také hovadiny jak doposaváď!"

A tehdá mu největší sudič Cyril Míšek odsekl:

"Ná, co bych sa starál? O dušu sa ně stará falář, o zdraví kořenářka Peléščena a o peníze advokáté!"

Po téjto rúhavéj řeči sa Martin - starosta postavil, že mu nos šél zarovno s petrolínkú, praščíl na stůl, že všecky sklénky stály v haptáku, a zařvál, až sa hodiny na věži zastavily:

"Tož pravíš, že advokáté? A já ti povídám, jak sa Martin Kordula menuju. Na našém kotáře bude konec súdom a súdit budu včílkaj já! Rozuměls? Alebo to mám napsat na řemeň a ošvácat ti to o kotrbu?"

Nastalo také ticho, že bylo čut červotoča, jak hryže futra, a súsedé sa rozešli dom . . . A co starosta Kordula slúbíl, to také splnil - a hnedkaj třetí deň.

Pobili sa mezi sebú Francek Hrotkúj z Janem Bočnicovým a starosta Martin sa dověděl, že chcú íst do města k súdu. Proto ich teda pozvál na obec a tam ím pěkně klidňúčko promlúvál do duše, aby sa smířili a podali si ruky. Ale jak dyž ich obúch šídlem džógne, že totak, podat si ruky - chachááá, máš ho vidět! A že pujdú pro spravedlnosť ke krajskému do města a že - co ty nám budeš rozkazovat? Starosta Martin ešče jednú klidno připomenúl, že ím radí po dobrém, aby sa smířili. Ale dvá kóhúté že né a né a že pujdú k súdu . . . Tož si teda vyhrnúl rukávy na košuli a povídá:

No dobře, legrúti! Jak ste mohli zistit, zatým sem vás furt šanovál. Bárskerý šandár by už nasadil ostřejší šporny, ale já to s vama ešče oprubuju po dobrém. Je načisto jasné, že máte obá tvrdé palice, no a dyž je maso tvrdé - tož sa mosí poklepat . . ."

A než bys okem mrkl, chytil do každéj ruky jedného za lémec a búchál ím hlavama o sebe jak z ořechama. Potem před obecní dum vyletěla noša hader a druhá noša zaňú. Enomže v tych hadrách byli Francek z Janem a za něma sa nésly hromy Martinovy:

"Ešče ste ně zapomněli podepsat protokól, pazúři! A esli pochybujete o méj spravedlnosti, možete ít ke krajskému! Ale dybyste to oprubovali, vytřasu vás z gatí!!!"

A co sa stalo potem, z teho měl největší radosť súcí Martin Kordula, lebo obá sudiči si před obecním domem pomáhali na nohy a jeden druhého pěkně oprašovali. A najednú - jak na befél - měli jedinú a stejnú myšlénku: z uctivéj dálky zahrozili do domu spravedlnosti a zapadli do hospody. A ida potem v noci dom, držali sa kolem krků a slubovali si kamarádství až do hrobu tmavého . . .

Tož tak sa ponajprv představil Martin Kordula tajak starosta aj súcí v jednéj osobě!"

"No ja" - pravím - "ale na to neměl právo! A je to dokonca proti zákonu!"

"Tož tak múdrý si ty a teprú včil! Ale tehdá, chlapče, ludé z téj pohromy snáď ztratili aj rozum. A nebyt Kordule, prosúdíl by nekerý aj poslední kozu. A proto súcí-Martin udělál dobře, dyž v takéj džungli nastolil aj její zákon: právo silnějšího - ale hlavně múdřejšího!"

Než si staříček znova nacpali fajku, v duchu sem přemýšlál, že neco pravdy na tem bylo...

"A včílkaj počúvaj" - vytrhli ňa z myšlének. "Povím ti druhý případ, kerým dondeš nato, že Kordula je chytrý chlap . . . Nedlúho nato radní Krpál přejeli na velocipédě kostelníkovi Míškovi kačenu. Kostelník za ňu chtěli štyrycet grajcarú a kačenu že si radní možú nechat. Radní mu dávali enom třicet grajcarú a kačenu že nechcú. Hádali sa, drcali do sebja, nadávali si a z radního už začaly padat aj sakry. Protože kostelník ve svéj funkciji hřešit nesměli, vybřéskli celý bez sebe:

"A abys věděl - dám ťa k súdu!

Snáď to bylo zaklínadlo, lebo tajak by ze zemi vyrústl, stál za nima jak bůh pomsty - starosta Kordula! Zastrčil si palce za řemeň, rozkročil sa a jak dyž putru ukrajuje začál:

"Už vás hodnú chvilku počúvám a nemožu dojít na to, že tací dvá staří volé nemožú najít stejnú řeč . . . A radního k súdu nedáš!" - otočil sa na kostelníka. "Řekl sem jednú a naposledy, že tady budu súdit já, a tož vás hnedkaj na temto fleku rozsúdím, lebo nemám kdy sa s vama bavit... Podivajte sa, jak je to lehúčké. Otočil sa k radnímu a pravil:

"Pokáď sem temu rozumněl, tož ty míníš dat kostelníkovi třicet grajcarú a tú kačenu nechceš. Je to tak"?

"Je! Nechcu ju!" - trvali na svém Krpál.

"Tož ně daj tych třicet grajcarú" - nastrčil ruku Kordula. Dyž ich přepočítál, obrátil sa ke kostelníkovi:

"A ty chceš štyrycet grajcarú a kačenu také nechceš. Je to tak?"

"To je! Co s takú potforú zmrzačenú? Nechcu ju!" - súhlasili.

Kordula vytahl z kapce šrajtoflu, odpočítál z ní deset grajcarú a přidál k tým třiceti. Vysázál ich kostelníkovi na dlaň, búchl ho po zádoch a pravil:

"Tož co - si spokójený?

"Baže su - dyť sem vyhrál!" - šťúřili sa kostelník.

"A co ty, radní - si také spokójený? - chtěl vědět starosta.

"Ná, baže su - dyť sem to tak chtěl! - kývli radní.

"Tož tak je to v pořádku - tak majú končit všecky súdy . . .

A včílkaj si podajte ruky a dite po svéj práci!" Zohl sa, lapl kačenu za krk a šél s ňú dom. Dyž zahybál za roh, otočil sa a viděl, že ti dvá ešče furt stójijú na jednem fleku a čučijú za ním. Pohlédl na kačenu a zistíl, že má přejetú enom hlavu. "Tak lacino sem kačenu v životě nekúpíl . . ."

A staříček se zasmíli, až sa rozkašlali. Dali si pořádného hlta, búchli pěsťú do stola a optali sa ně: "Tož có? Je Kordula múdrý chlap, lebo néni?"

"Hlúpý néni" - pravíl sem, "ale že by býl chytrý? Snáď - ale enom pro sebe . . ."

"Cóóó? Pro sebe? Tož počúvaj, jak dopadl jeho poslední súd, kerý rozsúdíl tak, že Šalamún je protivá němu hadra!" Ešče jednú si cucli a začali:

"Najprv ti mosím řéct, že z tehoto posledního súdú neměl Kordula nic - esli myslíš na tú kačenu za deset grajcarů - enom moje veliké uznání, že od tehoto případu už nikdo - čuješ - nikdo nešél ani k súdu, ani k němu, a že od téj doby je to tu tak, jak prorokoval ve svéj řeči, dyž býl zvolený starostú: Tichúčko jak na palúčku v "Rubisku" a dobrá pohoda mezi všeckýma...

staříček to nejak dlúho protahovali a už sem hořál nedočkavosťú, abych sa dověděl, jakého "fleka" dál Kordula Šalamúnovi.

Najprv ně ale připomenúli:

"Včílkaj dávaj dobrý pozór, abys poznál, jaký je Kordula kanón. A esli před ním nebudeš smekat tú svoju hučku, kerú sis dovézl, tož ně už do baráka nechoď!"

Zabafali, jak dyž sa rozjížďá lokomotýva, a jak kazatel vykládali o "posledním súdě":

"Šlo tenkrát o slépku a stáli před ním jak tře králi: zloděj, okradený a svědek. Zloděj zapírál a opírál sa o všeckých svatých, okradený přisahál a dovolávál sa "pánaboha nad sebú" a svědek světil každému chvílu.

Súcí-starosta Martin to chvilku sumírował a dyž viděl, že ten špagát nerozplance, donésl čagan, položíl ho na stůl a pravíl:

"Zdělajte baranice, stúpnite si a počúvajte tento rozsudek: Po vyslechnutí zúčastněných stran a po zvážení všeckých polehčujúcích okolností, podle právoplatných palagrafů usnésl sem sa na temto rozsudku, proti kerému néni odvolání:

Za á) Zlodějovi pětadvacet čaganem, že kradl!

Za bé) Okradenému pětadvacet, aby si na svoje věci dával lepší pozor!

Za cé) Svědkovi pětadvacet, aby sa neplétl do věcí, po kerých mu nic néni!

A včílkaj vás žádám, abyste jeden po druhém předstúpili v tem pořádku, jak sem vás menoval, lebo exekúcija mosí byt provedená hnedkaj po rozsudku a neznese odklad!"

A když se chopil čagana, že jako první provede exekůciu na zlodějovi, tož ti tře vyletěli ze súdní síně takým cugem, že vyškubli dveřa z pantů ..." staříček do sebja hrkli zbytek z pohárka, zasmíli sa na plnú hubu a v tú chvilku sem zistíl, že nemajú už ani ty štyry zuby, keré měli, dyž sem tenkrát odjížďál... Došlo ně ich najednú lúto a zároveň sem sa aj radovál nad tým, že "v dědině je dobrá pohoda mezi všeckýma". A protože sem si vzál za životní cíl dávat luďom radost a že sa začíná naplňovat moje veliké přání, aby nebylo ludí smutných a neščasných, rychlo sem kývl a z velikú radosťů prohlásíl:

+"Staречku, máte recht: Súcí Martin Kordula je kanón a túto hučku budu před ním dycky hluboko smekat - a už zdaleka . . ."

A od tehoto "posledního súdu" Slovácko sa nesúdí. Dobrá pohoda mezi všeckýma sa rozmohla jak zdravá nemoc přes celé Slovácko. Ale protože slovácká krév je ohnivá, ochlazovali si ju děláním "naschválů" a vyprávjáním historek, kerýma se dodnes škádlívajú . . .

DIVOČÁK.

Bácly dvérca a na dvůr došli hlásný Fukar. Pohladili Puňťu, kerý kňučál a plantál sa ím do cesty, a nabrali si to k šopě, kde na obrátěném tragači seděli staříček Pagáč a pucovali flintu.

"Tož pomož pámbu, Matúšu!" - začali místo pozdravu a rýpli: "Tak sa ně zdá, že sa rychtuješ na nejakú mordovačku. Pucuješ tú flintu s takú láskú, jak pytlák. Enom abys nedošél pozdě, lebo dneskaj v noci sem čúl z lesa rany!"

staříček si odpluli a zavrčali:" Slunko by sa skovalo, dybych já zastřelil neco nepoctivo! Totkaj sem v lese natrefil mladého zajíčka, chytěného do oka. Mosél sa chytnút minútku pred tým, než sem ho učúl piščat. Hnedkaj sem ho vyvlékl z oka, posadil si ho na klín a tak dlúho sem ho křísil a obtúlál, až sa zpamatował. Potem sem ho posadil na zem a on pořád seděl a dívál sa na mňa. Pravím mu: Nečuč, běž za mamú! Ale on sa k temu neměl. Tož sem stál a že pujdu dom. A ušáček šél za mňů jak pes. A dyž sem už vyšél z dubiny, mosél sem ho hrudkama z polí zahnat zpátky do lesa. Vidíš, ty Kubo, taký su já pytlák!"

staříček zamotali flintu do starého vlňáka a položili ju na tragač. Potem sa obrátili k Fukarovi, kerý na ně pohlédali bokem jak hus na ajroplán - moc ím nevěřili...

"Tož pravda, sú pytláci - šak o dvúch ti neco povím. Ale napřed ně daj trochu tabáku." Nacpali si a začali:

"Znál sem dva pytláky - ale jaké! Jeden sa menoval Cyril Zajíc a ten druhý Matúš Krahulec. Cyril měl furt jedno oko vyvalené od teho, jak nahlédál přes mušku. A Matúš, kerému kdysi vybúchla flinta u nosa, měl hubu kropenatú jak korotví vajce a jednu nohu dřevěnú - také z pytlačení. Lebo ida jednú do lesa, nésl nabitú flintu pod halenú, laufem dúle. Docházaja k lésku, vletěl mu do nosa komár. Matúš kýchl, škrábl řemeněm o kohútek - a noha byla

v sakroch...

Co sa v lese pohlo, po tem střílali, že péří a chlupy létaly na všecky strany. Víš, říká sa, že dyž nekdo ide v životě špatnú cestú, tož sa mu má domlúvit. A dyž to nepomože, tož čapy přerazit! Ale ať ludé domlúvali, ať prosili lebo hrozili, nikdo ich z téj proklatéj pytlačiny vyléčit nedovédl. Až jednú to chytli obá - a sakramensky!

Kdysi vletěl Cyril ke Krahulcom, chytil Matúša za košulu a zasyčál: "Viděl sem v Rubisku sviňu - divočáka jak šopu, taký kúsek v životě nepotkáls! Šél sem po ní dvakrát z vojanskéj flinty, ale bylo čut enom piščání gulky, jak dyž sa od betónu odrazí. Mosí mět to kožušisko zalepené bahnem, či co, že to néni možné prostřelit! Mosíme na ňu vymyslet neco pevnějšího - tak kanón dyby býl!"

Matúš zachlópál ušima jak mula a vybafl: "Krúci, tú mosíme dostat! V chalupě už néni ani kúšček masa a ty suché erteple ně lezú krkem... A jak na ňu? Ať je teda po tvém: kanónem! Naládujem na ňu trúbku z pumpy! Jak sem lúni razil studňu, ostalo ně tak půldruha metra takéj pevnéj železnéj rúrky, tak co bys do ní štyry prsty strčil. No, to už by býl pořádný lauf - co pravíš?

"No ja, ale čím ho nabit?" - Cyril nato.

Sotvá sa rozbřesklo, Cyril už búchál na vráta a Matúš, vtahňa ho pod návratí pohodil hlavú k lavce, kde už byly inštrumenty naskládané vedle sebe: železná trúbka tak z déla hrabjí, piksla střelného prachu a všelijakých zgarbů plná zem. Cyril hleděl udiveno, jak dyby mu husy požraly ječmeň, ale Matúš ho hned probrál:

"Nečuč jak žaba z otrub! Tot vezni majzl s kladivem a sekaj! Všecko, co kolem sebe vidíš, posekaj na malé kúsky - samé drobné štáfle to mosijá byt. Já budu probíjat ďúrečku do laufu a narychtuju ze staréj užičky panvičku na prach!" Všecko, co v chalupě zavazalo, Cyril sekál, až mu od majzla iskry létaly. Všecky hřebíky, šrúbky, řetázek na kozu, starý mincíř, olověná trúbka a metále s Franc Jozefem aj Vilémem byly Viribus Unitis proměněné ve fajnový šrot. Matúš fúkl do laufu a dyž u panvičky zasyčalo; "kanón" býl fertýk...

"Tož teda broků by bylo dosť, ale prachu bude málo," pravil Cyril. Mosíme ešče trochu přidělat! Dones mletého cukru, uhelného prachu, trochu síry a tych deset vojanských patrónů otevři a prach přisyp. A ten šúlek dynamitu na trhání pařezů také potluč - zmíšáme to všecko do guče!"

Nasypali prachu do laufu a potem dlúho přisýpali a cvekovali to, co měl divočák dostat přes kožuch. Konec zaléli olovem a Matúš, potěžkaja hotový kanón v ruce, pronésl: "Dyž po temto nepujde rypákem k zemi, tož tú flintu zežeru a idu do kláštera..."

staréček si znova nacpali vypoščaného tabáku a mezi pukáním vyprávjali dáléj:

"Potem sa dvá "myslivci" rozešli s tým, že sa zaséj večér u lesa zendú. Dyž sa nad lesem vyvalil měsíc jak pecen, šúraly sa dva stíny k dubině. Matúš nésl cosi v pytli a Cyril tahl za sebú saně - na odvezení divočáka... Za chvilku byli v "Rubisku" a prohlédali malý kúšček pola rozrýpaný od téj "svině jak šopa". Matúš vytahl potichučky z měcha flintu, položil na saně jak mašinkvér a nasypál na panvičku střelného prachu na odpálení. A ani nedýchaja - čekali...

Hlásného bylo z dědiny čut trúbit jedenást, dyž v chábí cosi zapraščalo a na palúček sa vyvalila sviňa jak stodola... Cyril sa nahrbil jak kocúr a Matúšovi poskočil ohryzek až pod jazyk. Tak sa mu strachem rozdrcala brada, že mu škraně chlópaly jak hónícímu psovi, dyž je mu zima. Oblízl krapku potu, kerá mu stékla do huby a zasyčál:

"Nachystaj sirky!"

Cyril rychlo vytahl škatulku z kapce, ale tak sa mu roztřásly ruky aj prsty, že ju nemohl otevřít, natož tak škrknút. Polovička sirek sa vysypala do snihu, ale přeca sa enom podařilo. Cyril škrkl a podpálil prach na panvičce. Ozvala sa taká rana a hukot, jak dyby sa dubiska trhaly v kořeňoch a zvířactvo chlupaté aj pérnaté v celém lesi zalétlo do ďúr. Z laufu vyletěl plameň a snih sa roztopil do půlky rola. Bylo čut enom hvízdot štáflí, jak fičaly luftem. Matúšovi uletěla zpátečním cugem baranica a Cyrilovi sa srulovaly nohavice až po zadek. Potem sa z laufu vyvalil dým předkem aj zadkem a obá "myslivci" byli v tú ranu černí jak trúby od kamen...

A potem sa dým rozešél. Ale to neměl! Lebo sviňa byla z rypákem u zemi, ale né jak si myslél Matúš. Stála rozčapená jak zednická koza, očiska vybúlené a dívala sa tým bílým . . . Ocasisko už neměla zakrútěný, ale trčál jí jak bažantí péro - chlupiska naježené a cicúrek krvi jí tékl z rypáka. Mosél ju škrábnút enom kúsek Franc Jozefa lebo šrúbek z tragača, protože na mrtvú sviňu nevypadala ani trošku...

Divočák vtahl luft a frrkl.

Cyril vypustil luft a békl: "Krúci, Matúšu, zle je - minúl ses!"

Matúš potahl gatě a vybřéskl: " Utěkáj !"

A potom za obúma křoviska zapraščaly. Sviňa hépla jak jeleň a jela za něma jak cigánská búda z kopca . . . Cyril, který býl živější, enom v trapu kňučál: "To střelil on! Mňa nech - já mám štyry děcka!" Matúš drndál z dřevěnú nohú o pár skoků zpátky a naříkál: "Noženky utěkajte, noženky utěkajte -- lebo vás nalíčím na hnědo..."

Ale noženky nestačily, lebo sviňa už očuchávala Matúšovi nohavice . . . Jeden skok, druhý, rana jak zadkem od vola - Matúš nad letěl a chytil sa haluze na dubisku, kde ostál visat jak oběšenec. Cyril upalovál k dědině jak zajíc po raně mimo...

Dyž Matúša ráno našli, moseli ho odrezať aj z haluzú, lebo prsty trefené krečú nebylo možné odlúpnút. Cyrila našli zarazeného hlavú ve stohu - a bez gatí. Ty měla sviňa namotané na rypáku...

Tú noc obá "myslivci" pytlačili naposledy...

CHRÚSTI.

Celý neščasný seděli staréček Pagáč a držali v hubě vyhaslú fajku, dyž hajný Srnec došli na náščevu.

"Co čučíš do zemi - nasadíls tam itrnicu a čekáš, že ti z ní vyroste prasa?"

Pagáč vyklepali fajku a smutno pronésli: "Ále, mám trápení s tým naším faganem Franckem. Už sem sa kolikrát rychtovál, že ho zrúbu jak financ kozu. Jak ňa ale ohlédne, začne se šmajchlovat, a dyž vykřikne "můj najhodnější staříčku" - tož změknu jak putr. Tož potem neco dělaj! Možu ho bit? Nemožu . . ." Mávnul rukú. Počúvaj, co provédl:

"Začalo to chrústama - a zavinil sem to já. Lebo dyž mu byly dva roky, dál sem mu do ručenky chrústa, kerý ho na dlaněčce tak lechtál, že sa Francek aj počurál. A od téj doby býl za chrústama jak zdivočelý.

Dyž dorústl sedmi roků - bylo to jaksi v druhém týdni května - jeho tata vybřéskli na dvorku: "Co tady ešče ogúňáš. Hybaj do kostela na májovú - a už sa pakuj!" Francek proletěl vrátkama jak splašené hříbja a trapem kolem školy do kopečku ke kostelu. Dyž zahybál kolem starostového sádku, ohlédl chrústa, jak krúží nad malú trnečkú. Vyskočil radosťú a hóníl ho baranicú tak dlúho, dokáď ho nedostál. A potom ešče třepál stromkem, lesti nekerý nespadne. Spadli - a všecky si nésl jak poklad do kostela: štyrech v kapci a jedného v hrsti! A protože už odzvónilo, proběhl kostelem a hnedkaj ke křtitelnici mezi klučiska. Tam sa v rychlosti požehnál tú rukú s chrústem a co sa dílo kolem, už neviděl. Enom chrústi, chrústečci malučcí...

Bylo zrovna požehnání, dyž najednú cosi frnglo Franckovi nad hlavú. Chrústi sa mu vyškrabali z kapce a jeden už krúžíl jak jestřáb kolem světélek u svatého Jozefa. Francka polélo horko a ustrašeno sa rozhlédl. Ignác pastýřúj, ten perťavý sopláň, kerý klečál vedlevá něho, už vyčuchál, co sa stalo, a potutelno sa ušklébl. Vtem zakrúžíl druhý chrúst a nabrál si to rovnú k hlavnímu oltářu. To už Francek hryzál baranicu a nemohl sa dočkat konca.

Ale co čert nechtěl, nemělo ostat při jednem. Najednú sa ozvál taký řev, že ludé enom poskočili a milistranti sa zgrčili hlúběj do komží. Cyril Trdlicúj, stejnak starý kamarád Franckúj, začál z řevem hépat a búchál sa hnedkaj po zadku, hnedkaj po břuchu jak černošská tanečnica, lebo jeden chrúst mu vlétl nohavicú do gatí a tam mu rajtovál z kúta do kúta, nevěda kadyma ven...

Jak kostelník Míšek ohlédli chrústa, zaťali hubu, že sa ím brada obtúlala z nosem, lápli zhašák, našpónovali sa jak žaba na obrovnání a smýk po něm - a smýk ešče jednú, enom to hvízdlo a trefili... - tři svíčky a květináč! Přitem zakopli o tépich a zvalili sa jak podťatý. Dyž sa postavili na nohy, natahli krk jak žirafa a rozhlédli sa kolem. Jedno oko přivřeli, že ho měli jak ďúrku od kabátu a druhé vypleščili jak kačení vajce...

Proletěli mezi milistrantama a vpadli mezi klučiska jak hrom. Najprv chlópali po hlavách, kdo ím došél do cesty, a potem smýkli rozeřvaného Cyrila po krku, že békl jak koza. A v téjto chumelenici ten somár pastýřúj jak jedovaté hadisko zasyčál: "To henkaj Francek!"

Dostrašeného Francka, kerý sa scvrkl, že nebýl věčí jak chrúst, a strýc kostelník nad ním zaséj vyrústli jak ťava - snáď aj ty dva hrby měli... Cosi zavrčali o sviňách, krév sa ím navalila do hlavy a z teho zbělali jak Archanděl. Ani zerzavé dvérca od márnice by tak hrozivo nezavrzaly, jak kostelník zubama...

Franckovi sa naježily šecky chupy. Míšek už měli včílkaj obě očiska vyvalené jak kocúr, dyž tlačí do plev, a skočili na nebohého Francka. Lízk ho z jednéj strany, lizk z druhéj - hnedkaj mu z nosu vyletěla svíca jak travnica. Chlóp ho po krku, géc do chrbta, gáb za uši, smýk kolem oltářa - a už ho tahli do zákristyje jak sysla. Tak za sebú přibúchli dvérca, že věčné světélko v červeném kalíšku zhaslo, přitiskli Francka k ornátovéj almaře a mlátili ho hlava nehlava z řevem:

"Tož ty tak, ty ancikriste jeden! Toto sa dělá na místě posvětěném, co - ty lucifere? Púščat chrústy, ty somáre jeden? Šak já ťa naučím!" A pác ho po hubě, hnedkaj mu v gaťách vrzlo... "Kdo ťa měl, že ťa neutopil, pazgřivče škaredý! A včíl marš, lebo ti urazím hnáty u saméj ...!"

Nazvihli Francka za lémec, otevřeli dvérca, kopli ho do třaslavic a vyhodili na dvůr, kde sa natahl jak žaba. Ale v tú ranu býl na nohách a enóm sa za ním zadýmilo. To ale neměl byt ešče konec jeho utrpení. Lebo dyž ho kostelník tahli do zakristyje, jak zařmění před hroznú búřkú bylo zavrčání otca jeho rodného: "Éj, dočkaj ty raubířu, až dolezeš domu!"

Až do tmy čapěl Francek za humnama, než si trúfl jít do chalupy, lebo věděl, co ho čeká. Tata ho řezali jak cigánského koňa skrzevá každú hlúposť- a co teprú totó? "Co sem kemu udělál a proč nemožú byt v kostele chrústi?" - naříkál, potahovál sopélek a třásl sa zimú...

Šúlál sa kolem chlévů a nahlédál ustrašeno okénkem do izby, dyž za krkem ucítil tlapu jak kladivo. Dyby ho gábl medveď, býl by račí. Tata ho stiskli jak koťacko a vtahli do síně. Jakú výplatu v tú chvílu Francek dostál, to sa nedá povědět. Tata vyřváňali, že tú čertovinu z něho vytlučú, dyby ho měli roškubat na cucky. Nic nepomohlo, aj dyž jeho maměnka "pro boha" prosili - ešče mu na přídanek vysmýkali namočeným štrankem a břéskali, že ho zřežú, až sa celý... Ale s tema řečima stejnak došli pozdě, lebo chudák Francek už měl navalené plné gatě a smrděl jak dudek. Nakonec ho hodili na pec a šli "Na špicu" zapit zlost...

Ve svéj bezmocnosti a utrpení zabořil Francek hlavu do duchny a tak naříkál, že by sa nad ním kameň rozbečál. Mezitým co mamička vyšli nahlédnút do chléva, slézl potichučky s pece a hybaj do síně. Tam opatrnučko namočil ubohý zadek do puténky z vodú, lebo mu tak hořál, že to enom zasyčalo. A potem trap zpátky na pec, zalézl pod duchnu a usnúl..."

"Chudák Francek" - lutovali ho hajný - "skrzevá pět chrústů a toléj bolesti! Dyť nebyt téj vody, mohl aj zhořat..."

"No vidíš - a nezhořál. Má tvrdú náturu po mně!" - prohlásili staříček. "A ešče neco má po mně: neostane nikemu nic dlužný..."

Uběhl týdeň a otec byli ešče furt s Franckem na válečnéj noze. Dycky enom přes fajku zavrčali, že sa na teho soplivca nemožú ani podívat, a navíc prohlásili, že lesti mu ešče jednú uhlédnú v paprči chrústa, tož mu vyščigajú zuby jak prasati...

Jednú Kača - teda Franckova mama - vyšla z chléva a že: "Starý, mosíš ít zavéct jalúvku k býčkovi!" A tož sa

otec-Pagáč vypravili. Vyvédli jalovicu z chléva. Tá sa nepokojno vrtěla, očiska podlété krvjú, stavjala hlavu a ostrosekala ocasem - túha po ženichovi... Tata si omotali špagát z ohlávky kolem ruky a rýpali sa ve fajce.

Dívál sem sa z výměnku a najednú vidím, jak sa Francek přitočil potichučky k jalúvce - a posadil jí pod ocas chrústa... Jalúvka chvilku nic, najednú ale střihla ušima a zafrčala. Otec, jedným okem do fajky a druhým na jalúvku, zavrčali: Stoj, potforo! Ná ba, stát možeš ty - myslél sem si - lebo nemáš u zadku chrústa... A vtem jalúvka kopla nohú a pohodila zadkem. A potem to došlo! To, co sem viděl já, sa do smrti nesmijú dovědět jeho tati, lebo by Francka rozgňábili jak skokana... Jalúvka postavila ocas jak hromosvód a tak škubla hlavú, že tatovi přeletěla fajka aj ze sirkami přes hlavu a baranica ím spadla přes oči. A včílkaj začál kolotoč! Jalovica oběhla třikrát dvorek z hlavú dúle jak v býčí aréně a tahla otca za sebú, lebo provázek sa ím zasekl kolem ruky a né a né ho vysmeknút. Francek nahlédál za drvama jak ťuhýk a čekál, jak to dopadne. Najednú proletěla jalúvka aj s otcem kolem Francka a rovnú proti zahrádce. Bránka uletěla jak řepa a tata urazili hlavú kamenný hrnec, kerý býl napíchnutý na palésce u plotu. Francek sa enom uščúříl a pronésl: "Včilkaj bych sa měl taty optat, kam majú tak napilno!"

Otec v letu zapackovali o hrabje a zapíchli sa nosem do zahrádky - hnedkaj vyvalili hnízdo krtků aj z mladýma. Jaksi sa ím podařilo dostat sa na nohy, ale jalúvka jela jak šnelcúg rovnú proti zavřenéj mlatevni. U vrát sa ale zarazila, otočila jak na štyráku, špagát sa uškubl a tata velikým oblúkem proletěli zhnilýma deskama do mlatevně. Ostala po nich enom černá ďúra jak po zlodějovi... Řvali jak z nápovědy a dyž vylézli ven, byli dodrápaný.

Se sakrama letěli do izby pro flintu, že tú potforu rohatú zastřelijú na fleku jak schoře.

Francek z uctivéj dálky potichučky vynésl rozsudek: "Tož tak, to máte za ty kostelové chrústy! A kostelník to ešče chytnú - enom dočkajte...

Tata jalúvku nezastřelili, neměli doma ani jeden patrón. A kostelník? Dyž jednú odzvónili na věži klekání, zpátky už nešli, ale jeli po zadku až dúle, lebo ím "kdosi" na schodky vylél erteplovú máčku..."

MASŤ NA ZLODĚJE.

Dacanů, lumpů a zlodějů chodí toléj po světě, že sa člověk bójí podívat do zrcadla... Co néni přikuté, to ukradú! Snáď už mosí byt konec světa! - zahromovali staříček Pagáč a kopli do práznéj králíkárně, v keréj krom bobků neostál do rána ani chlup...

"Kerá sviňa zlodějská sa to opovážila Aby mu báchor zbrantovatěl, až ich bude žrat!" - brblali a nahlédali z obúch stran přes ploty, esli tam nekde neuhlédnú nekerého ze svých dvanásti králíčisek.

"Roztrhnu ho jak kožu z králíka! Že sa pámbu může na toto dívat!" Dyž zahlédli súseda přes jedno hrobaře Krumpáča, jak líčijú v zahrádce stromky vápnem, hnedkaj ím zvěstovali, co sa stalo, a ptali sa, esli nekeho neviděli z pytlem.

"Neviděl," pravili hrobař. "Ale proč si nekúpíš pořádného psa. Tak ti může chodit po baráku kdo chce jak po rynku!"

"Psa? Psa sem už měl - a také ně ho kdosi ukradl . . . Najlepší by bylo, dybych dostál kúpit pořádného tygra, aby takého vandráka hnedkaj zežrál aj z botami!"

"Ja, počkaj!" - zpomněli si hrobař. "Víš, kdo by to mohl byť? Dneskaj ráno, ešče za tmy, sa pakovali komedyjanté, co měli zastávku a střelnicu s kolotočem. Je dosť možné, že si sebú vzali neco na památku."

Staříček sa búchli do čela: "Ja, krúci, vidíš - včílkaj už ně to došlo! Tak ale před třema dňama sem dolétlo také robysko s krúžkama v ušách, krútila zadkem jak kočka v únoru a esli préj neprodáme vajca. Prodál sem jí deset za dvacet grajcarů - šak Kača zrovna nebyla doma - řekl sem si: Bude na gořalku! A co sem ich vybírál v komoře z ječmeňa, tož tá ledačina najisto prozgúňala dvorek aj s králíkama, lebo očiska měla jak kúzelník. Aby jí hrom paprče spálil!"

"Tož vidíš, jak dobře nakúpila: za dvacet grajcarů deset vajec a k temu ešče dvanást králíků. Nó, prodávat umíš dobře!" - rýpli Krumpáč. "Ale nic si z teho nedělaj, aspoň neco obětováls na oltář kumštu!" - dodali, ale honem zahýbali za šopu. Ešče učuli nekolik škaredých nadávek a sakrú, keré za něma staříček poslali.

K večeru ím hrobař donésli párek králíků, aby ím dali "počinek do práznéj králíkárně a tým si ích zaséj udobřili. Pagáč naléli do dvúch štamprlí halúzkovéj a rozvykládali sa, lebo měli "zarazenú lútosť":

"Jožko, lesti chceš byt dobrým - život ťa mosí vychovat. Dyž zme byli ešče také hlúpé ščeňacka, vtlúkali nám do hlavy mórese ve škole pán řídící a doma zaséj mamička s tatíčkem. Éj, namú dušu, šak nám ich vtlúkali aj do téj části, co sa na ní sedí... A víš proč ti to vyprávjám? Podivaj sa kolem sebe, koléj všelijakých ledačin mezi nimi chodí. Ty sa vychovat nepodařilo! Víš, že nekeří ludé nedovedú rozpoznat, co je moje a co je tvoje? Víš, jak sa krade? Už sem si kolikrát říkál, že byzme místo kolového honu na zajíce měli udělat taký hon na zloděje - éj, rúbál bych do teho jak do festuňgu!"

"Počkaj, Matúšku," - zarazili ich hrobař. "Páné u súdu by temu nechtěli rozumnět!"

"Já vím, ale dřívej takových ledačin nebýlo tolík. Usekli ruku každému kdo neco ukradl. Dneskaj to néni možné - víš, koléj ludí by chodilo bezrukých. Lebo préj vozili zloděja v kleci a ukazovali ho jak opicu a švindléřské pekaře namáčali v koši do luže! Dobré to bylo...

Zme rozdělení na zvířacka a ludské plemeno - šak to aj nekdy těžko rozpoznáš... Podivaj sa na teho věčně ožralého pastýřa Strožocha: Dyž je mezi dobytkem, je to člověk - doňda mezi ludí, je to hovado! Co vydělá, to propije! No vidíš - a tací ludé tí závidijú, dyž si kúpíš nový kožuch. Ale sú aj tací, že ti závidijú, dyž máš na svém pohřebě pěkné počasí...

Já to dycky říkám: zlodějna a závisť je najvěčí pohroma ludí! Dyž si tak nekdy přeříkávám v tych múdrých

knížkách, co ně poščáváš, tož bych dál dohromady indyckú děvčicu a Seveřana. A věřím, že by z nich najisto vyšél dobrý člověk - lebo Ind nezávidí a Seveřan nekrade!

No, ale nic sa neboj, šak na ty králíky kdosi doplatí, éj doplatí - já už si na to mast nandu!"

Vtem pohlédli na věžu kostela a vykřikli:

"Herdek, já tady valím zmaty a mám jet orat. A ty sa běž podívat do téj tvojéj zahrádky odpočinku, esli ti tam nekdo neukradl pomník!"

Hrobař vyšli ze vrátek a staříček zapřahali krávy.

U Pagáčú měli kozu. Pěkná kozena jak drúžka a hlavu stavjala jak generál-obršt fon Ézlkopf. A dójila jak hlúpá - dávala teho do hrotky tak na "čestné uznání". Ale jedného dňa oči kalné, hlava zvěsená a nebyla k poznání. Ani dójit, ani žrat, tož co s takú ledačinú. Prodat!

A staříček už stáli v městečku na jarmaku a čekali na kunčofta. Aj dyž byla koza jak obraný herinek, vemeno měla jak putnu a na to sa nachytali istý Bočnica z Kopanic. Dyž ju ale začali obhlédat s připomínkú, že na ní koža visí jak fjertúšek na hambálku, staříček sa vyšpónovali a jak mudrc začali přednášat:

"Bočnico, moc nad kozú nemedituj, moc nekibicuj a počúvaj: Já prodávám, ty kupuješ! Máš před sebú kozu a žádného slona - nekupuješ tedy "kočku v pytli"! Nikdo ťa nenutí - tvoje peníze, moja koza. Říkáš, že na ní visí koža jak fjertúšek na hambálku. To tedy máš pravdu, "opluskaná" jak panimáma mlynářka néni, ale je dost možné, že je taká ucasnovaná po kozlatoch, či co - vím já? Naleju ti čistého vína: pamatuj si, kdo ošidí bližního svého, je sviňa!

A esli po ní nic néni... Vyber si - tajak v lotériji! Podivaj sa na tú kozu! Jak vidíš, tož stójí a mečí - a bobky z ní také padajú. Je tedy jasné, že je živá a zdutá také néni. A že je trošku posmutnělá? Možná, že je neščasno zamilovaná do capa, lebo ju uřkla baba-čarodenica, čí sežrala hřebík - vím já? To tedy na mú dušu nevím!

No a včílkaj si zesumíruj, že bys túto kozu kúpil, dondeš dom, dáš jí nažrat sena, v kerém bude náhodú kus drátu, lebo podkovák - a do třech dní ju máš hore kotama... Lesti má už včílkaj hřebík v sobě, tož to máš narychtované a nemosíš na nic čekat! Dyby ti přeca enom zdechla, maso z ní posekáš do klobásí, že budú jak mandle a samý zoft. Kožu necháš vyčinit a starý Dratva ušijú tvojéj ženě ševrové holénky, že také nemá ani císařovna Zita. Z rohů si uděláš pod návratím háky na chomút a za kosti dostaneš od handrláka hrnec na kyšku - tož co ešče chceš. Dyž to tak vezneš zvršku dúle a od spodka navrch - krúci, Bočnico, víš ty, že by bylo najlepší, dyby ti tá koza zdechla - vydělál bys na tem...!"

Bočnica sa už nezmohli ani na slovo a hleďa vybúlenýma očima do jedného flekú jak hypnotizovaný, odpočítali peníze a kozu zaplatili... staříček ešče ten deň k večeru kúpili kozu novú a až za tmy sa s ňú brali dom.

V jednéj dědině sa zastavili v nádražní hospodě na pivo. Kozu uvázali k prvnímu dřevu, keré potmě našmátrali, a šli do šenku. Za chvilku sa vrátili - a koza byla v sakroch... Začali létat kolem hospody, vyřváňali na všecky strany, ale koze nikde. Najednú učuli za keřiskem jakýsi šustot. V naději našpicovali uši a počúvali. Ale to enom nejaký šohaj obíral svoju galánku a šuškál: Dušenko moje sladká, kukulenko malá, holuběnko milučká, dyž sa dívám do tvých očének, tož v nich vidím celý svět...

staříček v zúfalství strčili hlavu mezi halúzky a zaprosili: "Chlapče, enom co je pravda, si převeliký kúzelník, dyž tak dobře vidíš. Pěkně ťa prosím, podivaj sa ešče jednú do tych očének a lesti v nich uhlédneš kozu ze zlomeným rohem, řekni ně o ní - je moje!"

Nedověděli sa ale nic, lebo vyplašený šohaj ich poslál hledat kozu do takého místa, kde by sa nemohla skovat ani myš... Vtem ale učuli odkáďsi svrchu jakési divné zamečání. Zvihli hlavu hore a ostali jak přibitý. Byla to jejich koza, kerá visela na závorách. Lebo staříček ju místo k plotu uvázali ke šraňkom a jak vlak odjél - tož ju vytahly navrch...

Ešče ščestí, že dlúho nevisela. Rychlo ju odřezali, zastrčili jí jazyk zpátky do huby, naléli do ní šesnástku rumu a masírovali jí podlábený krk. Protože ale furt čapala v kolenách, tož si vypoščali tragač a vézli ju dom jak komtesu...

Za nejaký čas zešli sa súsedé při míšání trnek u Cyrila Píščale. Vúňa z lízačky sa míšala ze "smradem" z kvasu, kerého měl Cyril ve štyrech bečkách dobrých deset věder. Mezi tým co tetka ze súsedú Frgálkú přidali ze škopku poslední lízačky do kotlu, chlapé obrátili celú dědinu naruby. Pomlúvili mrtvé ze živýma a už bylo málem k půlnoci, dyž sa řeč zavédla kolem zlodějů. Cyril, kerý býl kdysi kapelníkem místní dechovky, prozradil, jak to měl zrychtované, dyž nekerý z muzikantů šél vybírat na muziku:

"Nikemu sem nevěřil! Kdo šél vybírat, dostál do jednéj ruky taléřek a do druhéj živé muchy... A nedaj bože, aby mu nekterá uletěla!"

"Matůšu řekni ty svoju masť na zloděje."

"Enom ať vám poví, proč sem mu na jarmaku mosél poščat lušňu..."

Cyril hnedkaj uderíl na starečka Pagáča: "Éj, ty ftáku zelený, cos zaséj provédl? Tož to vyval - jak to bylo s tým zlodějem?!" Napřed sa krútili jak Máslo na šporhéltě, ale potem si přece enom dali řéct.

"Šak víte - néni to tak dávno - co na jarmaku okradli starého Obrúčku. Dyž mu umřela žena, šél chudák tři hodiny pěšky prodávat do městečka krávu, lebo ju už neměl kdo poklúzat. Byla to pěkná kravka, tož ju aj brzo prodál a potem únavú usnúl na schodku u kostela. A tam ho kdosi tak obrál, že mu ostaly enom klapky na očách, aby sa mohl vybečat... A od toho dňa to na mňa leželo jak kameň. Jak toho lumpa zlodějského enom dostat? Šak sa říká: Kdo počká, ten sa dočká! A dočkál sem sa! Zrovna tehdá, dyž sem prodával tú kozu!"

"Tú, co chtěla byt tým ajznboňákem a vylézla ti na závory?" - uščúřili sa Pelíšek.

"Já ti dám ajznboňáka, až ťa čért sebere, piskořu!" - odsekli staříček a vykládali dál. "Ale měl sem na prodej aj kocúra. A včílkaj došlo k tomu, o čemsem nechtěl mlúvit a skrzevá co si sypu popel na hlavu: porušil sem zákon! Ale snáď ně bude odpuščené... Tož, jak už sem říkál, kozu sem prodál. Ešče sem si peníze nekolikrát přepočítál a potem sem

ich tak naschvál ledabylo zastrčíl do kapce u kabáta. Kocúra sem měl v míšku pod pažú a co sa tak túlám mezi búdama a dobytkem, abych si obhlédl novú kozu, tož najednú učuju za sebú taký řev, jak dyby nekeho párali. Pravím si: Co zpíváš, kanárku - co sa ti přihodilo nemilého? Pocem, ať ti pofúkám bebínko! Ale ten né enom že potřebovál pofúkat, ale aj vykúpat, toho mimo zpěvu lúbezného vyluzoval aj "vúňu" podivnú...

A včíl mosíte vědět, co zapříčinilo ten koncert: Tož ten, co řvál a smrděl, nebýl nikdo inší než zlodějisko škaredé, kerý ně šél po penězoch. No a potem sem sa dověděl, že to býl ten samý raubíř, kerý okradl chudáka Obrúčku! Enomže s tým sem už počítál napřed, že by sa taký ťuhýk mohl přinatrefit. A protože u pořádných ludí bývá zvykem, že dyž donde náščeva, podá sa jí ruka, tož sem mu také narychtoval "přátelské" přivítání: přidrátoval sem si do kapce natahnutú pasť na potkány... Nó a dyž už sa
ně tak pevno držíš - pravíl sem si - poď mezi voze! Udělám ti přednášku o slušných móresoch! Zakřičál sem: Chlapci, podejte ně lušňu z voze. Mám kocúra, kerý ně chodí na vlaštovky - mosím ho vyplatit!

A včíl ně bude každý advokát naisto rozumnět, že sem nic neprovédl. No a včílkaj sem začál vyplácet - toho kocúra! Enom z lušně třísky létaly! Šak ani nevím, jak sa to stalo, že sem kocúra lušňú ani jednú netrefil! Mosél sem mět tenkrát nejakú špatnú mušku... Tož tak - a to je všecko. Čekál sem od súdu pozvání pro těžké ublížení na těle, ale nedošlo. Kocúr ňa nežalovál..."

Policajt Buben, kerý zrovna drcali v kotli lízačku, sa potutelno uščúřili a pravili: "Došlo, Matúšku, došlo, ale enom také kraťučké říkání. Žepréj mám vyšetřit případ a zjistit pachatele. Totkaj od Metúda Peléška sem sa už o tvém súdním procesu dověděl a tým pádem moje šetření mělo, jak říkajú páné, "hladký průběh". Z moci úřední sem na okres poslál tento protokól." Buben vytahli z kapce usmolený notes, nasadili si brýle a pomáli přeříkávali:

"Prohlašuje týmto místopřísežně, že sem sa dňa toho a toho vypravíl hledat pachatele. Prozgúňál sem celú dědinu počínaja mrchoviskem u pískovéj jamy a konče u Matúša Ždaráka z čísla stodevatenást a táto činnosť byla korunovaná bez nejmenších výsledků. Jako korpus delikty přikládám rozbitú lušňu, kerú neznámý pachatel smýkl postiženého nekolikrát po jistéj části těla, kerú doložte k aktom..."

MEDVEĎ.

Enom aby si zrechnovali "co ich čeká a co ich nemine," seděli, staříček Pagáč na lavce u mlatevně a listovali ve "Snáři".

"Metúde, cosi škaredého sa ně valí do cesty" - zavolali přes plot na súseda Peléška - "zdálo sa ně dneskaj v noci o velice zakaděných malých děckách - a to je ostuda jak Babylón . . .!"

"Nemaluj čérta na zeď a nevěř na také hovadiny! Co by ťa mohlo potkat?" - vybafli přes fajku Pelíšek a brali sa do chléva.

staříček zastrčili "Snář" do okénka v komoře. Vtem učuli vénku řev jakéhosi pazgřivca:

"Klucííí, poté sa podíváááát - dojél cirkúúús!"

Aj dyž měli klukovské roky za sebú, zvědavo vyhlédli z vrátek a vyšli před chalupu. Potem sa brali pomáli za dědinu, kde už banda kluků obhlédala náščevu, kerá rozkládala svoje inštrumenty na trávníku pod topolama. "Muž ohnivých očí - Klaksón", kerý mohl byt před třiceti rokama načisto mladý chlap, létál v roztrhaných gaťách kolem desek, trámů a plachet a sakrovál tak ščavnato, že kluci enom přivírali oči...

"Kam sa naši tatíček hrabú na teho komedyjanta" - povidál Cyril Míškúj. "Také umijú zahergótovat, ale protivá němu sú hadra!"

+Zatýmco principál rozkládál plachty, Okarína hadí žena prala ve škopku neco, co mohlo byt kdysi košula, a šašek "Bimbo" dójíl za vozem kozu do škatule od marmelády. "Prudce jedovatý had" chrápál v kysni na pilinách a naisto už dávno zapomněl, že měl kdysi zuby. V kleci, z keréj sa tahl smrad na sto honů, seděl "zlatý hřebík večera" - medveď a žváchál tvarohový vdolek, kerý mu hodil Jurka Lušňúj. Dyž staříček obhlédli osazenstvo, přecedili přes zuby: "Dívaja sa na tych fištrónú, tož každý je věcéj podobný na zloděja než na krávu - mosím ít zamknút slépky..."

Tak deň přešél v rychtování na túto důležitú událosť, kerá načisto obrátila v dědině život naruby. Ledvá odzvónilo klekání, ozvál sa taký rumraj, že sa ludé křižovali jak při hromobití a vybíhali z chalup ven. A nebylo sa ani čemu divit, lebo komedyjanti štandrlovali, jak dyž sa utrhnú z řetaza.

Principál ve fraku s cylindrem na hlavě jél na koňovi a trúbíl na křídlovku. Okarína, ověšaná malovanýma hadrama, bubnovala na cigánský bubének a opíca, olíňaná jak sto roků stará baranica, jí seděla za krkem, vystrkovala na zvědavce "slúnko" a břéskala jak pominutá. A na zatvrdění muziky řezál do činelů a do bubnu šašek Bimbo - ináč švagr principálúj - a védl na řetázku medveďa... Dyž fanfáry skončily, principál sa uklóníl, odkašlál, rozhlédl sa důležito po hojném publiku, keré sa skládalo najvěc z usoplených děcek, a začál:

"Vážené publikum! Dovolujeme si vám zdvořile oznámiti, že po zámořském tourné zavítal k vám světoznámý cirkus "KAFEMINI" se svým bohatým programem. Několik světových umělců vám předvede něco, co jste dosud ve svém životě neviděli. Krev stydnouti vám bude v žilách, až spatříte Okarínu - hadí ženu. Tato si omotá svého velice jedovatého hada kolem šíje. Jediné nepatrné uštknutí tímto hadem znamenalo by okamžitou smrt!

Veleváženě publikum, to ale není všecko! Zlatým hřebem večera je zápas s medvědem. K tomuto zápasu se může přihlásiti kterýkoli občan. Kdo porazí tohoto dravce kanadských hvozdů, obdrží premii dva zlaté, a kdo vydrží zápasit pět minut, dostane odměnu jeden zlatý. V případě, že by se některý odvážlivec přihlásil, oznámíme to nejváženějšímu publiku ještě před představením!"

Principál sa znova uklóníl, šašek udeříl do bubna místo tečky a průvod sa ubírál do cirkusu...

Chlapé sa začali scházat v hospodě "Na špici" a řeč sa védla enom kolem cirkusu a zápasu z medveděm.

staříček popíjali spokojeno pivo, dyž sa k ním najednú obrátil hajný Čagan a pravil: "Ná, počúvaj, Matúšu, ty, najvěčí biják v dědině a čučíš jak pěna. Všecí tady vykládajú, že v dědině néni chlapa, kerý by si na teho chlupoňa trúfl, a ty tady sedíš jak nakřápnuté vajce z vytečeným žlútkem! Dovédls u muziky vyházat celú hospodu aj z hospockým, policajta pověsit za gatě na šprlata k šentyšu - a najednú sa takéj kočky olezenéj bójíš? Néni ťa haňba?"

staříček sa ustrašeno rozhlédli kolem sebe a dyž viděli, že všecky oči sú na ně upříté, věděli v tú chvílu, že buď svoju reputáciju zachránijú, lebo sú do konca života v dědině vyřízený. K temu druhému nemohli připustit za žádnú cenu! Krév sa ím navalila do hlavy, nafúkli sa a přecedili přes zuby:

+"Cóóó - já že sa bójím Takého kocúra čapatého? Jaký by mosél byt, aby na mňa stačil? Jak s ním rúbnu, tož enom blechy z něho vyletijú! A co říkál ten tajtrlík - že kdo s tú skaplinú vydrží zápasit pět minuť, tož dostane zlatku Chachááá - za pět minuť už z něho možú večeřat guláš!!!" To poslední už vykřikli a bácli pěsťú na stůl.

"Nó, Matúšu, nechcu mlúvit napřed" - podpichovál policajt Buben. "Je pravda, že si silák, ale jedno mosíš uznat: medveď je medveď a nevím, lesli si trúfneš!?"

"To je pravda - Buben má recht!" - súhlasili ostatní.

"Co je pravda - kdo má recht?" - vybřésklí staříček. "Krúci, já vám ukážu, vy piskoři, kdo je v dědině chlap. Éj, basom dušu - ukážu! Kdo ňa nezná, tož ňa pozná. A saďme sa, že za minutu bude ten chupoň ležat jak měch erteplí!!!"

Z ticha, keré v tú chvilku nastalo, ozvál sa za šprlatama hospocký Pipa:

"Platí, Matúšu!"

"O koléj?" - staříček nato.

"O dvě zlatky!"

Tým být případ spečetěný: staříček Pagáč pujdú z medveděm za pase... Za chvilku to věděla celá dědina a principál narychlo namalovaným plagátem událosť potvrdil. staříček sa už dlúho v hospodě nemotali a brali sa s všelijakými myšlénkami dom. Venďa do chalupy, pravili: "Kačo, nachystaj ně tú novú božíhodovú košulu a vyglancuj ně holénky - a ponáhlaj sa!"

"Ná, kam iďeš včílkaj ve všední deň? Snáď né za robú?" - zavrčali tetka.

"Neřečnuj a dělaj! Nemám kdy sa s tebú bavit!" - odsekli a vyslékali staré hadry. Potem ešče odběhli do komory a dali si "hlteček" na guráž. V téj době už byla cirkusová búda napraná luďma, že by jabko nepropadlo. Ná, jak by také né, dyť taká komédyja sa tak honem netrefí...

Ale kdo o túto komédyju došél, byli akorát hotař Klásek, lebo ležali v hradiščském špitáli ze slepým střevem. Dověděli sa o tem až za štrnást dní, dyž sa vrátili dom. Šak už cestú ze štacióna ím to ludé vyprávjali, ale všecko to povídání brali z lezervú, lebo věděli, že klebety dovedú udělat z komára vola. Zastavili sa v hospodě na pivo, ale aj hospocký ím hnedkaj šuškál do ucha:

"Juro, di sa podívat k Matúšovi. Nemožu sa dovědět, proč sem přestál chodit. Dostál ode mňa dvě zlatky za vyhrátý zápas z medveděm a od cirkusáka také dvě, ale včílkaj chodí slopat kdesi inde. Doňdi ně potem řéct, co sa s ním stalo..."

Po techto řečách to měli Klásek v hlavě tak domotané, že ešče dlúho po půlnoci nemohli usnút. Mysleli, že sa rána ani nedočkajú. Dyž stali jak dobitý, hnedkaj sa vypravili k Pagáčom, aby sa dověděli pravdu z huby najpovolanější - od samého "hrdiny".

+Dyž vcházali do chalupy, Pagáčka šli zrovna z huménka z nářitkem nažatéj trávy. Tetka zvraščili hubu, zabrblali cosi "o tem pravém" a vytratili sa ze dvorka, jak dyby došél exekutór... Klásek potichučky pootevřeli dveřa a nahlédli do izby. Pagáč ležali na lúžku a už zaséj listovali ve snáři. Až sa ich lekli, jak vypadali. A v tem momentě byli přesvěčený, že přeci enom bude pravda to, co ludé povídali: Matúša to položilo... Najprv teda zadúpali v síni a zakvedlovali klučkú, jak dyby teprú došli, a zaťukali, aby ho nevylekali.

"Vitaj Matúšu!" - pozdravili. "Ná, co je s tebú? Za chvilku bude poledně a ty ešče ležíš?"

"Néni mňa jaksi dobře, tož sem ostál v lúžku. Cos ně donésl!"

"Děckám sa nosijú bombóse a tobě sem donésl ždibek tabáku, abys viděl, že sem na tebe v Hradišči nezapomněl. Zapal si!"

staříček, aj dyž měli hubu ešče šrégo, sa uščúřili, nacpali si a spokojeno bafali...

"Kdys dojél?" - optali sa mezi dýmem.

"Včéra odpoledňa. Zaplať pámbu!" - zaklepali na dřevo Klásek. "Už to mám za sebú. Slepé střevo ně ufikli a su včílkaj jak znovuzrozený. Ale o tem až podruhéj. Rači ně řekni, co tu bylo za tú dobu u nás nového?"

Ale staříček jak dyby přeslechli. Enom bafali, až ím z faje iskry létaly, a jezdili očima po stropě...

"A cos hledál v tem "Snáři"?" - navazovali řeč Klásek.

"Ále, zdálo sa ně o kravincoch - a to sú peníze!" - přiznali sa a strčili "Snář" pod duchnu.

"Tož to ti teda vyšlo - a Snář nelže! Šak sem čúl od hospockého Pipy, žes vyhrál štyry zlatky - a to už sú nejaké peníze!"

staříček sa na lúžku zavrtěli, jak dyby seděli v brablencoch, a lúpli očima po Kláskovi.

"Celá dědina o ničem inším nemlúví. Škoda, že sem u teho nebýl! Ale jak ťa znám, moséls s tým medveděm sakramensky zavrtět po cirkusi. Že by sas s takú kočkú moc mazlil, néni na tobě ani vidět..."

Ale Pagáč zaséj nic. Enom ruky ím jezdily po duchně a oči po Kláskovi. A vtem jak dyby přehodili veksl, vybafli: "A neco na hlt - nemáš?"

"Vidíš, ešče žes ně připomněl!" - ťukli sa do čela Klásek a vytahli ze záňadří pleskačku slivovice. staříček po ní hrábli a cucli si.

"No vidíš, hnedkaj je ně lepší - to ně chybělo!"

Klásek, kerý by za tú dobu už vyžebrali aj na jalovéj krávě tela, začali byt nevrlý, zakrútili hlavú a brblali:

"Snád nechceš říct, že nemáš v baráku ani slzu halúzkovéj? To sa ně teda nezdá!"

"Co sa ti nezdá?" - vybúchli Pagáč. "Celých štrnást dní sem k temu ani nečuchl! Kača ně nedala ani líznút!"

Klásek sa zamračili a jak dyž jedu ukapává, slabikovali: "Tož, štrnást dní - pravíš? Áni líznút? To možeš vykládat tak Enofě Husibrkovéj, ale né mně! Abys ně balamutil a cosi přede mnú furt skovával, to sem si teda tajak tvůj dobrý kamarád nezaslúžil! Neviděl sem ťa štrnást dní, nemosím ťa vidět zaséj! Listuj si ve "Snáři", Matúšku - listuj. Tam sa najisto dovíš věcéj, než od nejakého Kláska . . ." - a zvihli sa z lavky.

staříček viděli, že "přestřelili", a hnedkaj ho chytili za rukáv: "Počkaj, Jurko! Co to do tebe vjelo? Měj se mnú trošku uznání - šak vidíš, že su celý špatný - je ně jak po kozlatoch . . . A sedni si! Su rád, žes za mnú došél. Nemáš ani tušění, jak včílkaj potřebuju nejakú dobrú dušu, kerá by ňa pochopila. Šecko ti povím, enom co si dám ešče jedného hlta, lebo sa ně huba lepí, jak dybych ju měl nalíčenú arabigumú!"

+Upili z pleskačky, ždarákem prohrábli fajku a popel vyklepali do starého porculánového hrnka, kerý měli u lúžka. Klásek seděli jak na trní a jedným okem pohlédali na zápasníka.

Mezitým už měli staříček znova nacpanú faju a co si zapalovali, bylo na nich vidět, že přemýšlajú, jak začat. Cítili, že na nich cosi padá... Najednú sa obrátili ke Kláskovi,

"sem tam neco doneseš. No, je pravda, dneskaj teho bylo jak volovi jahoda, ale co sa dá dělat - v núzi pes aj muchy žere..."

A zaséj nic - enom bafali.

Klásek hleděli za stahnutým obočím do jedného fleku jak lékárník, dyž v nedělu hrajú taroky. To "špónování" ich tak najedovalo, že byt to nekdo inší než Matúš, dali by mu liskanec. Ale protože trpělivosť aj růže přináša, dočkali sa...

staříček poposedli na lúžku, aby byli výšéj, a nahli sa ke Kláskovi jak k okénku u zpovědnice: "Jurko, co ti včílkaj povím, z méj huby ešče nikdo nečúl a bude to pravda a nic inšího než pravda! Slub ně při tvém zdravém, dobrém krku, kerým možeš ešče furt pit, kúřit a nekdy aj - už méň dobře zpívat - že nikemu nepovíš, co ses ode mně dověděl! Mha přede mnú - mha za mnú. Jedným uchem tam - druhým ven. Slubuješ?"

"Slubuju!" - kývli Klásek.

"Tož tak je dobře - a včil počúvaj: Ani dyž sem sa ženíl, nebýl sem tak dohúkaný, jak dyž sem šél do cirkusu. Potil sem sa za ušima jak nemocný kůň a enom sem cítil, jak ně cicúrek teče po chrbtě. Zadek sem měl sevřítý, že by ně ani veržinovú slámku neprotahl. Ešče ščestí, že zápas nechali až nakonec a mohl sem sa trochu znotýrovat. Ludé sa na mňa dívali jak na opícu, že ně až horko polévalo...

A potem to došlo! Křídlovka zatrtkala, činéle zařinčaly, tři rany do bubna a principál ohlásil, že k zápasu z medveděm sa přihlásil místní občan Matúš Pagáč - to jako já - a abych sa narychtoval. Zatýmco ně v hlavě krúžily dvě vyhráté zlatky od komedyjanta a dvě od hospockého, vyslékál sem lajbl a zdělál baranicu. Cestú do teho krúžku sem si vyhrňal rukávy na košuli a čekál, až ho dovedú - teho kocúra čapatého. Každá vteřina byla hodinú a zdálo sa ně, že su čím dál menší a že už ňa néni ani vidět. Panenko Maryja sedmibolestná - modlil sem sa - už enom aby bylo po tem...

A už vidím, jak ho vedú na řetázku a na tlamě má koženú škramušu, aby ňa nepohryzál. Dyž šél po štyrech, tož nebýl věčí jak řezníkúj Baryn. Ale jak sa postavil na zadní nohy, začalo ně byt jaksi měko...

Ale nato nebylo času myslet, lebo principál pískl a medveď sa hnál na mňa...

Gáb ňa kolem krku - a už zme sa motali jak múj z mojú. Tak ňa dlábíl, jak dybyzme sa dovíjak dlúho neviděli. Najprv ně začál enom tak oklepávat - drrc sem, drrc tam. To ňa ale přestalo bavit. Tož sem ho dvakrát oběhl, abych mu zamotál hlavú, namířím si to přímo proti němu, že mu ju rúbnu než sa vzpamatuje, ale naráz on - búch ně po hubě, hned sem letěl nosem po pilinách! Stanu, pracky znova vyletěly! A to už sem věděl, že to néni našpás, lebo jeden rukáv z téj novéj košule býl uškubnutý...

Pravím si: Tož už je teho hrání z tebú akorát! Včílkaj ťa gabím za hrtáň a vymetu z tebú celú cirkusovú búdu, opíco olezená. Idu mu po krku a vtem ně tá sviňa búchl - obúma tlapama zaráz po ušách! V tú chvilku sem myslél, že sa ně hlava dostala mezi kameně ve šrotovníku. Čapl sem v kolenách, před očima ně vyšlahly plameně a za strašného řevu publika sem sa skácál jak zhnilá vrba. Kocúr čapatý se mnú začál gúlat po pilinách jak z bečkú. Potem ňa chytil předníma tlapama pod krk a sedl si ně na břuch! Enom sem cítil, jak sa ně kyška, kerú ně dala Kača k večeři, tlačí vrškem aj spodkem ven...

A v téjto chvilce sem si řekl: Zachraň sa, jak možeš! - a kúsl sem chupoňa do tlapy. Zařvál, jak dyby zatrúbilo sto slonů, a pustil ňa. A to sem potřebovál! Hép na nohy, pác ho po šňupáku, kóp ho do zadku, škrrrk k žebříku, smýk navrch - a než bys řekl "ševc" - seděl sem v samém vršku cirkusovéj búdy...

A protože tam na mňa už nemohl, začál sem naňho zvrchu plut, lebo sem měl ešče hubu plnú slin zmýšaných s pilinama. A to teho blechavca, kerý sa ně zdál zvršku menší než Peléščina Micka, tak rozpajtášilo, že si tú zlosť mosél na nekem vylét. A tož začál lepancovat obecních otců, keři seděli v první řadě! Najvěc to chytil hajný Čagan, policajt Buben a hospocký Pipa..."

"Temu to přeju najvěc!" - vykřikli Klásek a hnedkaj dodali: "A co ty, dostáls neco?"

"Dostál: horečku štyrycet procent Celestýna!" - vydechli staříček.

Chudák - pomysleli si Klásek - mosél dostat pořádnú po lebeni! Ešče sa mu to plete, lebo strácá paměť.

"No ja, ale já myslím ty štyry zlatky a všecko dohromady!" - chtěli sa dovědět to najdůležitější.

"Dohromady?" - zpomínali staříček. "Ja, tož dohromady toho bylo dosť: Nemohl sem slézt dúle, tož ňa moseli hasiči zdělat. Stálo to dvě zlatky. Hospockému také dvě - dohromady teda štyry! Z božíhodovéj košule sú pantličky a děcka z ní majú hadérky na hráti. A nohavice spálila Kača ve šporhéltě. Dohromady teda su včílkaj bez gatí, bez košule a bez štyrech zlatek...

Ale jednu radost sem měl přeca: nečúl sem, jak ně Kača nadávala! A dyž neco chtěla, tož ně to mosela napsat,

lebo sem měl ušiska tak opuchlé, že sem na ně do včerajška nečúl ani slovo!"

staříček byli po téj "zpovědi" tak znavený, jak dyby tú kalváriju prožili právě teďkaj.

"Jurko, spravil sem to jak řemeň v ohni a je včílkaj už neskoro chlévek zamykat, dyž vlk kozu zežrál... Je to pryč, ale neco ně ostalo, životní ponaúčení: Já sem býl silný v hospodě - ale medveď v cirkusi! A to je veliký rozdíl..."

SÚSEDÉ.

Fučál škaredý větr od Buchlova a zvýhál napadané listí vysoko, nad chalupy. Hospocký Pipa stáli na ulici ve dveřách, držali v náručí kočku a ze zašklébenú hubú pohlédali na zakaboněné nebe. Dyž ím kolem nosa proletěla ulomená haluza z hrušky,
+zahromovali:

"Ná, co sa čérti ženijú, lebo sa kdosi oběsil?" - a zalézli do šenku. Tabulky drnčaly v práchnivých oknách a větr pískál fukama. staříček Pagáč seděli na rohovéj lavce za stolem a zapíjali zlosť. Vypadali jako zlostný čert a škraně měli jak nabitý kanón - enom vybúchnút... Upili z osmičky sliovice a brblali do fúsú:

"Keho chce pámbu jaksapatří potrestat, temu dá mrchu súseda. Zlý súsed je horší než cholera, neštovice, svrab aj blechy dohromady!" Uderili pěsťú do stola a hlasito zahučali: "Já tú sviňu mosím zabit!"

Hotař Klásek, kerý dřímali u súsedního stolu, otevřeli jedno oko a napůl huby zahuhňali: "Lesti je čas, tož ju zabij!"

+"Cóóó - lesti je čas? Dyby to bylo včéra, tož je pozdě!"

"No ja, ale koléj váží - už má aspoň dva metráky?"

"Kde by vzala dva metráky? Tak pětatřicet kilo, ale aj z metlú - jak čarodenica!"

Klásek vystříkli na zem oslzok, fajku znova nacpali a dodali: "Tož jí daj Kúkalového prášku, aby lepší zažívala. A dyž chceš, aby z ní neco bylo, mosíš jí semtam přihodit trochu pozadku!"

"Éj, tá už dostala po zadku aj po předku a furt néni dobrá!"

"Dyž z ní chceš mět kúsek sádla, mosíš ju přikrmovat - dělaj co dělaj!" - zabrblali Klásek a kalnýma očima pohlédli na Pagáča.

staříček sa zaškňúřili, jak dyby ím tahl hlístu ze zadku, vyvalili oči a břéskli:

"Cóóó - jaké sádlo? Okem to planceš?"

"O kem . . . Ná, tož o téj svini, co chceš zabit!"

"Ale krúci, dyť já mlúvím o téj mrše - o súsedě Peléščeně!!!"

Klásek vyhodili jazykem fajku, chvilku ostali zarazený, jak dyby ím uletěli holubi, a zařvali:

"Ná, ty balamuťo, pleteš koše z baňama, že ti ani Turek nerozumí - tulifojte!"

staříček zamrkali jak zmoklá morka a zakoktali:

"Tož, tento, Jurko - pravda, pravda - trochu zme to poplétli! Už sa na mňa nehněvaj aspoň ty, dyž mám na světě také trápení. A - tento, hrome, poď a zavdaj si, chlapče - héj, hospocký, osmičku pro Jurku!"

Klásek z brbláním přisedli, štrngli si a po prvním přípitku už byli zaséj kamarádi na život aj na smrť . . . Štrngání přibývalo a za chvilku obá strýci hořali jak fagule.

"Jurko, kamaráde" - blekotali staříček, "ty si můj najvěrnější kamarád a mám ťa rád, jak nikeho na světě. Až ťa budú bolet zuby, všecky ti ich vyškubu - a zadarmo, Jurko! A vašéj kozí paznechty ostříhám, že bude jak nevěsta. Si můj kamarád? Si - a mosíš byt! Šak máme aj stejné metále od císaře pána. Éj, robky si za nama mohly krky ukrútit. A dyž sem u muziky rúbl na stůl, tož sa roščípl aj ze šúplíkem - a a a všecko to přede mnú stálo v haptáku aj ze starostú, s policajtem aj z hospockým! A pamatuješ, jak sem jednú o hodoch pohóníl tych pazgřivců z Léskového? V hospodě po nich ostalo enom trochu smradu jak po schořoch a létali po oranisku jak zajíci při kolovém honě... Éj, býval sem silák!"

"Býváls, Matúšku - býváls!" - kývli hotař. "Nebylo takého až po Hradišče a doví esli v Hradišči! Zpomínám si, jak sas jednú s Poldú cigánem sadil, že mu přetahneš koňa. Ešče včil ťa vidím, jak sis omotál koňský ocas kolem ruky. Cigán vzál koňa u ohlávky a jak zařvál: Vijé! - cosi ruplo a ocas ti ostál v hrsti . . . Krúci, ten kůň býl směšný a Polda ešče směšnější, dyž si teho "šimla" védl dom bez ocasa . . ."

staříček sa při tem pomyšlení vypjali, ale hnedkaj sa zlomili jak zvadlá leluja:

"Jurko, darmo zpomínat - všecko je pryč! Dyž sem tehdá dostál nejakú robečku do rukú, tož sem na ní nadělál za tři zlatky škody! A včílkaj? Včílkaj už mám enom dva smysle jak koza - nažrat a lehnút... Lebeňa oblezlá a plesnivá, nohy jak turkynisko a huba rapatá jak předloňská ertepla. Šak dyž ňa v sobotu kovář Obrúčka holívajú, tož ně mosijú strčit palec za škraň, aby tú scvrklú kožu mohli trochu vyšpónovat - no, šak sa ím mockrát stalo, že sa do teho palca áj uřezali..."

Mezi řečú si každú chvílu štrngli a staříček dál žalovali na osud:

"Vidíš chlapče, co ze mě ty dvě mrchy udělaly? Najprv ně pila krév enom tá čarodenica vyzíblá - Peléščena. Ale včílkaj už aj tá moja! Spřihly sa proti mě jak náruční ze sedlovú a hónijú ňa jak psa. Kam sem tenkrát dál oči, dyž sem si tú opícu brál? Tenkrát mosél mět můj anděl strážný velice nutnú prácu, že ňa v téj máčce nechál až po uši! Éj, basom dušu, to ně neměl dělat, Jurko - neměl!"

A staříček; třaslavým, kostelovým hlasem zanotovali:

"Neošidil sem sa,
leda na ženě!
Volky možem prodat,

koně zahandlovat,
ale ženu né . . ."

Dáléj už nezpívali. Vytahli modrý šnuptychl a zatrúbili do něho jak dyž frkne kůň. Utřeli si oči a vydechli jak kovářský měch. Najprv lutovali sebe, potem zpomínali na tatíčka, jak ich měli rádi. Proč ich račí neutopili jak koťacko... Mezitým hospocký donésl zaséj dvě osmičky a staříček po novém hltě vykládali dál:

"Šak to néni tak dávno, co ně ty dvě Rebeky uvařily medecínu, po keréj sem myslél, že vypluju svoju hříšnú dušu. Kde možú, tam ně neco udělajú na potforu! Jurko, viděls ně chodit za robama? Neviděls. Viděls ně hrát karty? Neviděls. Tož vidíš to, ty trúbo! Si můj najvěrnější kamarád, kerému dám všecko na světě - a lesi ně nevěříš, tož ti dám takú po čuni, hnedkaj budeš hore kotama..."

Najednú skrútili nos a odpluli si, že to letělo oblúkem přes celů šenkovňu:

"Ná, co to kúříš - kočičí chupy, či co? Dyť ti to fajčisko smrdí, že dybys fúkl pod krmík, tož všecí potkáné skapú aj z mladýma! Tot si nacpi mojého. A víš, proč ti furt nadávám - ty kotrmelče?"

"Nevím!" - popravdě sa přiznali Klásek.

"Tož proto, že se mnú doma nikdo nemlúví a su v chalupě méň než mušinec na lampě. Všecko je přede mnú pozamykané jak před zlodějem a grajcara nevyčuchám, aj dybych si nos roškubál. Kača měla dycky peníze skované ve škatulce od viksu pod Panenkú Maryjú na šifonéře, ale od téj doby, co s tú Peléščenú duchařijú, je všecko v baráku jak zakleté. Múka, zrno, fazula, špek, uzené, sliovica - všecko poskovávané - a vajca bere slépkám hnedkaj jak ím ze zadku vypadnú! Ešče že sa ně podařilo chytit dvě kuřacka a prodat, lebo ináč zme neměli ani na hlt. A tá vedlejší čarodenica enom proti mě podpichuje a dělá peklo!"

"Nic ně o ní vykládat nemosíš" - dodali Klásek. "To je půl čarodenice a půl čérta! Tú jednú uščípila zmija - a za minutu bylo po ní - po téj zmiji... A hubu má jak mašinkvér!"

"Moja řeč, kamaráde" - dávali mu zapravdu staříček. "Totkaj sem čúl pod okénkem, jak povídá mojéj: Děvčico, neco ti povím! Ten tvůj ozembúch ti chodí za robama, lumpačí a karbaní - dóstala sem vnuknutí ze záhrobí! Potfora jedna, dostala préj vnuknutí - a ze záhrobí! No pravdaže, zrovna ju by si vybrali. Tá by mohla dostat ze záhrobí tak nanejvýš po téj hubě škaredéj, klebetnickéj! Zabúchál sem na okno a zařvál: Kačo, pusť ňa do izby, ať jí možu dat tych pár liskanců, co su jí už dávno dlužný - než ju satan odnese do pekla za to rúhání! Chlapče, to býl štabarc! Tos měl vidět, jak začaly létat po izbě. Nemohly najít ďúru, kadyma vyletět! Ani dyby hrom do chalupy bacil, by nebyly tak vyplašené. Snáď tenkrát tá herdekbaba vyletěla komínem, lebo sem enom cítil smrad a baby nikde - klekanica zgrčená, čapatá! Tá sa snáď narodila na hrotku, lebo na máslénce. Furt čučí, jak čért do baně! Tá sa myslím zasměje, enom dyž utéká přes jatelinu, lebo ju to mosí lechtat, dyž táhá zadek po zemi..."

Jedným hltem dopili osmičku a falešno zaskřehotali:

"Nechcem já malučkéj ženy,
tá ju má při saméj zemi . . ."

Nedozpívali, lebo Pipa donésl novú dávku.

"Na zdraví, Jurko!" - vykřikli a dali si takého hlta, až ím ohryzek poskočil. Hotař poslúchali už enom tak na půl ucha. Drcli do nich a pravili: "Nespi, ešče ti mosím neco povědět!"

"Povidaj, Matúšku, povidaj - aspoň sa ti uleví" - zamleli těžkým jazykem Klásek.

"Jak víš, mám pěkného býčka, teho divocha. Šak sa menuje Satan, lebo je furt jak na jehlách. Měl sem ho zavéct do městečka na výstavu. Oblékl sem sa do parádních hábú a vyvédl ho z chléva. Ešče na poslední chvílu sem odběhl do téj búdky u hnoja. Satana sem uvázál za pant a ten hnedkaj začál ožírat listí z Peléščinéj trnky. Najednú sa moselo cosi stat, lebo Satan zařvál, frkl, škubl hlavú a hééép! - prohnilé trámce pod búdkú zapraščaly a čmááách - vletěl sem aj ze záchodem do lužovice! Za plotem sem enom čúl ízlivý chechtot téj vedlejší ďáblovéj nevěsty. Řvál sem dobréj půl hodiny, než ňa ludé učuli a Ondra Žentúr ňa mosél vysekat obuškem ven...

Jurko, celá dědina sa ně smíla, dyž ně z gaťama v hrsti vytahli z močúvky. Tenkrát mosél mět můj anděl strážný podruhéj velice nutnú prácu, lebo ňa v téj máčce nechál až nad uši...

Až za hodnú dobu sem sa dověděl, co tenkrát Peléščena provédla Satanovi: Jak ožírál listí, tož mu hodila do tlamy hrsť pepřu!

Tož to byla první šupa! Za týdeň nato ně králíci do jedného poscípali, krúpy ně vinohrad potlúkly a nikdo inší ně do kvasu neščákl flašu petrolínu jak Peléščena! Krúci, jak sem sa potem z teho napíl sliovice a krklo sa ně, tož ze mě letěl smrad jak z ajznboňáckéj laterně...

A včílkaj ně Jurko pověz: Su já neščasný člověk? Su! - A možu pit na světabol? Možu! Znáš svojého patróna svatého Juru, jak jede na bílém koňovi a zapichává do tlamy draka? Tož, jak bys ho neznál, přeca býl slavný. Býl, pravdaže býl - ale já budu ešče slavnější! A víš proč, Jurko? Protože až učuješ dvakrát za sebú zvónit umíráčka, tož sem ty dvě ledačiny zamlaždíl pantokem!"

staříček vytahli z lajbla šrajtoflu, aby ešče poručili dvě sklénečky. Dyž tam ale nenašli nic, než agnústek z Velehradu, smutno pravili: "Co je po hospodě, v keréj néni zaco pit?" A vyšli do tmavéj noci...

Dyž hlásný na konci dědiny odtrúbíl dvanást, dvá kamarádi sa lúčili. Klásek si nacpali fajku, zamotali sa do dýmu jak indyjánský náčelník a múdro pronésli:

"Matúšku, včílkaj přendeš z červánků zaséj do nahéj skutečnosti. Máš také ščestí, že dybys začál zbírat kravince, tož ich krávy natruc přestanú vyrábjat! A proto ti radím: Hamuj sa! Nesmíš zapomnět, že ti sedí už sedn křížků za krkem a si jak otěřina. Ale tá tvoja baba je jak kyrysár. Tá dyž ťa lapne za kožu pod krkem, tož s tebú vytře smetí pod

šifonérem a vypráší ťa o pargan jak starú kacabaju! - Dobrú noc a dobře sa vyspi..."

Dyž došli k chalupě všecky dvérca aj okna zaryglované! Najprv volali, potem prosili, slubovali, bečali, sakrovali - ale dveřa byly hluché... Tož do nich kopli, až v pantoch zapraščalo a zařvali:

"Po všeckém hovno - enom po včelách med!" A šli sa vyspat do včelína...

UDRŽUJTE POŽÁR!

"Gramlavé paprče máš při kreslení, že je haňba sa na to podívat!" - pravili slečna učitelka Franckovi Pagáčovému. "A z přírodopisu máš baňu jak stodolu..." Zavřeli "knihu hříchů", rozhlédli sa po třídě a optali sa: "Kerý z vás ně može povědět, jaké známe živly?"

Ani šavla z pochvy by tak rychlo nevyletěla, jak Franckova ruka. Vyšpónoval se jak liniál a vyhrkl: " ...sím vodu, oheň a víno!"

"Jak přišels na víno!".

"Sím, já sem na to nedošél, ale naši stařenka. Dyž jednú načapali stařečka ve sklepě na víně, tož sem čúl, jak vybřeskli: "Už je ten starý kotrmelec zaséj ve svém živlu!""

Slečna učitelka najprv vyvalili oči, potem ím jaksi zaškubalo v kútkoch a honem cosi hledali v šúplati... A dyž sa to stařeček dověděli, div tenkrát Francka očima nespálili a prohlásili, že nevijú, po kem ten šušniflinta je. Ale pokáď si ludé pamatovali, tož sa dycky chválili, že je po nich...

Na túto příhodu, kerú jednú stařeček vyprávjali ve mlýně, dyž dojeli pro šrot, si zpomněli mlynář Múčka, dyž došli k Pagáčom pro patróny. Sotvá pozdravili a zavřeli za sebú dveřa, najednú sa jeden z živlů přihlásil o slovo: hrom z čista jasna, až sa chalupa v základoch zatřásla... stařeček poskočili k oknu, rozhrnuli firhaňky a pohlédli na nebe:

"Svatý Petr gúlá kuželky - éj, šak toto mosél byt štelér! Janku, podivaj sa na ty škaredé mračniska henkaj nad Buchlovem - s tama nic dobrého nedonde!"

A než sa nadáli, první krapy už pléskaly na okenní tabulky. Za pár minuť lélo jak z lajty a nastala taká hrůza, že sa křižovali néenom blesky, ale aj stařeček... Zastrčili fajku do kordule a potichučky přeříkávali "Očenáš", lebo měli v poli obilé a vinohrad na pěknéj úrodě. Ešče sa nedostali ani na - "ale zbav nás ode zlého" a hrom bacil do topola za stodolú, hnedkaj v polici hrnce poskočily. Děcka sa grčily pod halenú na peci jak slépky a stařeček v modlení přidali do tempa. Dyž švácl druhý hrom do zvoničky před chalupú, až tabulky v oknách zařinčaly, vykřikli:

"Herdek, děcka, modlite sa také! Já to sám neutahnu..."

Za chvilku sa černé mračnisko převalilo přes dědinu a mezi Antonínkem a Javořinú už enom dořmívalo. Nad krajinú zasvítila duha jak malovaná pantla na nevěstiném čepení - symbol dobréj pohody ... stařeček vyšli před chalupu, nafúkli škraně jak dyby vyhráli bitvu, ale dyž uhlédli, jak sa mlynář uščúřili, zavrčali:

"Co sa hyhúzňáš jak puklý pecen ze špatnéj múky?"

"Ále, tak ňa napadlo" - vymlúvali sa Múčka, "jakú má pámbu s nama patáliju. Každý chce neco inšího. A včílkaj si zrovnaj, že byzme k němu chodili žebrat o vyřízení našéj žádosti a nadávali tajak na úřadě. To by byla komédyja!"

"To by byla!" - kývli stařeček.

"Třeba tajak lúní" - začali mlynář. "Dyž sem býl na Kopanině.Viděél sem jít po cestě dokřápaných ludí a tož sem sa ptál, lesi u ních měli hody.

"Ále, co hody" - pravili jeden strýc, "to sa enom potkaly dvě procesí. Ti jedni chtěli, aby pršalo, a ti druzí zaséj, aby bylo sucho!"

V téj dědině bylo furt sucho jak na Sahaře a tož pámbíček vyhověl enom jednéj žádosti a popršalo... Ale jak! Do týdňa byla dědina zatopená. A včílkaj, ti, co chtěli aby pršalo, tož sa honem zaséj modlili, aby přestalo! Enom jeden člověk býl celkem spokójený - náčelník hasičů! Seděl na střeše zbrojnice a pochvalovál si:

"Krúci, to je vody - to by sa hasilo!"

"Máš pravdu, Janku" - pokyvovali hlavú stařeček - "tak už to v životě chodí. Ale dyž spomněls tych hasičů... Býl sem sa v nedělu podívat na cvičení tych mladých. To sú inší šohaji, jak zme byli my! Motórová stříkačka špígl-nikl, žebříky dvacet metrů dlúhé - to je inší robota - to sa hasí! My zme pumpovali rukama a hadicú nám z Tuže létaly žaby aj z rákosím. A dyž to začalo hořat, tož to aj zhořalo...

Tenkrát býl naším náčelníkem ševc Vincek Trča. Jak Jura Knutel zatrúbíl trááá-dááá! - Trčovi sa začaly třepat ruky aj z nohama, překotil ponk z verpánkem, hnedkaj byly floky v máčce na šporhéltě. Hlavú uškubl ze zdi klecu z hrdličkú - do blúze lézl nohama a do gatí rukama! Jak sa začál motat po izbě, děcka byly v tú ranu vlezené pod postelú a stará Trčena enom klúčovú ďúrkú ze síně nahlédala, až sa tá húlava přežene. Z ulice sa vrátil pro obušek a dyž býl u stříkačky, tož zistíl, že nemá helmu - lebo v ní měla kočka koťata... Šak né nadarmo sa o něm říkalo, že je z divokých vajec, lebo nás při ohni všeckých tak dohúkál, že než sme zešrúbovali hadice, bylo z chalupy popelisko...

Dycky hlásál: "Co hoří, nechat hořat - a zachraňovat okolí! Jednú uhlédl, jak sa oknama valí dým z chalupy. Vletěl k súsedom, kde nikdo nebýl doma, a začál "zachraňovat". Vylúpál ím kachlové kamna, že ich už nikdo v životě nedál dohromady, a vyvalil troje dveřa aj z futrama. Zeď, kerá súsedila s "hořícím domem", polévál vodú, že malta opadala až na tihly. Kolikrát letěl s puténkú pro vodu, sa povědět nedá. Dyž s tým býl hotový a celý morýtný vyšél na ulic, tož zistíl, že nic nehořalo! Lebo dým, kerý sa valil z oken, býl ze spálených buchet...

A dyž ho jednú volali ze súsední dědiny, že u nich hoří, doletěl z vyplazeným jazykem k telefónu a zařvál: "Tady je - tento - náčelník hasičů Vincek Trča! Zme v pohotovosti! Udržujte požár - za hodinu zme tam... a zadarmo!" Ale v téj jeho hlavě to myslelo na inší notečku, než mělo. No a jedného dňa to chudák "dorazil" načisto...

Stalo sa to na slavnostní schůzi, kde sa jednalo o tem, co sa má vyšit na nový prápor. Trča si vzál slovo a pronésl: "Slavný výbore - teda tento - já bych na tento prápor navrhl tedy heslo: CO TA NEPÁLÍ - NEHAS!" A tým dněm náčelník Trča dohasil..."

HLT ZA TŘI GRAJCARY.

Hotař Klásek div nespadli z lavky, jak sa lekli, dyž ím staříček Pagáč večér zabúchali bičem na okno.

"Poď ně pomoct!" - zavolali z vozu, dyž Klásek vyšli ze dveří.

"Kam jedeš?"

"Ná, co to necítíš? Vezu tú durancijovú břečku do pálenice!" - chlubili sa staříček.

"Ále, býl sem tam včéra - dneskaj sa ně nechce!" - huhňali Klásek.

"Tož nebój. Budeš ně len do puténky nabírat kvas a já to budu odnášat do kotlu. Ja - a abych nezapomněl - ufíkni v komoře pořádný kus slaniny - na suchý břuch sa špatně pije!"

Klásek brblali, ale za chvilku sa vrátili v haleně a z uzélkem pod pažú. staříček enom mrkli po uzélku, aby odhadli, lesi sa hotař při krájání špeku neuřezali do prstu. Znali ho moc dobře, že by sa rozdál, dyby mu pámbu ruky nedržál...

"Koléj teho letos budeš mět?"

"Nó, dyž dobře poteče, tož takých štyrycet litrů - aj věcéj. Bylo to dobře uzráté a kvasu mám přes štyry metráky." - A šibli do kráv.

Dyž dojéli do pálenice, zrovna z poslední várky vysýpali kostky do potoka a vyplachovali kotel. Vyšlo to na minutu. Za pomoci súsedů měli za chvilku "zasypané",a protože pod kotlem ešče hořalo, tož tam Klásek přihodili pár polének a prohrábli rošt. Hajný Srnec, kerý pálili poslední, už rozlévali sliovicu ze sodovčáka a dávali koštovat.

"Dobrá je" - hodnotili staříček. "Šak štyryjapadesát má!"

"Má - hádáš dobře!" pravili Srnec. "Včílkaj ju nechám týdeň otevřítú, aby vyšly ty smrady. Dva stupně ztratí a bude pěkně "kulatá"."

"Tož, okoštujte aj moju!" - přihlásili sa pastýř Tatar. Potem ešče vytahli butelku hlásný Fukar a starý Peléšek - a za chvilku už sa enom mlazgalo, chválilo a řečňovalo...

Velikého rozdílu mezi "kapkama" nebylo, lebo trnky byly pěkně uzraté, až sa ím "řitečky scvrkávaly", slúnečka a cukru na vůlu, tož sa sliovička ve sklénečkách enom gúlala... staříček po každém koštu mlazgli, oblízli sa a posuzovali:

"Chlapé, kemu česť, tomu česť - pastýřovi trúba! Néni marná - takú možete ponúknút aj císařovi pánovi!"

Starý Peléšek zakvedlovali sodovčákem a nastavili ho proti lampě:

"Šak sa podivajte, jak drží řetázek!"

"No, je fajnová a slaďučká jak malvaz, to je bez řeči. Enom sem si tak pravil, koléj sa téj "halúzkovéj" v téjto pálenici vypálilo? Herdek, to by býl potok! Šak to by mohl mět najlepší zrevidované totkaj "správec Peléšek!" - připomněli znova staříček.

Peléšek, kerý už najméň štyrycet roků "védli" pálenku, přiložili pod kotel a poctěný titulem "správec", pokládali za svoju povinnosť dat neco do placu:

"Tož na chup sa to řéct nedá - to bych mosél nahlédnút do dokomentů, ale je isté, že dybyzme ju vypustili do dědiny, tož jí bude až po křížek na zvoničce... To víte, mosí to byt v chalupě jak medicína!"

"No to máš recht, lebo dyž donde tá "famfulica", tož Kača si dycky kapne na cukr!" - potvrdili Pagáč.

"Enomže, dyž ty si "kapneš", tož pro Kaču už ve sklénce ne ostanú ani ty tři kapky na cukr..." - trefili hřebík na hlavičku, Fukar.

"Trúbo!" - zmohli sa enom na jedno slovo staříček.

"Počkajte, o dvúch "páleníkoch" vám neco povím" - přidali sa do řeči Peléšek a sedli si na klátek. "Enomže, to mosím od začátku. Naisto si ešče pamatujete na dvúch kamarádů, - ná Juru Hrotka a Vincka Fukara?"

"Ná, jakbyné - potvrdili Tatar - "Jurovi zme říkali "Firnajs" a Vinckovi "Kurník", lebo dyž sa ím neco nedařilo a nadávali, tož měli plnú hubu firnajsů a kurníků!"

"Nonono - to byli oni!" - kývli Peléšek. "Co ím pámbu ubrál na rozumě, to ím zaséj přidál na sile a na figuře. Jeden říkával, že čas sú peníze, a ten druhý, že kdo má peníze, ten má čas!...

A tak ím to vycházalo obúm. Moc dobře sa na ně pasovalo: "Hlúpý možeš byt, enom dyž si zdravý a šmakuje ti!" Chodili spolem jak dvojčata. Dyž sa jeden deň pobili, tož sa druhý deň obtúlali. A tak to vydržali až do vojny, kde obá padli za císařa pána. K jejich cti budiž připomenuté, že za císařa pána padli aj ludé múdří...

Enomže to sem sa dostál až na konec jejich života - a to sem nechtěl. Napřed vám mosím povědět, jak sa skamarádili:

Jura šél jednú do lesa rúbat stromy. Pilu přes rameno, pantok v ruce. Iďa kolem "rubiska", uhlédl na stromě visat oběšenca. Doňďa blížéj, první chvílu nemohl poznat, o keho ide. Huba modrá jak fijala a jazyk vénku. Chytne ho za nohu - ešče byla teplá! Tož škrk na strom a uřezál haluzu aj s oběšencem. Ten búchl dúle jak prasacko do troků a Jura mu honem povolil kolem krku zaseknutý štranek. Včílkaj už poznál Vincka a začál s ním casnovat, aby ho dostál k životu. Komíhál mu rukama, obracál ho hnedkaj na břuch, hnedkaj na záda, a aby sa probrál, tož ho liskál po hubě, enom to pléskalo. Najednú Vincek otevřél jedno oko, potem druhé, vypleščíl ich jak sova a vidí nad sebú Juru, jak ho fackuje... Jak býl modrý, v tú chvilku zahořál jak faja. Vyskočil - a bác Juru, hnedkaj vletěl hubú do kopřiv. A včil sa začali škubat jak kohúti. Jak ti si tenkrát vyliskali, to sa nedá povědět.

Dyž byli v najlepším, tož sa tam namanúl hajný Čagan a chtěl, aby zaplatili pokutu za uřezanú haluzu. "Ja totak, pokutu! A za haluzu! No pravda!" - řvali obá jak pominutí. A rukú společnú a nerozdílnú ho vyliskali také. A nakonec to dopadlo tak, že si to potem aj zadkem společným a nerozdílným v ostrožském háreště odseděli..."

"No počkaj" - připomněli staříček Pagáč. "Ale naisto si pamatujete, že dělali v dědině - jak sa temu říká - pohřební službu. Truhle nikdo v dědině nedělál, tož sa pro ně moselo jezdit do městečka. A to bylo dobré dvě hodiny s koňama. Dyž umřeli stará Trháčka, tož jeli pro truhlu také. U truhláře ju naložili a sotvá vyjeli z městečka, začalo pršat. Jura na sebe hodil halenu, přehodil si hlavu "darmovisem" a Vincek, žepréj si vleze do truhle. Nazvihl víko a šup tam! Jura šibál do koní a vijó přes dědiny dom.

Přejeli jednu dědinu a najednú bylo čut veliký křik: "Kmocháčku, zveste nás!" To partyja cigánů-muzikantů, keři šli vyhrávat do panského sklepa na vinobraní, byla skovaná před děščem pod mostkem. "Šak si vylezte!" - pravil Jura a muzikanté už sa drápali na vůz. Tam s očima vybúlenýma čučali na křížek a černé krajky...

Šak neujeli ani sto kroků, dyž sa ozvál taký řev, že koně hnedkaj stáli na zadních nohách a Jura měl co dělat, aby ich udržál na opraťách. Jak dyž vletí kuna mezi kuřacka, cigáné hépali z voza a přes pole a křoviska trap na všecky strany. Aj dyž bylo popršané, až sa ím prášilo za perkama. Cimbál aj z basú na příkopě a kde ses podivál, tam byly rozházené husle. Dneskaj sa temu už nedivím, že sa tak vystrašili. Enom si pomyslete: Vincek chtěl vědět, lesti ešče prší, tož trochu nazvihl víko a z truhle vystrčil ruku..."

Chlapé mezi smíchem popíjeli a staříček každému uřezali křivákem kúšček "svojého" špeku. Peléšek sa honem drali ke slovu, lebo ím Pagáč "přeškubli niť" a chtěli dovykládat to, co začali:

"Tož teda, ti dvá - Vincek a Jura - každý rok pálívali sliovicu v téjto pálenici. Ale nikdá spolem! Jak byli kamarádé na život aj na smrť, tož každý si svůj kvas hlédál jak poklad. Trochu sliovice odprodali, aby měli na dáňku, ale ináč popíjeli enom tú svoju...

Jednú sa domlúvili, že ju pujdú prodat do Hradišče, lebo tam za ňu mohli dostat věcéj. Obá měli butelku v uzélku a ešče za tmy sa brali k městu. Cesta dlúhá a v krku sucho - to víte, jak po ránu! Najednú praví Jura:

"Vincku, nechcu, abys ně neco dávál zadarmo, ale prodej ně za tři grajcary hlt téj tvojéj sliovice!"

"Co na hltě záleží" - pravil si Vincek - a prodál.

Za chvílu dostál chuť Vincek:

"Juro, co dybys ně aj ty dál za tři grajcary okoštovat zaséj hlt téj tvojéj?"

Jura si myslél: hlt sem, hlt tam, šak je butela plná, tož co! A prodál teda také. A jak pak mašírovali k Hradišču, tak aj sliovica mašírovala do krků Vincka a Jury. Hlt za hltem - Jura Vinckovi a Vincek Jurovi. Za tři grejcary hlt ty mě, za tři grejcary hlt já tobě...

Za Novú Vsú už měli hlavy plné, ale butelky prázné. fackovali nohama kam kerá a na kunovském mostě už sa začali lepancovat a drcali do sebe jak dvá berani. Dyž už se nemohli udržet na nohách, sedli si na mezu a Jura červený jak rybízák, přejížďál kalnýma očima z jednéj butele na druhů a hučál do Vincka:

"Počúvaj, ty ožralo - včílkaj vezni rozum do hrsti a zrechnuj ně to: Já sem ti prodál všecku sliovicu a nemám ani grajcar! Krúci, ale že sem měl tři grejcary, to vím najisto..." A šmátrál po kapcách.

"Já sem ti prodál zaséj moju. Šak sa podivaj, že v ni néni ani kapka!" a podál butelu Jurovi.

Ten ju odšpuntovál a fúkl do ní. Vylúdilo to taký zvuk, jak dyby zahúkala sova. Nebyla v ní ani slza... Vincek fúkl do butelky Jurovéj, ale enom mu to hvízdlo kolem nosa, jak dyž meluzína proletí komínem... Seděli a přivřítýma očima čuměli do zemi. Za chvilku sa probrál Jura:

"Firnajs - dyž nejsú peníze, tož kde je sliovica?"

"To máš recht" - súhlasíl Vincek -"dyž sú obě butele prázné, tož kde sú peníze? Kurník, že nám ich nekdo ukradl!"

"Firnajs, ale co včílkaj budem dělať" - brblál Jura.

"Kurník - co byzme dělali? Pujdem dom!" - blekotál Vincek - "prodali zme ju po cestě, tož včílkaj už nemusíme chodit do Hradišča..."

Praščili prázným butelama do potoka, chytili sa kolem krků a šňúrovali si to od járka k járku. Vinckovi vyletěla ruka jak šabla a rozpajtášený z trnkových kapek zanotovál do kroku tú, kerá na ně byla v tú chvílu jak ušitá:

"Píjali, píjali
dvá chlapci z Moravy
pod jednů lipénkú
peníze hledali..."

A Jura sa přidál:

"Piju já, piju já. . .
už sem prepíl všecko,
ešče mám prepíjat
galánečce děcko..."

Hulákali tedy dvúhlasně, ale každý inší pěsničku - to ale ani jeden, ani druhý v ten moment nepoznali..."

ŠLAHAČKA.

==========

Chalupy v celéj dědině svítily vápnem a všecko bylo narychtované přivítat první svátky jara. Už týdeň před velikonocama zgúňali klučiska kolem potoka a hledali teňúčké prútky na žíle. Šak pěkný prútek býl kolikrát vykúpený čmáchnutím do potoka a potem virgajzem doma. Ale za nejaký ten lepanec už stála noša malovaných vajíček, keré sa v pondělí velikonoční cpaly do kapec aj za ňadra. Kde měli děvčicu, stačilo u vrátek zazpívat:

"Dávaj vajca každé ráno,
jedno bílé, dvě červené,
to je moje potěšení..."

... a už sa klučiska drali do izby jak draci a rúbali žilama všecko, co mělo sukně. Šak bárkerý účet býl vyrovnaný při šlahačce! Jak třeba tento. Počúvajte:

Štyré pazgřivci - Jurka Luskačkúj, Janek Vrbúj, Jožka Trháčúj a ten ťuhýk Francek Pagáčúj - chodili po šlahačce. Začali už skoro ráno, lebo kolem osméj už měli košule pěkně naduté a kapce plné vajec malovaných aj syrových. U kapličky si sedli na mezu a "účtovali". Spočítali vajca a zrechnovali nejaký ten grajcar. A hnedkaj nato měl slovo Francek:

"Tož tak, kluci - a včílkaj idem ke Kordulom na Terézu! Mosím jí oplatit tú žalovačku ve škole. Šak víte, jak sem si udělál z kaštana fajku. A ešče sem z ní neudělál ani dva puky a dostál sem od strýca školníka takú po hubě, že sem ze stěny uškubl mapu Evropy a spadl do kýbla z uhlem. Šak sem ju tenkrát vykmásál za lelík - opícu! A k temu ně ešče učitel dali dvojku z mravú - Teréza švirgatá!"

Zhanobená huba kamarádova mosela byt pomstěná a tož "štyré mušketýré" jak jeden slavnostně pronésli: "Idem na ňu!" A Francek si pro istotu udělál na konci žile suk jak pěsť...

Tetka Kordulena pod návratím zrovna lúpali turkyň, dyž klučiska vletěli do dvora. V tú chvílu cosi zadúpalo a bácly dvérca, Teréza jak schoř šústla ze síně do komory, kde sa skovala.

"Kde máte Terézu?" - optál sa Francek, enom aby neco řekl, lebo ju už zahlédl.

Tetka sa uščúřili, ani od turkyně oči nezvihli a pravili: "Šak ani nevím, lesti je doma..." Hrom by nebýl rychlejší, jak ti štyré pajtáši hépli do síně. Gáb za klučku a škubli. Dvérca sa trochu odlúply a skočily zpátky...

"Je tam!" břéskl Janek - a už sa znova dali do tahnutí dveří, enom mrčali. Dyž začalo praščat v pantoch, Teréza najednú pustila klučku a klučiska sa gúlali po zemi. Než sa zvihli, proletěla nad něma jak jeleň. Smýk na dvůr a škrk do kurníka. A než za ňú kluci doletěli, už tahla žebřík za sebú. A najvěc ich dožrala tým, dyž na ně udělala dlúhý nos a vyplazila jazyk. Začali létat kolem kurníka a břískali jak pavijáné.

"Éj, počkaj ty opíco!" - kvíkl Francek, "šak my ťa dostanem, enom sa neboj! Hurá na ňu!!!"

A už sa drápali na kurník. Francek védl útok. Dyž ale viděl, že sa na Terézinu pevnosť nedostanú, dál povel:

"Přigůlat bečku a postavit hore dnem!"

Teréza enom svítila očiskama jak zaskočená kuna a nasísala, jak sa bojovníci rychtujú k útoku. Francka, kerého ešče furt svrběl liskanec, co dostál za fajku, hnala túha po pomstě a v řeči si ulevovál:

"Šak počkaj, ty ledačino střapatá, enom dočkaj! Za chvílu budeš štráfatá jak zebra a ze sukní budeš mět cancory!"

Tož pravda, přání tu bylo, enom ke skutku scházalo to najhlavnější: dostat sa Terézi na kožu! Ale jak sa zdálo, tá neměla ani trochu chuti prodat ju lacino. To také hned kaj poznál Francek, sotvá sa vydrápál na přistavenú bečku. Ledvá sa zachytíl dvérek od kurníku, křápla ho Teréza bidélkem pro slépky po rukách, že hnedkaj čapěl - jednu ruku v hubě a druhú stiskál mezi kolenama. Francek bolesťú zasyčál a vykřikl nový rozkaz: "Škopek postavte na bečku, abych býl výšéj!"

Rozkázané, vykonané - a už sa znova drápá hore. To už býl hlavú zarovno s kurníkem a radosťú nad výsledkem vykřikl:

"A včílkaj ně podajte žílu! Neco uvidíte!"

A uviděli. Sotvá to dořekl, dostál od Teréze první velikonoční vajce - syrové slepičí - rovnú mezi oči! V tú chvílu býl žlutý jak mandarýn a slepý jak koťacko. Ešče neměl ani čas protřít si oči a už dostál druhé! Teréza měla mušku jak kanonýr Jabůrek - trefovala do jedného fleku...

A aby dílo zkázy bylo dokonané, na zalepeného Francka sa dvércama z kurníku vyvalilo mračno slámy, plev, péří, kuřinců a všeckého neřádstva, co majú slépky v kurníku. S Franckem sa zatočíl néenom celý svět, ale aj škopek, kerý býl zpošika zapřítý na ušách.

Dyž vidíte vájce na talířku, tož je teho enom taká odrobinka. Ale dyž Teréza vystřelila třetí slepičí granát, kerý sa rozstříkl na Franckovéj hlavě, tož myslél, že naňho spadl přinajmenším komín. V tú chvílu ztratil balanc, škopek mu ujél pod nohama a Francek proletěl dnem do vyschléj bečky. Dušky sa nad ním zavřely jak růža z Jericha a umíráček by nemohl tklivěj zaklinkat než obrúčky, keré se nad mušketýrem zesypaly...

A protože nikdá nebývá tak zle, aby nemohlo byt horší, poslední "slovo" měl Kordulúj pes Portáš. Už dyž klučiska vletěli na dvůr, blavúzňal jak zběsilý a škubál řetazem. Byla to taká potfora steklá a né nadarmo měli tabulku na vrátoch "Pozor, zlý pes!", lebo jednú už pokúsál listonoša Balíka. Zrovna dyž sa Francek vyhrabávál z rozbitéj bečky, Teréza břéskla z kurníku: "Portášu, chyť ho!" Snáď tým ponúknutím dostalo uřvané psisko věcéj sily, lebo sa mu řemének u krku uškubl a z pěnú u huby si to nabrál ke kurníku. Dyž ho klučiska uhlédli, už nečekali. Jurka z Jankem vletěli přes plot k súsedom a Jožka měl ešče čas vyběhnút vrátkama na ulic.

Horší už to bylo s Franckem, lebo sa z obrůček a duškú nemohl tak rychlo vymotat. To už býl Portáš u něho. Ešče učúl zlostné zavrčání a známý zvuk trhaných gatí. Jak ho pes rafl u řemeňa, tož mu uškubl pudlo až pod kolena...

Z vyvalenýma očima sa začál motat po dvoře a švihál žilú kolem sebe jak Artagňan šablú. Párkrát sa mu podařilo švácnút Portáša po čumáku, ale dyž Teréza z kurníku zařvala "Portášku, enom mu dej, soplivcovi!", - psisko začalo tak dorážat, že Francek už nevěřil, že sa z teho dostane ze zdravú kožú... Dyby nedošli stará Kordulena na pomoc z metlú, dovíjak by to dopadlo.

Dyž bitva skončila býl Francek od vrchu až dúle žlutý jak húsacko. Janek Vrbúj mu přidržoval uškubnuté pudlo jak šlajér nevěstě, a dyž si za dědinú vytřípál skořápky z gatí, mezi bečáním vzdychl:

"Tož toto sú "Veselé velikonoce"? Éj, počkaj ty Terézo švirgatá! Narok ťa tak zrúbu, že si ešče na Ducha svatého nesedneš!"

Chlapé seděli na lavce za chalupú, pokuřovali a řečnovali. Mezi dýmem z faje zpomínali staříček Pagáč:

"Teplúčké velikonoční slúnečko sa ščúří jak laterňa, břehy kolem potoka sú plné fijalek a sedmikrásek, vrbové pruty sú nabité mízú až praščijú a Ráčci švižinkajú ... Nó, pravda, to bývalo tak před padesáti rokama. Ale včílkaj? Včílkaj to má svatý Petr buď špatně naplánované, alebo je tá naša zeměgula nejaká nadrcnutá a derem sa k téj severní točně!" - a zgrčili sa hlúběj do kožucha.

Vtem proletěl dvércama z ulice malý Francek ze "svíčkú" u nosa a z vrbovýma prútkama v ruce. Přitočil sa ke stařečkovi, rukávem si utřél nos a zakňúrál:

"Stařečku, včéra nám panáček říkali, že zlo máme oplácat dobrem. Je to pravda?"

"Nó, tož pravda - tento - máme, pravdaže máme," staříček na to.

Francek radosťú zavýskl: "Jój, to su rád! Já sem vám před chvílkú sedl na brýle a totkaj z nich máte ten drátek. Tož ně včílkaj za to upleťte žilu!" A podával stařečkovi do jednéj ruky pruty a do druhéj drátek...

Snáď nikdo v životě neviděl tak vyvalené oči a protahnutú hubu, jak měli v tú chvílu staříček. Ale protože zrovna moc nedržali na "alotrije" a varhaník Pedál ím hnedkaj slúbili jedny staré brýle, bylo neščestí zažehnané. Vybrali osem najlepších prútků, jedným delším omotali "rúčku" a přes fajku zasyčali na Francka: "Tož drž - ty šušniflinto!"

A mezitýmco byli zabraný do pletení, vrátili sa do mladých roků starý Pelíšek:

"Nechcu mlúvit o dnešku, ale spíšéj nebylo v dědině kluka, kerý by vynechál šlahačku. Klučiska začínali až ráno, ale my šohajé už o půlnoci na pondělek. K téjto parádě mosela byt žila, koš na vajca, harmonika a huby dobře narychtované, lebo sa zpívalo až do rána. Moseli zme vyšlahat všecky slobodné děvčice - nedaj bože nekerú vynechat! Vajca zme brali enom syrové, lebo zme ich potem prodali a večér nám za ty peníze muzikanté hráli. Šak proto sa téj muzice říká "Hop za vajca!"

To zme sa jednú "U zvonka" potkali z "dolníma" - teda z šohajama z dolního konca - vlézli nám do rajónu! No to víte, krév už byla z vína a ze sliovice rozvařená, tož stačilo ostré slovo, drcnutí a jeden "dolňák" už lapěl v koši z vajcama. A už to začalo - vajca létaly luftem jak šršni... Krúci, tenkrát sem dostál jedným vajcem po krku, hnedkaj sem měl žlútko až v gaťách. Ale protože zme byli pevnější jak v letoře tak aj v počtu, tož zme ich hnali jak psů až ke kerchovu. Potem zme už v pokoju dokončili šlahačku u Kačenky Ohnicovéj v poslední chalupě.

Býl sem už jaksapatří "unavený", tož sem sa opřél o psí búdu a vyprávjál si ze Sultánem. A dyž už sa kamarádi brali dom, zistili, že ím chybím do počtu. Začali ňa volat a hledat, aj lužovicu hrabjama protahovali. Až za hodnú chvílu sa starému Ohnicovi zazdálo, že to jejich psisko nejak hlúpo hledí do búdy. A jak by také nehleděl, dyž tam měl hoféra! Herdek, v téj búdě bylo teplúčko a tak dobře sa tam spalo! Ale nikdá bych nevěřil, že jeden pes može uživit toléj blech..."

Francek sa zahihňál jak hrdlička a staříček mu dali lepanec.

"Nepočúvaj, dyž si staří ludé vyprávjajú! A necasnuj s tým, lebo to nechám stát a možeš si tú žilu upléct sám!"

Francek enom posmrkl a hnedkaj býl potichučky jak myška.

staříček plétli dál a také zaspomínali:

"Počkajte, tož to já vám mosím povědět inší históriju" - začali. "U Ždaráků měli tři céry: Anču, Kaču a Terézu. Éj, to byly robečky krév a mléko, urostené jak dubiska! Každá měla hubu nabrúsenú jak šablu! Dyž nekeréj neco provédls, tak ťa pleščila, žes udělál kotrmeléc jak zajíc. A tož zme si řekli: Včílkaj vás vyplatíme - a jaksapatří!

Spávaly spolem v jednéj izbě, a protože vyčuchaly, co ich čeká, tož vajca z buhtama už byly vénku na štokrlati, dvérca zašprajcované a všecko pozamykané na sto západů. No to tak na nás! Vevalili zme sa do dveří, že enom zapraščaly a vyletěly z pantů. Dyby kuna vletěla mezi slépky, tož věčí kvíkot nemohl byt. Kača proletěla izbú a zhasla lampu.

A včílkaj začál potmě virgajs. Rúbali zme to hlava nehlava! Žile hvízdaly luftem naprázno aj do masa, drcání, řev, sakry a najednú rana - dým a smrad . . .

Tetka Ždaráčena po téj raně došli z lampú a včílkaj zme uviděli tú hrůzu: Janek Míškůj vyvalil kachle, vletěl zadkem do kamen a mezi sazama létalo péří z duchen. Francek Bočnica řezál žilú Cyrila Píščalu a Ignác Lušňa mlátil na lúžku Metúda Peléška. Já sem měl hlavu zamotanú do vlňáka a Jura Knutel do mňa rúbál jak do festuňku... Obhlédli zme sa kolem sebe, ale po robách ani vidu. Dyž zhasla lampa, tož ty tři Zdarákovy ledačiny vyletěly druhýma dvércama ven...

A dneskaj vám možu řéct, že takú "šlahačku" sem v životě ešče nedostál!" - a švihli hotovú žilú Francka po zadku, z kerého odpadlo ešče nekolik přilepených skélek z jejich brýlí...

DIVOČÁK JURA KNUTEL.

Iďa kolem Pagáčového, bylo čut ze dvorku rany - a co rana, to nadávka. staříček hergótovali jak dragún a bili

do čehosi kladivem.

Hotař Klásek sa protahli dvércama jak užovka a příčinu sakrú hnedkaj zistili: zarezavělé šrúbky na pluhu a radlica né a né dúle! Ešče než staříček Pagáč učuli, že majú na dvorku náščevu, hotař Klásek ím za zádama kazatelsky pronésli:

"Kdo chce promastit svůj krk, nesmí zapomnět ani na šrúbky od pluhu!"

Ale hnedkaj sa zohli, lebo ím kladivo bzúklo nad hlavú, proletělo okénkem do komory a za ním zavrčání stařečkovo:

"A každý somár, kerý strká svůj ušňupaný nos do věcí, po kerých mu nic néni, může dostat takú po lebeni, že sa mu uši sjedú na jednu stranu!"

"Nó, pěkně vítáš hosty, enom co je pravda! Chtěl sem ti poradit, že taká radlica sa velice dobře zdělává dynamitem..." - mrčali Klásek. Ale dyž staříček natahovali ruku po vidlách, vykřikli:

"Počkaj, Matúšku - podepíšem příměří! Donésl sem paklu hercegovského, tož si račí zapalme..."

"Nó, to máš šťestí, lebo ináč bych ťa zapchl jak skokana!" - uščuřovali sa už.

"A co furt brbleš, jak podmáslé po oharkoch?" - optali sa Klásek, dyž si nacpali fajku.

"Brblu, brblu . . . Ty bys nebrblál? Práce v poli až nad hlavu a furt leje jak z putny. Snáď majú svatý Medard aj ze Žofkú nachladěné ledviny, či co! Včéra sem býl "Na špici" a na počasí nadávali všecí. To sa dědí z pokolení na pokolení. Nadávali naši předci tisíc roků před nama a budú nadávat naši zadci tisíc roků po nás! Tož pravda, je to platné, jak dyž pes blafká na měsíček - ale nadávat sa mosí. Jak si ináč ulevíš? Nekdo nadává, než začne pršat, lebo sa mu zdá, že by z teho mračniska mohlo ščáknút. Druhý sakruje až po déšči a nekdo lamentuje furt. Éj, má to pámbu na světě všelijakých policajtů. Jedni říkajú, dyž ich potká nejaká patálija, že je to osud. Ti druzí zaséj, že to tak chce pámbu...

Osud - jaký osud? Nelez na hrušku, nespadneš dúle! Tož, na neco je to také dobré - dyž má nekdo vykradenú lebeňu, alebo levé pazúry, aspoň to má na co zvéct!"

Sotvá to dořekli, vypadla ím fajka z trésky, křupla na kameň - a hnedkaj z ní byly dvě! S protahnutú hubú sa napřed podívali na střep, potem na Kláska a šalamúnsky zablekotali:

"Ehe, to - podivaj sa! Já sem dycky říkál, že najlepší fajka je gipsovka! Tá dyž ti spadne, už sa pro ňu nemosíš zohybat..."

"Tož enom co je pravda, fištrónu máš za sto advokátů! - Já, počkaj, zapomněl sem ti řéct, že tvoja Kača před chvílú spadla do sklepa a velice sa dokřápala!"

"Jak šla tam, alebo zpátky?" lekli sa.

"Jak šla tam!"

"Pámbu zaplať!" odychli si. "To teda šla ešče s prázným demijónem!" A šli sa podívat na tú havárku.

Za chvilku byli zpátky: "Už je to tak! Jak letěla ze schodků."

"A tož ně včílkaj pověz: býl to osud, lebo to chtěl pámbu?" optali sa s uščúřením Klásek.

"Ani jedno, ani druhé! Šlápla na kuřinec..."

staříček si donésli novú fajku, zapálili, sedli na lavku a začali mudrovat:

"Víš, sú všelijaké sorty ludí. A najhlúpější sú ti, co bečijú o sklénku, kerá sa má teprú rozbit. Ale najhorší je, že takého prezenta mám doma: Kaču! To celý deň nečuješ nic inšího, než - "A co dyby sa to stalo?" Zavadím hlavú o lampu, kerá chvilku léce v luftě jak perpentykl - a Kača už břeščí. Kolébu malého Jarku, kolébka sa trošku věcéj rozkýve - a Kača břeščí zaséj!

Totkaj sem drcl do šifonéra a gipsová svatá Kateřina, kerú si Kača kúpila ve Strážnici na jarmaku, sa trošku rozkolébala. Tož je pravda, byla pěkně nahnutá, akorát v tem místě - buď křápnút dúle, alebo ostat na šifonéře. Ale mezitým, co sa dohadovál pámbu s osudem, Kateřina už zaséj stála jak svíčka. Nestála ale Kača! Jak tú hrůzu uhlédla, zvalila sa jak pytel. Mosél sem ju hodnú chvílu polévat vodú, než sa probrala. No a potem ten řev, tos v životě nečúl! Myslél sem, že ju ztekem trefí šlak - ale Kateřinka ostala celá a enom sa spokojeno uščuřovala...

Ale co sa stalo minulý týdeň, to už ňa dorazilo načisto. Našému Franckovi sa narodila děvčička a veňďa do izby, vidím Kaču, jak sedí u pece na lavě a bečí. Ptám sa, co zaséj cébí, a ona mezi posmrkováním začala lamentovat: "Tož, byla sem u Francka na náščevě a dívala sem sa na tú malučkú do kolébky. A tak sem si řekla, co na to chuďátko v životě čeká? No enom si to, Matúšu, zesumíruj, že by sa jednú vdala a vzala by si ševca a že by sa ím narodil chlapeček. A jedného dňa, dyby tata akorát neševcoval, šél by k ponku, vzál by do ručenky šídlo a vypíchl si očénko! No enom si představ tú hrůzu!!!" A Kača bečala, jak dybyzme vyhořali..."

"No ja" - pravili Klásek, "ale největší komédyja je, dyž si na to nadávání zvykneš a potřebuješ to k životu. Jak třeba Jura Knutel! Ráno už nadával, že ho zbudíl kohút. Dyž ale měl nekam jet a zaspál, tož zaséj nadával, že ho nezbudíl. Nadával, dyž ho bolely zuby a dyž mu ich kovář Obrúčka kléščama všecky vykmásál, nadával zaséj, že má prázdnú hubu. Dyž mu bylo zima, nadával zrovna tak, dyž mu bylo horko! Býl furt najedovaný jak morák a nadával v jedněm tahu. Zkrátka trúba...

Jednú rúbál malého Janka řemeněm, až sa mu z gatí dýmilo. A dyž sem sa optál, co provédl, Jura zavrčál: "Ále, kúpil sem mu na jarmaku nové boty a sú mu malé!"

Jedného dňa k němu došél strýc školník a že: "Juro, pán řídící ti vzkazuje, že máš dojít do školy." Knutel vyvalil oči že je měl jak marhule, zatočil sa po izbě jak na ingršpílu a zařval na děcka, že sa došky na chalupě naježily: "Soplivci, pote sem a vyvalte, kerý ste co provédl - ale honem!" Děcka stály jak apoštolé, cvakaly zubama a nikdo ani nepípl. Ale břéskaly jak opice, dyž ich tata začál zpovídat řemeněm jedného po druhém. Dyž vyrúbál poslédnímu, oprášil si ruky a šél do škole...

Pán řídící už stáli ve dveřách a zdaleka volali: "Vítám vás, Knutle! Tož pote dál - ani sem nečekál, že tak brzo

dondete. Tož o co ide: Je třeba zaistit sa na zimu a tož vás školní výbor žádá, abyste s koňama odvozíl pro školu z lesa dřevo. - A ináč bych vám chtěl pochválit vaše děti. Sú hodné a dobře sa učijú..."

Jura sa z otevřenů hubú poškrábál za uchem a nadávál až dom!"

"Dobře, žes ně ho připomněl" - pravili staříček. "Šak to néni tak dávno, co sa Jura - už ani nevím po kolikátéj - vypravil do lesa na divočáka. Celů noc čapěl za bukem a až k ránu sa mu podařilo dostat sa chupoňovi přes kožu. Pěkný kúsek, tak kolem metráka. No ja, ale jak včílkaj teho macka dostat dom?

"Dyby tak byly saně!" - uvažoval. A tak si zpomněl na hajného Srnca, kerý bývál dále pod lesem, a že si od něho saně vypoščá...

Hodil si flintu přes rameno a dál sa snihem na cestu. Bořil sa až po kolena, ale šél, lebo saně potřebovál. Za chvilku sa zastavil a mudrovál: "No ja, ale co dyž ně hajný ty saně nepoščá?" Mávl rukú a dál sa znova na cestu. Fučál a bořil sa hluboko do snihu. V půlce cesty sa zaséj zastavil a utíraja zapotěné čelo, řečnoval: "Dyť ten Srnec je taká potfora lakomá, zgrblá - že on ně ty saně nepoščá?!" Odplúvál daleko před sebe, ale znova mašírovál k hájovně...

Dyž už sa tahl dobrů hodinu, zaséj sa zastavil, vyprskl a zahromovál: "Nepoščá - nepoščá? Proč by ně ich nepoščál? No ja" - zarazil sa najednú Jura. "Ale co dyž si zpomene na tú "králičí svajbu", dyž mu moja samica poškubala teho jeho samca?! Krúci, skrzevá toto by ně saně těžko poščál..." - Opřél sa bradú o flintu a pohlédaja na zajíčí stopy ve snihu, začál meditovat: "Ále, šak mu ten samec nescípl, tož co? No je pravda, že od téj doby sa nemohl na žádnů samicu aspoň půl roku podívat - aj dyž mu ju o šňupák otírali... Tenkrát došél hajný o "skočné" - a pár grajcarů to bylo! A Srnec je škrťa! Mordyje, on ně ty saně nepoščá!" Ale Jura sa furt ospravedlňoval: "Šak on ně také jednů prodál patróny z navlhlým prachem a dyž už sem měl na "mušce" jezevca, padla gulka zrovna pod nohy, jak bobek z koze. A kde býl v tú chvilku jezevec? Tož zme si kvit a fertyk!

No ja - ale on tenkrát před celů hospodú prohlásil, že ně ty patróny počuraly děcka... Tož tak, a už je to tady - dyť ten plesnivec škaredý ně ty saně nepoščá já to vím naisto! Šak počkaj, ty hrtúne lakomý! Ten kúšček ešče dondu a potem ti to povím, éj povím - tajak že sa Knutel menuju!" A utáhaný jak pútník z Lurd šúrál sa dáléj...

Z dálky už viděl, že je v hájovni světlo. "Vidíš ho, pazgřivca zeleného?" - optál sa sám sebe. "Lapí pěkně u pece, slope borovičku a saně ně nepoščá, huncút - no enom dočkaj!" A z vyvalenýma očiskama sa tahl za světlem...

Dyž sa udřený a spotěný jak pivovárský kůň došmatlál k hájovni, zakopl o stonek, hňápl na všecky štyry a hubú do sníhu. A to ho dorazilo. "Mordyje, tož ešče aj toto?" - zavrčál. "Tož tady to máš!" Zvyhl sa ze zemi, škubl flintú z ramena, namířil a bác - hajnému do okna!

Ten vyletěl z chalupy jak kométa a zahučál: "Ná, ty starý vole, co ně tady stříláš?"

Jura, zlosťú roztřasený jak řídko udělaný sulc, zařvál jak Tarzán, dyž zabíl prvního tygra:

"Strč si ty saně do řiti - pajtášu fúsatý!!!"

A šél zpátky k divočákovi...

Hajný stáli ve dveřách z otevřítú hubú a dlúho přemýšlali - proč a jak si tam ty saně majú strčit..."

JANEK VYSKOČ - KOZÍ VRAH.

Jedného dňa prodávali staříček Pagáč na jarmaku jalovicu. Kunčofta našli a pléskli si do dlaní. Spokojenost na obúch stranách, tož že pujdú zapit dobrý kup a prodaj. Sotvá vlézli s kupcem do šenku "U zlatého vola" a pověsili na věšák kožuch z baranicú, už sa obtúlali z Jožkú Frgálem, kamarádem z vojny, kerého neviděli dobrých štyrycet roků. Objímali sa, búchali jeden druhého po zádoch a stiskali si ruky, až kosti praščaly. Dyž sa staříčkovi zdálo, že už je teho dost, vybřéskli:

"Tož víno!"

"Nedošlo!"

"Tož gořalku!"

Hospocký sa zohl pod pult, vytahl flašku, v keréj bylo na dně sliovice, obrátil to do sebe, mlazgl a kútkem usykl: "Byla - ale už néni..."

Jožka Frgál zavrzál zubama a zahučál: "Krúci, tož co v temto špeluňgu majú?"

staříček sa rozhlédli po hospodě a pravili: "Tak sa ně zdá, že enom smrad, plno much a v pondělí zavříté!"

Nakonec dostali ze sakrama sklénku rumu - a ešče špatného. Po prvním připití a štrngnutí sa všecí zatřepali, jak dyby ich smrť přeskočila. staříček nahlédli za šentyš a pronésli pochybnosti o tem, že přeca na hospockém nic zlatého néni - nač sa teda hospoda menuje "U zlatého vola". V tú ranu šenkéř cosi zahučál a od vedlejšího stolu sa odlúpl taký vandrák, oškubaný jak samica. Přešél kolem hospockého a z jakýmsi tajemným ušklébnutím vyšél z hospody...

Strýc, kerý jalovicu od staříčka kúpili, sa za chvilku rozlúčili a dvá kamarádi ostali v šenku ze svojíma spomínkama.

"Matúšku," začali Frgál, "tři spomínky ně z vojny ostaly. Na tebe, jak dycky křičáváls: Šohajé, střílajte enom do luftu, lebo tam na druhéj straně sú tací chudáci jak my! - Potem na Juru Kláska, jak dovédl feldvéblovi ukrast gořalku aj pod hlavú a potem ju každému spravedlivo rozdělil do ešusú. - A nakonec na teho zpěváka - říkali zme mu Janíček-zpěváček. Krúci, jak sa enom menoval? Vidíš, už ně paměť neslúží!"

staříček zesmutněli, zahleděli sa přes okno na ulic a pomalučky pronésli meno: "Janíček Trnečka."

"No pravdaže - Trnečka!" vykřikli Frgál. "Pamatuju si, jak dycky v noci ve štelungoch zpíval a ty jeho pěsničky sa nésly přes celú frontu, jak dyby býl najhlubší mír... Šak si nikdo netrúfl ani vystřelit! Lebo aj dyž zme si s tema na druhéj straně nerozumněli, tým pěsničkám mosél rozumnět každý. Víš, kerú měl najrači?"

A Frgál popěvovali:

"Před naším je stromeček zelený,
na něm sedí slavíček veselý.
Počuj, milá, jak ten slavík zpívá,
od lúbosti celý svět omdlévá...
Pověz ty ně, můj šohajku, pravdu,
čí já budu, až pujdeš na vojnu?
Až ty budeš na vojně bojovat,
kdo ti bude na domě gazdovat?"

Dyž sa mu narodilo děťátko a žena mu při tem umírala. Ani na kerchov ju nemohl doprovodit...

"To malučké šlo také brzo za mamičkú," dodali staříček. "Chlapče, néni možná ani uvěřit, že by na jedného člověka mohlo spadnút toléj bolesti!"

"Dvakrát býl Janíček zasypaný zemú od vybúchlého šrapnéla," spomínali Frgál, "a dycky sa z teho dostál a zaséj zpíval..."

"Zpíval, Jožko - zpíval ..." - zasípali staříček, lebo sa ím stahlo hrdlo. "Ale poslední štrófa pěsničky v jeho životě byla převelice smutná... To tys býl už zajatý, dyž ho poškubál šrapnél a vrátil sa z lazaretu až rok po vojně. Ale jak sa vrátil?! Na ty jeho bolavé oči nikdá nezapomenu. V tych bylo toléj smutku a práznoty, že sem sa vyhybál do nich podívat...

Ale najhroznější bylo, že dyž došél z vojny, tož ňa nepoznál, Jožko! A nikeho z dědiny! Dyž sem naňho promlúvíl, tož sa ně dívál kamsi přes rameno a stahovál obočí. Rukú si přetírál čelo a dycky sa zastavil na hlubokéj ďúře, kerú měl v hlavě. Snáď mu tá střepina vyškubla z mozku půl života! A k temu všeckému měl aj ustřelenú nohu. Dyž šél přes dědinu a tú dřevěnú nohú klepál o kameně, tož každá tá rana ňa bila do hlavy jak kladivem...

Za nejaký čas mu ludé začali říkat "Janek Vyskoč - kozí vrah". Děcka a nekeří hlúpí ludé naňho pokřikovali: Janku, vyskoč! A Janek vyskočil - nekdy. Z teho sa ohlédl, zaťukál si na čelo a odešél... Odešél do léska, kde měl v zemi jamku vystlanú chvojím. Nohu mu žrali červotoči, ale moselo ho žrat aj neco vňútru. Měl chvilky, kdy sedávál na kameni u zmole, kde zamordovali hajného Sojku, a tam celé hodiny hleděl do prázna a cosi potichučky vyprávjál. Nikdo nevěděl, co si vykládá, lebo sa na vojně naučil nekolik řečí a pokaždéj mlúvíl ináč.

Dyž sa z teho dostál, začál pit. A dyž už neměl ani grajcara, našél si nejakú prácu a dřél jak kůň. Potem rozdělil peníze na dvě hromádky: jednu zastrčil do vojanskéj blůze, kerú furt nosil a tú druhú zanésl dycky na obec. "Starosto", říkál, "tyto peníze dajte sirotkom po tych, co padli ve vojně!" A už zaséj seděl na kameni pod lesem...

A tak to šlo furt dokola. "Kozí vrah" mu říkali proto, lebo zábíjál a stahovál kozlata. Jednú sem sa dívál za keřem na Janíčka a počúvál. Až sem sa celý rozklepál a pot ně tékl po zádoch. Janek držál kozlatko v náručí, hladil ho a mlúvíl k němu:

"Kozenko malá, ešče tu nejsi ani měsíc a už mosíš odejít tam, kde nikeho nic nebolí. A to enom proto, že najdokonalejší tvor na světě ťa chce mět v nedělu k obědu. Máš také neviňúčké očénka a myslíš si, že všecko na temto světě je tak dobré jak tá tvoja mama, kerá ti dává pit. Nikemu neublížilas - no vidíš - a já ťa mosím zabit... Nenaříkaj a nezlob sa na mňa. To víš, život je těžký a já dostanu za tvůj bilúčký kožúšek tři grajcary a budu mět na gořalku! Víš, já už su ztratěný člověk a dlúho tady strašit nebudu. Nemám nic, enom v kapci kúšček špeku. To až kdesi zhynu za plotem a nekdo ňa najde, tož aby ně s ním namastil a psi ňa zatahnú na kerchov. Budu mět hrob bez kříža - nemám naň peníze. Enom tú moju dřevěnú nohu ně tam zapichnú, aby ludé věděli, že tam leží neščasný chlap Janek Vyskoč - kozí vrah..."

Potem kozlátkovi zavázál šátkem oči a povídá: "Tož tak, kozenko - a včílkaj sa budem hrát na slepú babu. Ty ňa budeš hledat, a protože nic nevíš o zákeřnosti ludí, tož ťa zapchnu v tú chvílu; kdy to budeš najméň čekat. Víš, my ludé sa už tak chováme. Tváříme sa milučko a najednů dostaneš ranu a ani nevíš od keho...

Šak dyž sem býl mladý, pěkný, zdravý šohaj a zatahli ňa do válečného ohňa - ani nevím proč a zač - dali ně blíščavý metál, muzika vyhrávala a pán obrlajtnant ně klepali na rameno. Krúci, kozeno, to byla také hra na slepú babu - také ně mazali med kolem huby, jak já tobě. Enom že ty na tem budeš lepší. Za chvílu sa budeš hónit s andělíčkama po obláčkoch - ale já? Já mám nohu pryč, maláryja ně žere střeva a střep ze šrapnéla ně trčí kdesi v hlavě..."

A potem jak při nejakém obřadě polúbíl nůž a jedným šmiknutím ukončil život malého zvířátka. - Chlapče, Janíček Trnečka, to nebýl kozí vrah! To býl najkrásnější člověk, kerého sem v životě potkál..."

"Chudák Janíček!" - vzdychli Frgál.

"Máš pravdu, neščasný člověk, na kerého snáď pámbu zapomněl. Ale najstrašnější bylo, že sa na téjto zeměguli našél "člověk", kerý Janíčka zabil a okradl ho o tych pár grajcarů, keré chtěl zaséj zanést na obec pro sirotky..."

"Je možné, aby takú svíňu zem nosila?"

"Je, chlapče - je! Víš, Jožko, strašidel sa nebójím - enom zlých ludí. Ale mockrát sa ně v noci zdálo, že Janíčkova dřevěná noha ťuká po dědině..."

Už bylo kolem půlnoci, dyž sa dvá kamarádě z vojny rozlúčili a staříček si to nabrali přes pola dom. Peníze za jalúvku, keré měli v šátečku, zatlačili hlúběj do kapce a vykročili do tmy. Docházaja k lésku, měli jakési zlé tušení, kerého sa nemohli zbavit, ani dyž si do, kroku popískávali verbuňk. A dyž ím u pátého mostku "Na pandravě" šústl nad hlavú netopýr a zahúkál sýček, chťa nechťa moseli si rozepnút lémec u krku. Řbetem ruky utřeli zapotěné čelo a čagan stiskli pevněj v hrsti. A v tú chvílu cosi černého vylézlo za keřem...

Že by to mohl byt duch, to hnedkaj zavrhli. Ale podle figury sa ím zazdálo, že sa neco podobného motalo kolem šentyša "U zlatého vola". Moc času na přemýšlání neměli, lebo učuli přes hadru zařvání: "Peníze - lebo . . ." - a na pistuli cvakl kohútek.

staříček sa rozklepali strachem a bylo ím v tú chvílu načisto jasné, že sa z lumpem po súsedsky řečnovat nedá, lebo jedna nabitá pistula je furt lepší než dvacet čaganů. Myšlénky ím bzúkaly hlavú, jak dyž sa rójijú včely. A dyž chlap znova zařvál, zaprosili:

+"Dám, kamaráde, dám ti peníze, enom o jednu službu ťa převelice prosím. Šak si také naisto ženatý a tož víš, jaká je z robama patália. Ona mě nebude věřit, že sem býl totkaj v lesíku okradený, a ešče ňa zmlátí, že sem peníze propil! Tož buď téj dobroty a prostřel ně tak zetřikrát kožuch..."

"Daj peníze a potem sa bude střílat!" - zahučál lúpežník.

staříček teda vytahli ze záňadří šáteček s penězama a dali mu ho. Potem roztahli kožuch a chlapisko prásk! prásk! prásk! - a zastrčil pístulu za opasek.

"Počkaj chlapče, nepřestávaj!" - vykřikli. "Ešče tady ně smýkni do baranice, ať ně Kača věří, že sem býl v nebezpečí života!"

A tož lumpisko ešče prásk! a cvak, cvak - a rana už nevyšla...

staříček enom zamžúrali očima a znova žadonili: "Kamaráde, daj ně ešče jednu do téj baranice!"

"Už nemožu, všecko sem vystřílál!" - zamrčál jak medveď.

staříček sa nafúkli jak holub na bani, smýk kožuchem o zem, láp čagan a zařvali, že aj skokani v luži strachem přestali kuňkat: "Tož tak, ty lumpe, už nemáš patrónky? Šak to sem ty miškéřu potřebovál!!!"

A potem už měli "slovo" enom staříček a jejich čagan, kerý býl v tú chvílu naisto z téj pohádky "Obušku, z pytla ven!" - lebo bylo enom čut rany, řev a smrad...

A k temu si staříček ulevovali: Tož tak, ty sviňo raubířská! Toto máš, podle zákonů a palagrafů súcího Martina Kordule, za Janíčka-zpěváčka - toto za Janíčka Trnečku - toto za Matúša Pagáča - a toto za všeckých, kerých okradls!!!"

Jak dlúho do lumpa mlátili, jakýma ménama ho častovali a co s ním všecko dělali - to nikdo neví...

A nevěděli to ani stařenka Pagáčka. Proto krútili hlavú, dyž ím ten jejich "budižkničemu" dali na stůl peníze za jalúvku a položili k ním jednu nohavícu z cizích gatí, lémec z kabátu, pistulu a půlku čagana...

HERODES - TO BÝL KRÁL!

Krúci, děcka préj sú požehnáni v chalupě! - sakrovali staříček Pagáč a drhli kozu rýžákem, kerú ím kdosi na pastvisku tak naviksovál, že byla jak Lucifér. Bílé chupy měla enom kolem očí jak brýle a na ocasi přidrátované kosírky z kohúta... Druhú kozu už odstrójili najprv, lebo tá měla enom kolem krku střapce ze starého vlňáka a na hlavě péří z moráka, že by sa za tú parádu nemosél haňbit ani Vinetú.

"Hergót, dyt to černidlo neide dúle! Včílkaj abych tú prču drhnúl rýžákem jak dlážku. Kerá sviňa to enom provédla? Éj, basom mu dušu jeho ohnivú, šak já to vyždářu a potem ho tak zrychtuju, že ho mamy budú týdeň umývat! Dyť toto už néni možné, co ti podhoděnci pro váďajú! Snáď to všecko pozabíjám!" Prskali a pluli jak skřeček, aj dyž si přitem spomněli, že co klučisko také jednú nalíčili policajtovi kozu - ale šmírem!

"Kačo! Čuješ? - Herdek, kde zaséj babúzňáš? Poď sa podívat na tú kozu! Napřed byla čérná, a dyž sem ju sódú vydrhl, tož je modrá! Čím ju ti prašivci enom natřeli? Dyť takú maškaru nemožeš pustit na ulic - je jak v montérkách!" - a drcli do koze, div nespadla.

Tetka sa neozývali, a protože sa ím zdálo, že šli do chléva, vykřikli na Francka, kerý zrovna došél ze škole: "Běž nahlédnút do chléva, esli tam nejsú stařenka!"

Francek bacil knížkama pod lavku a už býl ve chlévě. Hnedkaj ale vyletěl ven a křičál: "Stařečku, pote sa podívat, stařenka ležijú pod krávú!"

Vběhli do chléva a z vyvalenýma očima hleděli pod hrant. Tetka ležali roztahnutá jak žaba, celá polétá mlékem, hrotek na břuchu, u hlavy dva kúsky tihle a na čele guču jak erteplu. staříček první chvílu nevěděli co sa stalo a tož začali krávu odtláčat. Ale tá stála jak přikutá.

"Tož uhni malá, uhni! Ná, cúfni, pótforo jedna!"

Ale kráva enom jedným okem nahlédala pod sebe...

"Nečum, to néni tela!" zařvali na krávu, "to je Kača!" Ale vybřéskli znova, lebo ím šlápla na nohu. Francek sa tak lekl, že vyletěl z chléva jak štupl ze sodovky a počúvál stařečkovy sakry, lebo kráva nevěděla, že stójí na jejich noze. Dyž už si bolesťú nevěděli rady, začali jí krútit ocasem a výsledek sa hnedkaj dostavil: nahodila ich tým "kravským špenátem" od kordule až po holénky a potem sa klidno otočila k hrantu.

Kde v tú chvílu vzali všecky ty nadávky, těžko řéct. Ale naisto moseli číst Brémůj "Život zvířat", lebo v Africe nikdá nebyli. Aj dyž na jednu nohu šmatlali, přeca enom vytahli stařenku na dvůr, opřeli ich o zeď a polévali vodú. Tá sa za chvilku probrali a hleděli kolem sebe, jak dyby sa probudili z těžkého sna. V hlavě ím hučalo jak ve mlýně a nemohli sa znotýrovat.

+Najednú Francek vyvalil oči a povidál: "Stařečku, já už vím, co sa stařence stalo. Oni furt nadávali že tú mrchu rohatú nebudú dójit, lebo préj ím švácá ocasem přes hubu. Tož sem ím poradil, aby jí na ocas uvázali cihlu..."

staříček počítali do desíti, prohlédli si Francka a optali sa: "Počúvaj, už ti dal dneskaj někdo po hubě?"

"Pán falář!"

"To je dobře! A za co?"

"Tož oni nám vyprávjali z biblije a já sem sa optál Jurky Míškovského, že dyž ten svatý Elijáš jél na tem ohnivém vozí, tož jak to, že si nepřipálil zadek? A ten osel Míškúj to na mňa požalovál. Pán falář ňa liščili po hubě a za trest mosím stokrát napsat "Nemám sa divit zázrakom"!" staříček už do desíti nepočítali a dali mu po hubě také...

Dyž jednú tatíček Pagáč prodali na jarmaku krávu, kúpili Franckovi nové bilučké třaslavice, košulku pěkně vyšívanú a širáček s kosírkem. A že být tak šikovno vymustrovaný, tož že ho stařenka ze stařečkem veznú na pút' k Antonínkovi.

Francek být mezi tú barevnú krású na blatnickém kopci celý vyjevený a dyž dostál od stařenky pět grajcarů na útratu, být v sédmém nebi. Jazyk mu létál chuťú v pusénce a tož si napřed kúpil tureckého medu a pendrek. Za chvilku už do sebe súkál střešně a zapil sodovkú. Hubu měl zalepenú aj z ušima a břúšek nadutý jak buben. Oblizovál sa jak kočka, očiska mu jezdili po krámkoch a v upotěnéj dlani držál poslední grajcar. A za ten si kúpíl bzenecký oharek jak cep.

staříček sa zastavili a pravili stařence: "Kačo, počúvaj! Dyž sa na teho našého děhýla dívám, jak to všecko do sebe láduje páté přes deváté, ani bych sa nedivil, dyby sa mu do tych nových gatěček neco stalo. To bych sa nasmíl..."

Nedošli ale ani ke studánce, dyž sa Francek zarazil, počapl v kolenách, potahl "svíčku" a s očima smutnýma jak bernardýn povídá: "Stařečku, už sa možete začat smít..."

A dyž před nejakým časem jeli z celú famílijú vlakem, svatosvatě sa zapřísahali, že byli z děckama naposledy... Tenkrát poznali, co dovedú! Řevu jak v opičím ráju a škubali sa mezi sebú jak psi. Napomínání a hrození řemeněm nepomáhalo - jak dyž hrach na stěnu háže! Tož staříček pod tíhú utrpení rezignovali a dali ratolesti rodu Pagáčového do vůle boží.

Dokáď ty štyré ušmúranci lozili enom po nich, tož to ešče ušlo. Ale jak začali byt familijérní a vybírali si ostatní osazenstvo ve vagóně, tož dvá hnedkaj stali, vyšli ven a už sa nevrátili. Ale místo nich stáli ve dveřách průvodčí a přímo prohlásili: "nepříjemnosť!"

staříček stíhaný těžkým osudem enom zamrkali, utřeli si zapotěné čelo a zúfalo pronésli: "Nepříjemnosť? Už neuděláte, pane konduchtér - a počúvajte proč: Umřeli nám ve Vracově kmotřenka a jedeme ím na pohřeb. Dyž zme vycházali z chalupy, Kača spadla do močúvky a včil sa suší doma na peci. Jurka aj z věncem vylézl v minuléj stanici, nahlédnutí z okna ně stálo fajku s císařem pánem, Franckovi uletěl nový širáček, Anéžka má plné gatě a Jozéfek zežrál lístky... Tož ně včil řeknite, jakú nepříjemnost ně ešče možete udělat vy?"

Pán konduchtér, kerý měli takých děcek devět, vyslechli stařečkovu kalváriju stojačky jak při hraní rakúskéj hymny, enom hlavu měli zvěsenú. Potem dobrácky poklepali stařečka po rameni a pravili: "Tož pravíte, strýcu, že jedete na pohřeb do Vracova? Až teda vlak zastaví, tož hnedkaj všecí vylezte, lebo tento vlak jede do Hradišča a né ke Kyjovu..."

Potem sa podívali na děcka a zevřeli pěsť, až ím kléšťky v ruce nekolikrát naprázno zacvakaly. Rozhodli sa, že až dondú dom, že ty svoje všecky vyplatijú, aj dyby nic neprovédly, lebo taký "foršus" nemože nikdá škodit. Také si utřeli zapotěné čelo, ani nemrkli a odešli potichučky jak duch.

staříček ostali sedět jak zařezáný, ale do děcek jak dyž střelí. Protože v celém vagóně už ostali enom taký přísný pantáta, zesypaly sa na něho jak ose na zhnilú hrušku. Dyž mu vyvlékly šňúrky z botů a ukrútily tři bombíky od vesty, to ešče vydržál. Dyž mu ale malý Jožka přilepil báleš trnkami na koleno a Francek praštil zlatýma hodinkami o lavku, že v nich enom křuplo, vyletěl ven jak z kanóna, bácl dveřama, že sa všecky děcka sjely průvanem až pod okno, a zařvál: "Herodes - to být král!"

O ZELENÉJ KRVI.

Listí sa smetalo ze stromů a staříček Pagáč ho zhrňali na hromady. Na jednéj noze měli holénku a na druhéj namotanu nošu hader jak v zimě na pumpě a našlapovali na patu.

"Vitaj Matúšu!" - ozvalo sa mezi vrznutím vrátek. To už stál Cyril Píščala na dvorku, a než mohli poděkovat na pozdrav, optál sa: "Kehos kopl?"

"Ešče nikeho, ale zrovna mám chuť!" - zavrčali staříček. Větr sa najednů silno zavrtěl po dvoře. "A herdek, jaksi začíná profukovat. Poď honem do izby! Kača navařila křížanek, už to tam týdeň stójí, nikdo to nechce, prasatom sa to bójíme dat - tož poď okoštovat! Alebo chceš kyšku s erteplama? To je pro pánů, keři sú přežraní masem!"

Cyril škubl hubú jak pes po hovniválovi a neřekl nic.

"Co sa škňúříš - nechceš?" - urazili sa staříček. "Tož nechaj stát, tajak dybys přidál!" V izbě zdělali flintu z věšáka, "zlomili ju", nahlédli proti světlu a pronésli: "Tož flinta je v rychtyku, ale nemám psa. A myslivec bez psa, to je jak ke křtu bez děcka - ja, počúvaj, ty piskořu namrzlý!" - vybúchli najednú. - "Teho blechavca, cos ně prodál, ti tak lehko neodpustím! Ešče včílkaj sa ně pění krév, dyž si na to zpomenu. A za takého podvraťáka sem ti dál míšek fazule a žídlík sliovice. Éj, basom ti tvoju dušu dřevěnú, špatně vyřezanú - tys ňa doběhl! Dyž to vyrústlo, tož to mělo hubu jak křeček, předek po jozefčíkovi, zadek po vlčákovi a doví co to bylo za parchanta, lebo místo na feny to mělo chuť na kočky... A žepréj hóňák, kerý dobře aportuje! Ja k sakru - dyť tys měl pravdu, lebo si ten zázrak celý deň hóníl blechy a seděl u "portu... Ešče ščestí, že ně ho kdosi ukradl! Kdy sem si naňho zpomněl, dycky sem měl výčitky svědomí, že su ti cosi dlužný - a tož sem ti poslál to "srnčí" pleco... Dúfám, že ti šmakovalo! Šak ně to dalo roboty, než sem do něho natlúkl kladívkem kulky - to víš, starý cap má tuhé maso jak šicgumu..."

Cyrilovi enom poskočil ohryzek, mlazgl a zhltl slinu.

"No, nic ve zlém, Cyrilku" - mávli rukú, "zme si kvit. Tys ně prodál hóňáka a já zaséj tobě prodám dobrého

hlédača - a lacino! Za dvě osmičky rumu a paklu tabáku. Žádný aušus - psíček jak malovaný a hlédač, jakého néni kraj" světa! Jak sa kolem chalupy neco šústne a zbudíš ho, tož řve jak zběsilý!"

"No dobře, kúpím ho, tu je ruka" - pravil Cyril. "Ale včílkaj ně řekni, co máš na téj noze?" - býl zvědavý.

Podívali sa na Cyrila a odpověděli mu otázkú: "Víš, kdy je kráva najtěžší?"

"To teda nevím!" - kapitulovál Cyril.

"Dyž ti stójí na noze - ty trúbo!"

Dyž si za nejaký čas došél Cyril pro teho hlédača, staříček sa smutno rozhlédli po dvoře a pravili: "Došéls pozdě, Cyrilku. Kdosi ně ho dneskaj v noci ukradl... Stejnak býl taký ledajaký - jak nedonosený - snáď ho tá fenka potratila či co. No ale dyž už si tady, poď se mnú k hajnému Srncovi na kapénku vína. Leží na mně smutek jak múra, od neděle sa nemožu znotýrovat. A tým je vinen ten piskoř Jura Hrotek! Sadil sa se mnú o demijón vína, že neunesu, co na honě zastřelí. A vyhrál to: zastřelil krávu..."

Iďa přes dvůr, najednú cosi Cyrilovi plklo na širák. Začál nadávat a zvolávat všecky hromy na holuby. staříček sa na "to" podívali a múdro poučovali: "Ná, co sa paprčíš skrzevá taký kúšček? Enom si zrovnaj, že by v luftě létaly krávy! To bys býl v tú ranu jak myslivec - enom ščetku zastrčit..."

Doňďa do sklepa, už tam seděli nadlesní Tetřev s policajtem Bubnem a popíjali. Hajný Srnec s koštéřem u ramena vítali stařečka s Cyrilem, hnedkaj vypláchli dvě koštovačky a že - sednite si a podržte.

"Je to loňský burgund, to je enom pro fajnové huby! Tož na zdraví!" Usrkli a hnedkaj sa obrátili na stařečka: "A jak vám v neděli dopadl hon?"

"Ále, darmo mlúvit!" - pravili, dyž upili. "Měl sem nejakú skaplú mušku - furt mimo! Náš malý Francek ně ponášál ruksak s patrónama. Večér sa udiveno podivál na prázný ruksak, potem na mňa a povídá: "Stařečku, kolikrát sa mosí střelit po zajícovi, než scípne?" To si možete myslet, jak ně v tú chvíle bylo. Najrači bych zežrál tú flintu aj z ruksakem..."

+Srnec vypustili zbytek vína z koštéřa do žbánka, vytahli z kabele kus slaniny s chlebem a ponúkali: "Pojídajte a zapíjajte - na masné lepší šmakuje!"

staříček ešče prozradili, jak sa sadili z Jurú Hrotkem, a nadlesní dodali: "Éj, namúdušu, to je myslivec! Ten chodí na hony enom proto, že po tatovi zdědil flintu. Jednú ně dovézl dřevo, tož sem ho pozvál na jezevca. Jura ho uhlédl spěšéj než já, tož - prásk po něm! Jezevec enom přičapl a čekál. A tož Jura - bác podruhéj - a jezevec smýk do ďúry. Zasakrovál, škráb flintú o zem, škrk k dúpjati a hnedkaj tam měl ruku až po rameno. A v tú chvílu strašlivo zařvál! "Držíš ho?" - ptám sa. Jura s krapama na čele sa zašklébíl a zakňučál: "Já, tož to by bylo dobré - enomže on drží mňa..." Šak od téj doby sa vyhybá každéj ďúře - aj dyž je od krtka..."

"Ja, tož co sa divíte? To víte - opařená kočka sa aj studenéj vody bójí!" - připomněli staříček. "Nikdá sa nedá zapomnět, co zme zažili kolem honů. Zpomínáte si na Martina Pulca?"

"Teho, co ho zabil hrom v "Okasově"?" - optali sa Buben.

"No pravda, teho! Teda, střelec dobrý, enom co je pravda - ale ináč škrťa lakomá. Tak zadarmo sa napit a najezt, na to býl dragún! Jednú, iďa z honu, pozvali nás starý Lušňa: "Chlapé, včéra sem pálil, tož pote na štamprlu!" Byli zme všecí promrzlí, tož sa nám to aj hodilo. Enom Martin, že nemá čas ani chuť a kdesi cosi. Věděli zme moc dobře, že sa prúčá enom tak naoko, aby sa neřeklo, ale jazyk už ho svrběl při pomyšlení, že sa zaséj jednú naslope zadarmo. A šél - a píl. Ale jak? Netrvalo ani hodinu a už měl litr v sobě. A to neměl ani čas, ani chuť! A včílkaj si zrovnajte, že by měl čas aj chuť... Ale protože trnkové kapky už zmohly inších rytířů, tož za chvilku mrkál jak ospalá slépka a hóníl jazyk z kútka do kútka. Najednú zhasl jak petrolínka - hlava sa mu zvézla na stůl a už enom mrčál...

A tož co včílkaj s ním - co mu enom provést? - budeš banovať! Dali zme hlavy dohromady a za chvílu už zme Martina tahli jak kozu a položili ho do járka u silnice. Potem ešče pár befélů jak na vojně, a dyž bylo všecko zrychtované, poskovávali zme sa do tmy a čekali. Janek Obrúčka dostál rozkaz vystřelit Martinovi u hlavy. A tož ja! Rana a hnedkaj nato Martinůj řev - řev taký, že sa Jankovi oba kohútky znova natahly...

Mysleli zme první chvílu, že Martina chytí běs. Co všecko sa mu v ten moment v natrúbenéj hlavě zmotalo, zme nevěděli, ale snáď si myslél, že po něm nekdo střelil jak po zajícovi. Enom tak vleža sa začál obírat a naříkál: "Kdo ste dobrý, pomožte - su střelený! Svatý Martinku, můj patrónečku, nedaj ně zahynút jak kocúrovi za plotem. Ženo moja dobrá, děti moje, zpomínajte v dobrém na vašého ožralého tatu! Odcházám na věčnost, lebo mám břuch prostřelený a střeva vénku... Svatý Martinku, dojeď ně pomoct, ty tady možeš byt najskór - máš přeca koňa - enom ně nedaj takú škaredú smrťú zhynút!!!"

Včílkaj zme k Martinovi doběhli z laterňama a posvítili si naňho. Vypleščíl oči na břuch, a dyž viděl, jak mu střévka lezú z košule, tož hekál jak na poslední cestě a žebrál: "Kdo ste dobrý, pomožte a doneste ně kúšček papíru a tužku - mosím pořídit testament!"

Těžko odhadnút, ale podle teho "ozónu", měl snáď v tú chvílu aj v gaťách... A tož zaséj rozkaz: naložit Martina na tragač a vijó do chalupy! Položili zme ho na lúžko, rozepjali košulu a hnedkaj na něho: Nó, víš, Martinku - je to škaredé, enom co je pravda, ale spravit sa to ešče dá, ale mosíš slúbit, že sa ve svém hříšném životě polepšíš!

Martin, mimo svého patrónka, zvolávál na pomoc všecky svaté aj z andělama a slubovál, že sliovicu v životě do huby nevezne, že bude pit enom kyšku. A že za nic na světě už nebude pytlačit (vidíš ho, pazgřivca jedného škaredého - to zme o něm nikdo nevěděli" a slubovál hory doly...

No a včílkaj došlo k najslavnějšímu dochtorskému zákroku všeckých dob: Chytil sem střeva za Martinovú košulú, hodil ich dvércama na hnůj a pravím: Tož tak - a včil sa di umyt, ty zasranče! Ty střeva sú ze zajíca - my zme ti ich enom na chvilku poščali..."

Mezi smíchem Srnec nalévali a štrngalo sa na svatého Huberta.

"Já sem tady u vás tenkrát neslúžíl" - pravili nadlesní. "Ale pokáď sem sa dověděl, tož ste chodili na divočáky

pod Javořinu. Co byste nám o tem pověděli?" - a obrátili sa na stařečka Pagáča.

Je to dobré, ale jak začne divočák hónit tebe - to už sa k valčíku přirovnat nedá, spěšej ke kvapíku... Jakživ sem nevěděl, jak lehúčko sa dá vylézt na strom. Krúci, ani veverka by ňa nechytila, dyž ně postřelená sviňa zafučala u nohavic! Tá ně tenkrát tak pokřúpala flintu, že ně z ní ostalo enom trochu plechu a třísek. Šak tehdá sem sa zapřisahál, že dyž sviňu, tož enom v krmíku... Dyž sem sa ale dověděl, že hrabě Chorinský platijú za živého divočáka deset rýnských, týdeň sem nespál a přemýšlál, až ně v lebeni praščalo. Deset rýnských - za to kúpils páru koní!

Hajný Čagan ně prozradil, že divočáci majú rádi gořalku - no a to už býl k činu enom vrabčí skok. Tož sem sa vypravil. Vzál sem si do ruksaka mázovku režnéj a hybaj do kotliny "U zabitého žida". Gořalku sem nalél do kastróla, postavil pod strom a čekál... Měsíček sa ščúříl nad lesem - to už bylo jaksi k půlnoci - dyž sem učúl funění, jak dyž do kopca tlačí, a ke kastrólu sa tahla partyja divočáků vedená kancem. Očiska sem měl vyvalené jak šprúdláky a ani sem nedýchál...

Najprv začál slopat gořalku starý kanec a mosela mu sakramensky šmakovat, lebo si k temu za chvilku aj lehl a enom mlazgál. Na tych ostatních už moc neostalo a co tak drcali rypákama do kastróla, tož pode mnú zapraščalo chabovisko. Rozfrkli sa na všecky strany, enom starý kanec s takým malučkým divočákem sa motali kolem dubiska a mrčali. A vtem ten malučký napřed a starý za ním si to nabrali hore do dubiny. Pravím si: co budu čekat? A prásk po nich! Ten malučký kvíkl a enom sa za ním zaprášilo..."

staříček zapukali s fajky, poťúchlo sa rozhlédli kolem, upili a dopovídali: "Ale ten starý ostál stát jak přibitý. Tož sa pomáli beru k němu a vidím, že má v hubě ocásek teho malého... No včílkaj už ně to bylo načisto jasné! Starý kanec býl z téj gořale tak natrúbený, že neviděl na oči, tož sa teho malého chytil zubama za ocas a já sem mu ho náhodú ustřelil! Vzál sem teda ocásek do ruky a odvédl si ožralého kanca až dom, lebo myslél, že ho vede to malučké prasacko..."

A než chlapé došli na to, že je to donebevolajúcí latina, tož staříček z opatrnosti vyběhli ze sklepa a stratili sa ve tmě...

ZABÍJAČKA.

Mrazivé zimní ráno . . . Dědina ešče spí, všady tichúčko, enom semtam zablavúzňá psisko, či v kurníku skřékne slépka. Kdesi "Na výhoně" zakokrhál první budíček a hnedkaj za ním druhý, taký chraplavý, jak dyby měl típec. Hlas tehoto živého budíka sa dostál až do izby k Pagáčom. Ozvalo sa zamrčání jak z medvedího dúpjaťa, zívnutí a lúžko zavrzalo. Stařenka Pagáčka sa protahli a zabrblali: "Nále, co tú potforu už čert bere? Dyť sem šla teprú spat - a tma je ešče jak v měchu!" vlevo - taléřek! Drc vpravo - hrnec s kyškú - a už býl hore dnem... Tetka vybřéskli, jak dyby stúpli na ježka: "Ná - tož hrome - kde sú ty sirky? Dyť sem ich nechala toťkaj na kraji! To ich naisto ten starý ozembúch nekam zastrčil!" - a bác hlavú do lampy, enom to v cylindře křaplo. A jak letěla zpátky tož ešče jednú po čele, až sa ím v očách zaiskřilo.

"Panenko Marija, netresci ňa, ale snáď teho huncúta zamlaždím!" - břeščali stařenka a šmátrali dál po sirkách. Za chvilku ich našli a po třech zlomených sa ím podařilo posvítit na hodiny. Vykřikli, rožali lampu, rychlo na sebe hodili šorec, fjertoch, kacabaju - a fúk do holének! Dyž sa podvazovali vlňáčkem, začali budit famíliju: "Počúvaj starý, honem stávaj! Už sú štyry hodiny a práce je habaděj! Mosím zatopit pod kotlem, lebo starý Tatar tady mosijú byt každú chvílu! Francku, Jurko, Terézko! Dúle z pece, obléct a hybaj všecko rychtovat!"

Tetka vyběhli z laterňú na dvůr a létali ze síně do komory a z komory do izby jak svatojánská muška. Malý Francek nahlédl na dvůr a z kvikotem doletěl zpátky:

"Jóóój, stařečku, dybyste věděli, jaká je tam zima! Až sa ně ďúrky v nosi zlepily!"

"A šak je dobře, aspoň bude tuhnút sádlo!" - pochvalovali si, zapálili fajku a vyšli na dvůr. Za chvilku pod kotlem praskál oheň, staříček už vlékli trnky ze šopy a pod návratím uvázali na trám silný štranek. Francek z Jurkú ořezávali špilky a Terézka krájala česnek. Vůňa z maryjánkových plev a pepřu sa už tahla přes celú chalupu. Práce aj hodin přibývalo a staříček každú chvilku odskočili na hlt halúzkovéj, lebo ich jaksi "mlela zima". Ale tá ich mlela dycky, dyž na ňu dostali chuť...

Zrovna tlúklo pět hodin, dyž došli starý Tatar -ináč v civilu pastýř - kerý v zimě zabíjali prasacka, aby si přivydělali. Pagáč ich přivítali štamprlú sliovice, aby poránu ootrávili "červa", a hnedkaj sa brali obá ke krmíku. Rypák v korytě ležala "muška" a spokojeno odfukovala. Jak ale otevřeli dvérca, zachrochtala a překvapeno prohlédala náščevu. Znala enom tetku z nápojem, a tož jí to bylo divné, co tady chcú ti dvá ťuhýci a co s ňú zamýšlajú. Neměla chuti nijak sa kamarádit, ani dyž ju Tatar poškrábali za ušima a hodnotili: "Éj, neureku, to je kúščék! Šak do dvúch metráků jí moc nechybí!" - a přetahli nůž na océlce...

staříček zvoláli rodiné osazenstvo a rozdělili funkce: stařenka odběhli pro misu z vařajú na krév, Terézka chystala vřelú vodu na paření, Francek stál u dvéřek od chlévka s hubú otevřenú jak karas a nos mu trčál jak knoflík od harmoniky, žepréj bude držat
+prasati ocas! staříček sa rozhlédli po dvoře jak Bonapart u Slavkova, esli je všecko v rychtyku, zastrčili fajku za kordulu a zakomandýrovali: "Tož vyhrnút rukávy a idem na to!"

Vlézli do krmíka, aby prasacko otočili hlavú ke dvércám, kde už čekali strýc Tatar s pantokem, kerým chtěli mušku hnedkaj poránu "pozdravit". Tož, plán býl celkem načisto jednoduchý: prasa vystrčí golozňu z krmíka, Tatar mu po ní cingnú pantokem a potem ho klidňúčko zapichnú jak žabu...

Enomže staříček mínili a prasa změnilo! Dyž tá noša sádla uhlédla, že sa jí kdosi dere do izby, kdo tam předtým nikdá nebýl a smrděl sliovicú a tabákem jak rasúj pytel, kvíkla a zavrtěla sa jak děvčica pod májem. Ale staříček na

tancování ani chútěčku neměli a enom laskavo ponúkali: "Nonono, muško! Nic sa nevrť, pěkně sa otoč a nedělaj hlúpoty! No tož, neboj sa - nic sa ti nestane... Tož uhni, ovečko!" - a lapkali ju jak nevěstu. No ja, vykládaj indyjánovi česky, že ho máš rád, dyž přitem máš ešče za zadkem pantok! Věřit ti nebude - natož tak prasacko...

Muška, kerá sladkému cukrování nechtěla rozumnět, sa najednú otočila a smýk tým svojím dvúmetrákovým pozadím na jednu stranu! A smýk hnedkaj zaséj na druhú - a vzala přitem "náščevníka" sebú. Bylo čut ranu jak dyž v lomu trhajú kameň a celý krmík sa zatřásl a zapraščál v základoch. Potem ešče jedna rana a praskot, jak dyby sa měl krmík roškubnút na půlky! Dupot přešél z vrtěnéj do verbuňku a staříček vyletěli z krmíka jak zlý duch z Maryje Terézije. Enomže jak letěli, tož vzali hlavú horní trámec nad dvércama a v cugu-letu zařvali na Tatara, kerý sa už rozpříhali pantokem:

"Počkaj, ešče neé! Toto byla prúba!" - a dopadli na zem jak měch erteplí. Dyž sa postavili na nohy, keré sa pod něma plandaly jak zrovna naroděnému kozlati, najprv zrevidovali čelo, na kerém ím narústlo neco, co tam předtým neměli: guča jak žufan...

Prasacko na nich mžúralo malučkýma očima a staříečkovi sa zdálo, že sa snáď aj uščuřovalo. A to ím tak zamíšalo žlučú, že sa už necítili. Vyškubli Tatarovi z ruky pantok a včílkaj začál tanec, jaký u Pagáčů na dvoře ešče neviděli. Létali kolem krmíka jak vydrážděný šršeň, packovali o svoje nohy, pantokem rúbali do luftu a nekolikrát aj do krmíka a zdálo sa, že sa snáď pominúli. Dyby byli pomalovaný a s péřím na hlavě, tož by si ani trošku nezadali z bojovníkem Apačů. A aj tak řvali, ale rozumnět ím moc nebylo, lebo sa ím už plétl jazyk z teho, jak popíjali tú halúzkovú. Bylo jen rozumět, že tu potforu scíplú mosijú nafleku zarazit, než ich trefí šlak...

A tak to aj dopadlo. Muška, zvědavá, kdo jí to tak kolem chalupy "prozpěvuje", vystrčila hlavu - a pantok hvízdl luftem! Naščestí neletěl ani luftem, ani do krmíka, ale rovnú mezi oči... Dostala takú narkózu, z keréj sa neprobrala ani ve formě itrnic a teho ostatního dobrotiska.

A potem to už šlo jak na drátkách: Tatar presovali do střev itrnice, jelita a presbuřt a stařenka s kmotřenkú Lokšovú, kerá také došli pomoct, dělili maso na udění a do klobásí. Ledvá sa zmrklo, Jurka s Franckem už roznášali zabíjačku. A dyž celá famílija uléhala k spánku, stařenka protahli unavené kříža a vydechli:

"Tož pámbu zaplať - to najhorší máme za sebú! Ale bylo to pěkné!"

"Mimo téj guče - na mojém čele!" - dodali staříček a obá spokojeno usnúli...

STAROSTA FROLIŠ MRŇÚS

Nejaký čas potem, co zvolili Martina Kordulu starostú, besedovali súsedé na kladách u hasickéj zbrojnice. Sedělo ich tam jak brablenců na cukrovéj píščalce a řeč védli staříček Pagáč:

"Chlapé, ať si říká kdo chce, co chce, Martin je múdré chlapisko. Nikeho sa nebójí a uzdu drží pěkně nakrátko. A to bylo v dědině potřeba! Všecí vidíme, co sa všecko v krátkéj době změnilo: kanále sú položené, už enom vydláždit. Obecní pastouška dostala novú dlážku aj okna - a včílkaj je jak kaplička. Maryna Lízačková ze starým Parganem by sa tak neměli ani na výminku. Od téj doby, co u muziky zliskál teho sopláňa Lušňového, nikeho ani nenapadne, aby sa dál do bitky. A teho věčně ožralého pastýřa Strožocha, kerému zme říkali "buditel národa", lebo dycky tak řvál, že zbudíl celú dědinu - teho včílkaj neučuješ ani pípnút!

A kde sa podíváte, tam je neco nového! Zpomínám si, dyž sem býl ešče klučisko, z jakú chuťú sa při volbách drali ke korytom ludé všelijací. Najčastěj šlo o "honóru", lebo dyž sa řeklo "pán starosta", to mělo načisto inší břink, než třeba "Froliš Mrňús". Šak k takéj funkciji patřily aj určité náležitosti. Najprv grunt a měřice, potem veliké břušisko a veržina v kútku. Rozumu už mohlo byt méněj...

Šak sa jednú dobře strefili starý Hřebík, dyž pravili jejich malému Jožkovi: "Ve škole sa mosíš hlavně naučit podepsat, abys to dotahl aspoň na takého trúbu, jak sú starosta!" Kocúrkov číslo jedna u nás nastál, dyž starostenský úřad převzál menovaný Froliš Mrňús. Dycky sa nésl přes dědinu jak noša hub a veržina mu trčela z huby jak kanón z lodě. Šak né nadarmo sa říká, že prázná bečka najvěc duní a prázný klas najvýš hlavu zvýhá! Říkali o něm, že má v hlavě vodu. Ale nebyla to pravda, lebo ten nikdá vodu nepil. Ludé naňho nadávali, ale já sem s ním býl v jednéj věci načisto spokójený, lebo ně třikrát oplatil pytel ječmeňa, kerý sem si od něho vypoščál...

+Dyž nastúpil na trůn, tož si vybrál aj k sobě podobných radních a ostatního osazenstva, policajtem počínaja a hlásným konča. Všady mosél mět první aj poslední slovo. Všady býl, všecko viděl, všecko znál... Dyž sa jednú v hospodě vojančilo, "múdro" pronésl: "Víte, dyž sem bojoval za císaře pána v Netáliji - šak to bylo tenkrát, co sem nésl prápor u Solferína - tož sa mezi nama rozmohla maláryja. A víte, co urobí z teho, kdo ju dostane? Takýto člověk buď umře, alebo zblbne! Tož vidíte: Já sem ju měl také a neumřél sem..."

Tenkrát sa ke mně nahl Cyril Píščala a šuškál ně do ucha: "Starosta Mrňús ví všecko, enom né to, co vím já: Že je starý vůl..."

"Ale jak Mrňús pasoval na policajta Jakuba Šablu, to si už nebudete pamatovat" - hlásili sa ze svojú zpomínkú pastýř Tatar. "Vidím Šablu, jak dyby to bylo dneskaj! Než sa stál policajtem, tož býl kostelníkem. Éj, to býl ťuhýk! Dyž sa mu to hodilo, tož býl hlúpý - ale z teho zaséj múdrý jak Šalamúnovy gatě. Tajak ve varhanách: chvílu malá píščala a hnedkaj veliká trúba.

"Byl tak měkéj nátury, že sa při každém pohřebě rozbečál. Z nosa mu téklo jak z rýny, začál kýchat a pozhasínál všecky svíčky... Dyž už to nemohl vydržat, postěžoval si jednú Mrňúsovi: "Starosto, ostál sem na životní křižovatce: V hospodě ně chlapé nadávajú, že smrdím kadidlem, a v kostele zaséj baby brblú, že smrdím pivem... Tož co mám dělat?" A Mrňús bez rozmýšlání rozhodl: "Budeš andělíčkem strážníčkem majetku naších občanů!"

První dně sa mu to trochu plétlo, lebo načapaja lumpa jakéhosi, úředno pronésl: "Ve jménu otca aj syna - ste

zatknutý!" Veškeré nařízení a příkaze pro občanstvo sumírovál starosta sám a policajt Šablla tyto přes buben "na vědomost dávál"... Ani v hody nebylo toléj ludí vénku, jak dyž policajt oznamovál. A tak jedného dňa začál Šablla mlátit do bubna, až sa zdálo, že řmí. Ludé vybíhali ven, jak dyby ím hořaly chalupy, a čekali, až sa policajt ucasnuje. Dyž viděl, že ich věcéj nebude, nasadil si brýle a začál:

"Na vědomost sa dává! Mlékárňa vám vyřizuje, abyste večerní mléko nemíchali s raním. - Budú sa rozdělovat na sadbu erteple, tož si nechte očíslovat pytle. - Kamna už došly, sú v hasickém skladišti, trúby sú v obecní kanceláři. - Kača Chocholúšová zapomněla na mezi při sadbě stromků část svého oblečění. Žádá sa, aby sa dostavila do obecní kanceláře a vyzvihla si sukňu. - Jura Míšek nedodál předepsanú dávku vajec. Esli tak do týdňa neučiní, bude za ně popotahovaný až do Hradišča!""

Chlapé sa řehonili a tým byli Tatar pozbuzený. Zabafali z fajky, až sa ím světélko odrazilo na kapce, kerú měli u nosa, a vyprávjali dál: "Jedného dňa dojél z městečka zvěrolékař, že prohlédat dobytek. Potřebovál k temu šikovného helfra. Dycky sem to dělával já alebo miškéř Pudlo, ale tenkrát starosta určili policajta Šablu.

Chodili spolem z chalupy do chalupy, z chléva do chléva a Šablla otvírál kravkám tlamy lebo zvíhál ocase - podle teho, kam chtěli pán zvěrolékař nahlédnút... Večér dostál od pana dochtora výplatu s tým, aby ím dál potvrzéní. Šablla vyškubl list z notesa a napsál: "Potvrzuju týmto příjem třicet grajcarů za otvírání tlamy a zvíhání ocasa panu zvěrolékařovi. Zveškerú úctú Jakub Šablla.""

"To si velice dobře pamatuju" - přetrhli mu řeč hrobař Krumpáč. "Za dobu Mrňúsa sa změnilo enom to, že mu narústl věčí břuch. Jednú při schůzi obecní rady sa mělo rozhodnút, esli sa kolem kerchova postaví zeď. Štyré radní byli pro a štyré proti. Rozhodovál teda hlas starosty. A Mrňús rozhodli: "Návrh, aby sa kolem kerchova postavila zeď sa zamítá, lebo je načisto jasné, že kdo je pod drnem, ten už nemože ven - a kdo je vénku, temu sa do hliny nechce. Tož tým pádem je řbitovní zeď venkoncem zbytečná..."

"No vidíš," pravili staříček Pagáč. "A dyby tú zeď nechál postavit, tož by mu včílkaj netahlo na nohy! Do roka a do dňa sa odebrál do věčných lovišť a prvního radního Báleša hnedkaj druhý deň bolél břuch nad pomyšlením, jak zesumírujú řeč nad hrobem. Paráda ale mosela byt - tož jak tú řeč dat enom dohromady? Báleš už búchali hlavú o zeď, ale nepomohlo nic. Dobré myšlénky sú jak knoflíky od košule - také nám velice často chybijú..."

"To víš" - pravili hotař Klásek, "žádný učený z nebe nespadl!"

"To máš teda pravdu. Ale odkáď padajú tací volé, jak býl Báleš? Panebože, proč dáls dušu do barana? Nikdá ně ani ve snu nenapadlo, že by za mnú došél pro rozum! To přeca bylo pod důstojnosť prvního radního! Ale už stál přede mnú jak špatně vyřezaný svatý, dlábíl baranicu a šlo to z něho jak z chupatéj deky: "Matúšku - tento - si také zečtelý člověk - tento - pravda, a naisto aj odbíráš "Anděla strážného". Prosím ťa, buď téj dobroty a napiš ně nejaké to říkání nad starostú - tento - víš, mám v téj funkciji prvního radního téj práce pověcéj, tož ně nevychází času - pravda..."

Bylo ho v tú chvílu jak za grajcar čaju a dívaja sa naňho, jak sa krútí, pravil sem si: Ja, ty třasořitko, máš moc práce, no pravdaže! Trúba si a nevíš, jak do teho a z kerého konca - tak je to! No dočkaj, šak já ti to nalinkuju, až sa z tebe zadými... Mezitým co sem sa rýpál ve fajce, začál sem ho oklepávat: "Já, tož chlapče, to je těžká robota! To néni podójit kozu a překotit hrotek! To mosíš aj pořádno zamíšat fištrónem a néenom hlasovat v obecní radě - to odkýve aj húpací kůň! Ja, tož abyzme došli k téj věci.

Podivaj sa: dostaneš kúpit pěkného koňa, ale aj rapa scíplého. Ten první je za nošu rýnských a ten druhý za fajku tabáku. Mosíš si teda vybrat: Za zlatku ti napíšu takú řeč, že sa rozbečijú aj pomníky kolem a smuteční vrby budú mokré až po kořeně. To je tá najsilnější řeč. - Za padesát grajcarů bych ti olepil také obyčajné říkání, při kerém by bečali enom příbuzní a najaté žebračky. Ale to nic néni, to je při každém pohřebě!

Já vím, ty si taká škrťa lakomá a krútíš sa, že je ti to moc! Ty bys najradšej chcél abych tu řeč napsál tak za grajcar. Já ti ale pravím napřed, že za grajcar bych ti tam napasovál takých pár frků o nebožčíkovi, že sa ti ludé budú řehtat jak šaškovi v cirkusi a pozůstalí truhlíci ťa tak zřežú, že ti ani jedny máry nebudú pasovat...

Báleš z teho býl tak dohúkaný a dostrašený, že třesúcíma rukama vytahl šrajtoflu a položil na stůl né jednu - ale dvě zlatky...

"Nó, Matúšu" - ozvali sa pastýř Tatar, "já sem na tem pohřebě býl. A podle teho tvojého ceníku bych tú řeč šacovál tak na pětadvacet grajcarů, lebo bečaly enom žebračky a ešče né naplno..."

"Tož ba, ale to bylo tým, že první radní měl špatný přednes!" odpověděli rozšafně staříček.

DOCHTORSKÁ KNÍŽKA.

Onehdá staříček Pagáč prohlásili, že sú švagrem pánaboha, lebo starý Ohnica měli dvě céry. No a jednu si vzali staříček a tú druhú pámbu... Ale jak sa zdálo, příbuzenský poměr, kerý si zesumírovali, ím ani trošku nepomohl od pohromy, kerá na ně jednú z jara dopadla:

Zjedli s chuťú kúsek uzeného a ostalo ím ležat v břuchu. Krkalo sa ím furt po masném a ani sliovica nepomohla. A to už bylo co říct! Trčalo ím to v žalúdku jak mlýnský kameň a neměli žádnéj úlevy. Babúzňali po chalupě a nemohli sa dočkat rána.

Tetka nadávali jak "hotař" a hónili ich na pelech. Dycky ráno navařili hrnec bylinkového čaju podle recepisu staréj Peléščeny, kerému staříček říkali "kozí pití". A to byla medecína aj strava na celý deň.

"Vitaj Matúšu - nekúpíš drva?" S týmito slovami vešel do izby pastýř Tatar.

staříček sa obrátili od zdi, hekli a zastonali: "Cóóó? Drva? Tak desky na truhlu! Podivaj sa na mňa! Už si tá zubatá naklepává kosu. A esli ňa bude léčit ten "starý lucifér", tož su do týdňa pod drnem!" Po každém hltě sa škňúřili a potichu sakrovali.

Ale hromovali aj Pagáčka: "To si vymyslí, kotrmelec plesnivý, zrovna dyž je toléj práce ve vinohradě, a včil abych to odřela sama! Já to dycky říkám: Starý chlap je jak stojatá voda - nehne sa a smrdí..."

Pastýř si prohlédli stařečka, poškrábali sa ve fúsách a pomáli pronésli: "Ná, krúci Matúšu - co je zaséj s tebú? Je ťa jak za grajcar šafránu! Ešče to néni ani rok, cos utékl hrobařovi z lopaty, dyž ťa kulýrovala Peléščena, a už ti zaséj trčí úmrtní list ze zadku..."

staříček, kerému už enom trčaly uši, nos a ohryzek, zavrčali cosi o "čarodenici vyzíbléj" a obrátili sa na lúžku hubú ke zdi. Dlábili břuch, lebo to měli ve střevách jak zabetónované, a už přestávali věřit, že by sa z teho ešče jednú dostali...

Volali ste dochtora?" - obrátili sa k tetce.

"Naco dochtora? Šak ešče dýchá!" - odsekli Pagáčka. "Hotaře Ždaráka přejél parní válec a nepomohlo mu ani deset dochtorů! Škoda peněz!" A rožali hromičku... "Pámbu vysoko - dochtor daleko!"

Dyž už týdeň staříček trpěli bez pomoci a byli tak suchý, že už nevěděli, lesti ich bolí břuch alebo v křížoch a hubu měli tak propadenů jak stoletá cigánka, povykládali Tatarovi svoje bolesti a prohlásili: "Ešče jeden hrnec "zázračného" čaju a budu hrát ze svatýma maryjáš.

"No, Matúšku, ešče nemosíš myslet na to najhorší - to sa ešče mosí proštudýrovat... Nezahazuj flintu do žita, dokáď máš patróny."

staříček sa jen bolestno ušklébli a zakňůrali: "Kačo, tak sa ně zdá, že každú chvílu opustím toto slzavé údolí. A je teda nutné odejít, jak sa sluší a patří. Vezni kus papíru a piš, - budu ti diktovat testament, dokáď ně ešče rozum slúží!"

Tetka vzali papírovú kabelku od cukru, přejeli ju dlaňú, aby sa trošku narovnala, našli kúsek ingustovéj tužky a sedli si ke stařečkovi na lúžko.

"Tož diktuj!" - pravili a oblízli tužku.

staříček začali slabikovat:

"Francek dostane pět měřic "Mokrých dílů" a jalovicu" -

"Mokré díly dostane Anéžka!" - pronésli tetka.

"Koně z žebříňákem dostane Jurka!"

"Ty dostane Francek!" - protestovali tetka.

"Chalupu dostane Anéžka!" - zavrčali Pagáč.

"Tú dostane Jožka!" - zasyčali Pagáčka.

"Jožka dostane sádek na "Kučovánkách!" - zahučali staříček.

"Ten dostane Jurka!" - vyščekli tetka.

Také kibicování do poslední vůle už staříček nevydržali. Nazvihli sa na lúžku a zařvali: "Krúci špagát, babo čértova - umíráš ty, alebo já?"

Ale na Pagáčku to neplatilo. Klidno podlábili "poslední vůlu", hodili ju do šporhélta, stahli si šátek do očí, potem zaséj zpátky a pravily: "Nó vidíš - už fantazíruješ! Nic sa psat nebude!"

"Víš co? Donesu ti dochtorskú knížku, tam sa dovíš všecko!" Pravili Tatar. A než bys vajce naměko uvařil, už ju měli staříček na lúžku.

staříček si nasadili brýle, trošku sa na lůžku pozvedli a do večera už "věděli", že majú vřed v žalúdku a na dvanásterníku, zápal pohrudnice, pobřišnice a slepého střeva. Že měli trochu opuchlé nohy nasvěčovalo, že majú rúbnuté ledviny a ze srdcem je to pošpatnělé. To, že v nich hučalo jak v kozí bylo načisto isté, že ide o katar střev a střeva tlustého. Knížka ale připúščala, že by to mohly byt aj hlísty. A ty ukrutánské křeče po kerých ím stály krapy potu na čele jak hrachy, to by mohly byt - nedaj bože - aj porodní bolesti. staříček už byli z knížky tak dohúkaný, že sa prohlédali ve špígli, esli nemajú žlútenku, osýpky, příušnice a neštovice - čérný kašel měli naisto!

Dyž pastýř zaséj večér došli, přeříkali ím celú "diagnózu" o svéj nemoci a ptali sa, co majú dělat.

"Ná, co bys dělál? Vypráznit sa mosíš!" - rozhodli Tatar. "A na takú dubovú náturu, jak máš ty, mosí byt aj dubový recept! Krúci, co by ti enom pomohlo?" Zamnuli si bradu a pravili: "Ty čarodenice aj z jejich kúzelnýma čajama pošli k čértovi! Od teho su tadyk já, abych pomohl dobrému kamarádovi. A včílkaj dobře počúvaj, ať na nic nezapomeneš: vezni si hrsť karlovarskéj soli a zapi Šaraticú! Nó, a užička ricínového oleja také neuškodí. A aby to naisto mělo účinok, pocucávaj sladké dřevo s pepřem!"

Pastýř ím popřáli dobréj noci a odešli... Ani nálož dynamitu by nemohla stařečkovi lepší střevama zamýšat, jak recept pastýřa Tatara...

Dyž druhý deň večér zaséj došli, už ve dveřách sa optali: "Tož co? Býls?"

staříček, kerý byli už jak věchétek slámy, sa enom oblízli a vydechli: "Býl - dvakrát!"

"Cóóó?" - vyvalili oči pastýř = "enom dvakrát?"

"Dvakrát" - sípali. "Od půlnoci do šesti do rána a od osmi dovčílku! Šak sem akorát došél..." - blekotali a ležali jak Lazar.

"No vidíš, Matúšku, to je ono!" - lubovali si Tatar. "Tak by ťa ani kominář nevymétl... A včílkaj bys měl ít k dochtorovi na rendgén!"

"Na rendgén? Tož to bych měl ..." - hekali staříček.

"Na žádný rengén sa nepujde!" - vybřéskli tetka. "Já ťa mám prohlédnutého durchundurch, ty kameňu na hrobě méj mladosti! Já ťa z teho skuhýňání vykulýruju - na to možeš vzít jed!" A postavili před stařečka dvúlitrový hrnec "kozího pití".

staříček mrkli na ten kalfas, obrátili oči k Tatarovi z němú prozbú o pomoc a pokřižovali sa, jak dyby ím panáček dali poslední pomazání...

TOŽ - NA ZDRAVÍ!

"Poď na burčák! - vykřikli staříček Pagáč na súseda Peléška přes plot. "Bečka je rozhycovaná jak šporhélt, že bys na ní mohl vajca uvařit! Je to akorát "na špičce", to nám nesmí utéct! A zabúchaj na okno hlásnému Fukarovi, ať donde také!"

Ani sa neohlédli a friško poskakovali ke sklepu... Za chvilku už po schodkoch z červených cihel scházali do sklepa Peléšek s Fukarem. Peléšek začuchali jak hónící pes, rozkašlali sa, kýchli a zahučali:

"Proč to nevyvětráš?"

"Nó, na tebe sem čekál, až ně poradíš, mudrlante! Sedndesát roků sem sa neudusil a zrovna včílkaj sa začnu dusit, trúbo!" - uraženo odsekli. "Chytni na bečku, jak je vřelá! Pětatřicet stupňů - jak ludská krév. Tož tak - a včílkaj si dáme!" Natahli "mléčka" a púščali do koštovaček. Dyž sa Fukar chystali přiťuknút, staříček ucukli:

"Už ti to také v téj lebeni vynechává! Měl bys vědět, že s týmto posvátným nápojem sa neštrngá! To je medecína a né alkahól! Já temu říkám "slovácký životodar". A než sa napijem, tož sa napřed téjto nádobě poklóníme, lebo koléj je v ní vína, toléj potu ze mě vytéklo na vinohradě..."

Všecí sa poklónili jak před oltářem a zaráz okoštovali. staříček sa oblízli až kdesi za ušima, přivřeli oči jak kocúr na ošívce, znova upili a spokojeno pravili: "Ale je! Pámbu zaplať! Šak mělo dvádvacet cukru, tož si možete myslet!"

"Šak to sa ti mockrát za život netrefí, přislazuješ skoro každý rok!" - připomněli Peléšek a nastrčili znova koštovačku.

Fukar neostali pozadu. Cvrkli obúm aj sobě a súhlasili: "Tož to teda máš pravdu - a proto si mosíme letos jaksapatří propláchnút střévka. To tak propucuje, že by ťa ani tvoja Běta ve vaškuchli v trnkách tak nevyprala! Všecky nepravosti, keré sa v tobě za celý rok naskládajú, to vyžene ven. A ty to najvěc potřebuješ - si jak scíplina!"

Teprv včílkaj zasedli za stůl k výklenku, v kerém stál najméň dvě sta roků starý patrónek vinařů - svatý Urban. Býl celý požraný od červotočů, podepřítý dvúma tihlama, aby nespadl, a měl hřebíkem přitlučený nos, kerý mu kdysi upadl. staříček si ho ale velice vážili a nikdá mu nezapomněli dat do výklenku pohárek vína z novéj úrody...

Už špatně sa dalo číst švabachem psané říkání:

Pijme vínko, dokáť žijem,
po smrti sa nenapijem...
a vedlevá teho
Z piva sa spí,
z gořalky sa blbne,
ale z vína sa zpívá...

staříček znova rozléli kamarádom, a dyž si podrcli baranicu, Peléšek zahlédli, že majú na čele guču podobnú na erteplu a kolem modrú duhu...

"Co sa ti stalo?" - optali sa. "Snáď sas netrkál z kozama?"

"Viděls nad schodkama ten trámek".

"Viděl."

"No tož - a já sem ho včéra v noci neviděl...

"A býls u dochtora?" - optali sa Fukar.

"Cóóó? U dochtora? Ná, co si hlúpý? S takým škrábanečkem? Dyť dochtorom už z tech maródů hučí v hlavě věcéj jak mě, lebo jak dneskaj nekeho uščípne blecha, už letí pro medecínu! To my máme inší kořeň! Šak víš, že sa říká: "Kdo starý sýr jí a sliovicu pije, teho ani pantokem nezabije!"

Dyž sem jél do pola orat, vzál sem si do uzélka kus černého chleba ze slaninú, žídlík sliovice lebo mázovku vína a býl sem chlapisko jak dub. Včílkaj sa na mňa nedívaj, lebo su jak vysušený netopýr. Ale dyž sem stál pod mírú u první asendy, to sem býl jak kyrysár! Vidět ňa Maryja Terézia, tož všecky ty hrabjacka prodala rasovi. Každá robéčka sa přede mňú třásla jak myš před hadem! A nedaj bože, aby si nekdo trúfl přebrat ně galánku! To sem sa nafúkl, že ně košula přes prsa pukla jak ořech, a zagúlaja očima, tož cár Ivan Hrozný býl proti mě hotová ovečka..."

A staříček sa nafúkli jak zamlada. Ale košula už nepukla, enom ím zachrastilo v páteři... Z chuťú do sebe obrátili pohárek, lebo burčák ím dodávál nověj sile.

"A u muziky? Dyž sem přitiskl děvčicu na vyšívanú košulu a zavrtěl s ňú, tož enom zamdlévala a lapala po luftě. Větrem popadaly všecky sklénky z pultu a Cyrilovi Píščalovi sa v hubě ohl klarinét jak itrnica! A dyž sem zavýskl, tož ze zámeckéj věže vyletěli všecí holubé a vrátili sa až za tři dni...

Tož pravda, mladí ludé majú právo dělat hlúpoty - ale ocáď až pocáď! Vím, že dyž zme sa bíjávali, že to zrovna v pořádku nebylo - ale cosi chlapského v tem bylo. To víte, voda ohni nerozumí! Nó, také sem ich při tych tancovačkách pár chytil a su od křiváků pozašívaný jak starý pytel. Ja - šak sem měl u dochtora v městečku aj svoju špulku konopných nití... Ve vybíjaném řemeni néni toléj ďúrek; co sem dostál facek, ale co sem ich vrátil, to bys na žebřiňáku neodvézl!

Kdysi po hodách sa naši mamička převelice divili, co mám furt poškubanú peřinu, a až za týdeň sem došél nato, že mám v hlavě zalomený křivák... To sa ně stalo u muziky v Huku. Uhlédl sem tam robéčku jak malovanú - tá byla jak modél! Šél sem po ní jak schoř po húsati a pravil sem si: Krúci, takého kapra pod stromečkem, tož ho obírám do Třech králů...

Enomže načisto inšího mínění býl její galán a jak ně ju rúbl, tož sem z pódyja zvalíl štyrech muzikantů z notama aj z basú. To víte - s "přespolanem" sa nikdo neobtúlá! Za chvilku ňa tak zrychtovali, že ně aj z gatí pomohli. Ostál sem enom v košuli a dyž ňa hnali dom, tož sem to hnál přes pola kolem cigánového takým cugem, jak dyby ňa vystřelili z húfnice!"

Vtem navrchu vrzly dvérca a ozvalo sa: "Matúšu, si dúle? Nesu ti bažanta!"

"Su, poď dáléj!" - vykřikli a už vítali hajného Srnca, kerý pověsili flintu aj s tým malovaným ftákem na hák vedle koštéřů.

"Koštujete, koštujete?" - optali sa hajný, aj dyž to viděli.

"Užíváme medecínu!" - pravili staříček a už držali vypláchnutú koštovačku a žbánek z burčákem. "Možeš sa léčit s nama. Ale najprv ně mosíš povědět, jak budeš pit: jak člověk, lebo jak dobytek?"

"Ná, krúci - tož přeca jak člověk!" - napaprčili sa hajný.

"Tož s takým pazgřivcem nic nechcu" - zahučali, "lebo dobytek ten ví dycky, kdy má dosť...!"

Srnec praščili do stola, až sklénečky poskočily a zařvali:

"Kde mám flintu?" Ale staříček už s uščuřováním nalévali...

Srnec přejeli očima říkání nad dvércama: Pro mladého mléko lékem - pro starého víno mlékem... a po prvním hltě znalecky pokyvovali hlavú, mlazgali a hodnotili: "Tož, takú medecínu si dám říct, to by sa dalo maródit aj celý rok! Éj, Matúšu, šak ty si dobrý dochtor, dyž dovédls vyléčit aj slepičí mor!"

"Jaký slepičí mor?" - ptali sa udiveno Peléšek.

"Ná, co sú to za zázraky?" - dodali překvapený Fukar.

staříček zvraščili hubu, cosi zavrčali a lúpli očima po Srncovi. Potem kúšček odsedli a čučali do zemi, jak dyby hypnotyzovali brablenca...

Hajný znova upili a důležito pravili: "Já, tož vy nevíte, jakú medecínu měl lúni Matúš na slepičí mor? Tož to vám teda mosím povědět!" A tak sa Peléšek s Fukarem dověděli, jak Pagáč léčili kohúta...

Bylo to jaksi v trnky rok, dyž došél na slépky mor. Kapaly jedna za druhú a hospodyně nestačily nebožky zakopávat. Ani dochtorské, ani babské léky nepomáhaly. Až jedného dňa došli staříček z hospody a donésli radu. Préj: najlepší medecína je rum! Nalévat ho drúbeži do krku a naisto to pomože... Oči ím zablýščaly jak laterně, dyž ím stařenka v zúfalství dávali peníze na rum. Vyjeli z chalupy a hybaj do hospody!

Dyž sa vrátili dom, ze slepičího osazenstva ostál živý už enom kohút. Nahnali ho pod návratí a začál hon. Ruky roztahnuté, jak dyby chtěli zastavit splašené koně, naháňali kohúta do kúta. Ale co kohút ví o nejakém kulýrování slepičího moru? Dyž viděl, že kolem něho obíhajú z vyvalenýma očima jak Indyján kolem obětního kúlu, měl enom jedinú představu: že mosí skončit hanebnú smrťú na kotchaně v trúbě...

A to sa mu ani trošku nechtělo. Proletěl ím mezi nohama a trapem přes dvůr na mlatevňu. staříček ze sakrama za ním a honem přibúchli vrata. Aj ho při téj hóničce zbavili ocasa, lebo sa ím nekolikrát vydřél z ruky. Dyž sa kohútek zaplantál do kolečka v tragači, přeca sa ím ho podařilo chytit a začali z léčebnú procedúrú. Nalévali mu rum užičkú do krku, ale kohút temu nechtěl rozumnět. Škubál sebú a skřékál jak zdivočelý. Vzali ho teda pod levú pažu, sklénku z rumem do pravéj ruky a kamarádsky mu domlúvali:

"Tož podivaj sa, kohútku, tak sa to mosí bumbat!" - a dali si pořádného hlta. Ale kohút nic, enom sa drál ven, lebo ho rum ščípál ve voleti. staříček byli ale trpělivý dochtor a furt enom: "Kohútku, podivaj sa..." a upíjali ze sodovčáka a furt mleli: "Tak sa to mosí!" Kohút ale néenom že nepil, ale už sa ani nedívál, ani sa ze sevříti nedrál ven - enom pomrkávál. Uspávál ho smrad z rumu...

Dyž byla flaša prázná, staříček stáli zaséj v izbě a hlásili, že kohútovi sa už trochu ulevilo, ale esli má ostat naživu, bude nutné ešče jeden sodovčák rumu využívat. Stařenka obrátili oči k nebi, bolestno vzdychli, ale penízky dali. staříček letěli jak šrapnél do hospody, potem na mlatevňu za kohútem a už z dálky volali: "Kohútku, nesu ti medecínku, podivaj sa!"

A procedúra začala znova... Dyž sa k večeru došli stařenka podívat, jak sa daří pacientovi, staříček ležali na slámě, kohút ím stál na břuchu celý podlábený a zdálo sa, že usnúl. Stařenka leknutím zbělali jak puténka od vápna a vykřikli:

"Kdo ste dobrý, pomožte! Matúš je trefený morem!" Ale mor to nebýl. staříček byli trefený - ale enom rumem! Stačilo na nich ščáknút hrotek vody a probrali sa...

Neprobrál sa ale kohút. Našli ho druhý deň ráno v kurníku, naspónovaného jak struna. Snáď umřél lútosťú nad tým, že ostál v harému sám...

staříček byli zaséj pohašteřený ze stařenkú. Kača nedovédla pochopit, že tajak je k životu potřebné slúnečko, vínečko a pěsnička, tak je aj nutné jednú začas protřepat "světovú krýzu", a to bylo možné enom s dobrýma kamarádama u dobrého vínka ve sklépku! Pagáč prosazovali teóriju, že dyby světoví mocnáři projednávali svoje patálije a "problémy" u nich ve sklepě, tož by nikdá k vojnám nemohlo dojít, lebo by sa dycky nakonec všecí držali kolem krků a zpívali...

+Z hotařem Kláskem, Cyrilem Píščalú, hajným Srncem a policajtem Bubnem za kraťúčko rozparcelovali celú zeměgulu. Rakúskú dynastiju roškubali na cucky a zaplétli do teho aj Indyjánú s Eskymákama. Ale to už bez Cyrila, lebo naňho spadla "únava". Vyhaslá fajka mu sjela za košulu a těžká hlava sa svézla na stůl...

Dyž nakázali všecky kanóny aj ze šrapnélama do hnoja a už sa zdálo, že to štyrem "stratégom hraje na stejnú notečku" - lebo ani jeden neměl chuť střílat po druhém - Cyril Píščala sa ze spánku probrál. Jedným okem zakrúžíl kolem sebe a zahuhňál: "Sů Linec s Felsburgem rakúské alebo německé města...?"

A jak dyby počítál ovečky, přecházál kalnýma očima z jedného chlapa na druhého. staříček vyvalili oči jak patrónťašky a stuhli jak ciment, lebo v téjto "vážnéj" vojanskéj poradě neco podobného nečekali. Vyhodili jazykem

fajku z huby a lapali po luftě jak zdutá koza. Najisto v tem momentě počítali do dvacíti, lebo sa báli, že by v téj pohodě mohlo dojít k nečemu strašnému. Najednú sa ím rozsvítilo - jak malučko stačí k temu, aby došlo k vojně...

Tajak dyby měli v krku borovú šišku, zasípali: "Počúvaj, ty motovidlo - ty dyž býls malučký, tož ťa maměnka moseli upustit z kolébky na hlavu. Ale nic si z teho nedělaj, generálem stejnak nebudeš - enom dyž siináč zdravý...!" A vycházaja ze sklepa, držali sa kolem krků a zpívali...

Kohúté už budili dědinu a kukačka odkukávala v hodinách štyry, dyž sa staříček, z holénkama v ruce jak zloděj, šúlali do izby. Stařenka si ale narychtovali "budík" - zašprajcovali mezi dveřa hrabje... Pagáč zakopli a už letěli hubú po dlážce! Rana, že by to zbudilo aj mrtvého. Tetka rožali lampu, z lúžka si udělali kazatelňu a vyčetly ím všecko od téj doby, co sa vzali - a nezapomněli na nic!

staříček v jednéj ruce holénky a v druhéj baranicu, před němа stáli jak malý soplivec a nezmohli sa ani na slovéčko. Stařenka po tem kázání na sebe hodili háby, ani neposnídali a hybaj k súsedě Peléščeně postěžovat si na "teho lumpa ožralého".

Dyž u Peléšků zabúchali na okno, Běta první chvílu myslela, že u nich hoří. Rozhrábla firhaňky a s očima vypleščenýma jak výr nahlédala mezi muškátama přes okno. Dyž uhlédla Kaču zachumlanú ve vlňáčku, honem letěla odryglovat dveřa a zvala ju dáléj: "Nále, dušo moja, co sa stalo? Co ťa zaséj zlého potkalo?"

Pagáčka enom mávli rukú do prázna a posmrkli: "Bětuško, Sodoma a Komora! Už je teho sužování aj pro koňa moc - neco sa mosí stat!"

Běta, kerá byla ešče furt enom v košuli, na sebe hodila sukňu a kacabaju. Přistavila pro Kaču legátku a podpálila ve šporhéltě. Za chvilku už popíjali kafé a Pagáčka mezi jídlem tak mleli hubú, že ím párkrát aj "zaskočilo", div sa neudusili. Ešče s Peléščenú nedojedli babúvku a už měli všecko zrychtované - "pytel na stařečka býl ušitý"... Domlúvené, zesumírované! Pagáčka si na sebe dajú bílú plachtu, Běta bude vyluzovat strašidelné zvuky a v noci u řbitovní zídky stařečka vystrašijú...

Kača si fjertúškem utřela hubu zacukrovanú od buchty a spokojeno pravila: "Bětuško, věděla sem, že si moje jediná spása, a pámbu ti nastotisíckrát zaplať za tú radu. Dyž po temto receptě si strachem nenavalí plné untrhúzny, tož už nikdá...!" A skončily válečnú poradu s tým, že sa pod vinohradama za řbitovem zendú - enom co sa zetmí...

Stařečka tahlo lúžko jak magnét, ale protože dobytek řvál ve chlévě jak pominutý, nic inšího ím nezbývalo než zvířectvo nejprv pokludit. Dyž dójili Stračenu a potem kozu, to sa ím "klížily oči" a už ani nevěděli, kerý štrych táhali a kerý né. Že ím při tem spadla fajka do hrotka, to zistili, až dyž mléko cedili do látky. Dyž hleděli do sítka, tož hodnú chvílu přemýšleli, jak sa mohla dostat tá fajka do vemena. Potem sa zvalili na pec a chrápali jak zabitý. Zdálo sa ím, že stójijú z generálama nad mapú světa...

Zbudili sa až k polednímu a Kača ešče furt nebyla doma. Ufikli si v komoře kus slaniny s krajícem chleba a šli znova do sklepa - zaséj "chytili slinu"... Dyž vyšli na dědinu, bylo ím tak lehúčko, jak dyby ím křidélka narústly. U pastúšky seděli stařenka Vrbová a podřimovali. Byli suchučká jak otěřinka - šak do stovky roků ím už moc nescházelo. Už nikeho neměli, byli sama a odkázaná na podporu dobrých ludí. staříček sa zavrtěli jak na execíráku a škrk zpátky do chalupy. Rozhlédli sa po dvorku, z plota stahli míšek a už byli v komoře. Lopatkú nabrali fazule, navrch nasypali erteplí a přidali hrnek oškvarků. A už stáli u pastúšky:

"Stařenko, navařte si polévky!" - a přidali ím do vráščitéj dlaně pár grajcarů. "Pámbu ti požehnej . . ." - už staříček neučuli a mašírovali přes dědinu. Svět sa ím zdál najednú taký prosvítěný a měli chuť aj na nejakú čertovinu...

Zrovna proti ním jeli hlásný Fukar s krávama.

Enom co sa minúli, staříček zavolali: "Ignácu, zastav!"

"Prrr!" - vybřískli Fukar.

"Cúfni!" - diktovali staříček.

"Curýk! Ná co sa stalo?"

"Co by sa stalo? Šak sa podivaj pod vůz - přejéls ho!"

"Cóóó - šmarjá, keho?" - natahovali krk pod vůz.

"Ná - kravinec..." - uščuřovali sa spokojeno staříček, jak jejich Francek, dyž vyhrál míšek guliček. Fukar zasakrovali, šibli do kráv a popojeli. Ale v tú ranu bylo čut ostré "prrr!" - a zavolali:

"Matúšu, jedu z pole a nemám ani grajcara - a žížeň převeliká! Ořechovú ložnicu prodám - nekúpíš?"

"Co za ňu?" - optali sa staříček.

"Nó - až ju uvidíš. Nejprv poďme zapit aldamáš!"

A už na "Osmeku" zapíjeli - a staříček platili... Ignác sa enom oblizoval a spokojeno uščuřoval, že našél "kupce". Za hodnú chvílu sedli na vůz a jeli k Fukarovému. Prošli vrátkama a Fukar sa brali k šopě, kde v búdě chrápál "čistokrevný podvraťák" a ani sa nezbudíl, dyž k němu ze staříčkem došli. Ignác sa podivál nejprv na staříčka, potem na psa z búdú a klidňúčko pronésl:

"Bufine opusť laskavo svoju ložnicu - prodál sem ju totkaj Matúšovi...!"

staříček zezeleňali, potem zčerveňali, chvilku sa točili po dvoře jak mucha s jedným uškubnutým křídlem a mysleli v tú chvílu, že ich trefí šlak. Ale enom chvílu - lebo najednú sa ím zdálo, že nad "ořechovú ložnicú" vidijú přejetý kravinec...

A to už sa neudržali! Tak sa rozesmíli, že sa dusili kašlem. A radosťú, že sa ím to obúm podařilo, tak búchli Ignáca do zádú, že zvalíl búdu aj z Ořechem, a mezi smíchem vykřikovali: "Toto sa mosí ešče zapit - poď ke mě do sklepa!" Za chvilku už natahovali koštéřem a chutno pocucávali vínečka ryzlinkového...

Od hor zařmívalo a ešče ani nedopili třetí koštovačku, dyž sa spustil taký ščakanec, že měli co dělat, aby pytlama ucpali dvérca, lebo voda brala z vinohradů hlinu aj s kameňama. Dyž sa búřka přehnala, kdosi zabúchál. To pastýř Tatar, celý zmoklý jak myš, sa drali do sklepa z brbláním:

"Potfora, chytlo ňa to zrovna na pastvisku - mám vodu až v holénkách!" - a krúcali košulu. Dyž trochu oschli a pár pohárků vypili, poděkovali a rozlúčili sa. Ale to už sa lúčili aj Fukar, lebo préj mosijú nařezat sečky...

A tak ostali staříček ve sklépku sám - ale smutno ím nebylo. Pobrúkávali si pěsničku:

"Pršalo, bylo tma
žežulenka zmokla
nemohla přiletět
pod milého okna..."

Spokojeno vrňali jak děcko v kombélači - a popíjali... A až za tmy sa brali dom - stejnak ich v chalupě nic dobrého nečekalo... Vinďa ze sklepa, ujely ím na slínovém bahnisku nohy. Klúček od sklepa letěl oblúkem na jednu stranu, baranica na druhú a roščápený jak skokan jeli po zadku jak na saňách. Zastavili sa až o suchú trnku. Aj cosi ruplo. První chvílu mysleli, že noha, ale bylo to neco horšího - fajka! A jak sa tak, celý zamatlaný, hrabú ze sakrama z bahna a čučijú do tmy, tož cosi bílého zahlédli.

"A kdo ty si?" - vybřéskli.

Peléščena z járka za keřem začala "vyluzovat strašidelné zvuky" - zahúkala jak stará sova. Kači sa pod bílú plachtú najprv rozklepaly zuby, ale přeca enom zapípala:

"Já su tvůj anděl strážný".

"Cóóó - anděl strážný? Ahá, tož ty si ten, co ňa chrání před všeckým zlým? Ná, počúvaj, ty paradajo - kdes býl, dyž sem sa ženíl...?"

Chvilku bylo ticho jak v hrobě - Kača nemohla chytit dech. Vtem bylo čut neandělské zaklení a Pagáčka praščili andělským hábitem do járka. Potem nadali Peléščeně do "hlúpých strašidel" a zlosťú bečali až dom...

ODPLATA.

Rybářská hospoda byla ešče prázná. Enom v kútě seděli staříček s pastýřem Tatarem. Pokuřovali a popíjali...

"Tož vidíš, Vincku," pravili. "Už bude po velikonocách. Dáme fašaňku "spánembohem" a zaséj máme jeden křížek za sebú." Nahlédli oknem ke Strakovéj luži a dodali: "Podivaj sa, šak henkaj idú fašankáře. Také zme tak před padesáti rokama chodili. Krúci, to bývalo na šablách špeku!"

Z ulice bylo čut zpěv šohajů:

aj pod obušky,
my všecko bereme
aj plané hrušky . . .

"Éj, nevím, jak by sa škňúřili, dyby ím hospodyně daly doopravdy místo špeku planých hrušek!" pravili Tatar.

A chlapci, jak dyby chtěli dat pastýřovi zapravdu, dozpívali:

"Tuto nám nedali,
tuto nám dajú,
zabili komára,
slaniny majú..."

Mezitýmco obá kamarádi zpomínali, jak to bylo zamlada, do hospody vešli strýc Peléšek. Podrcli baranicu a že: "Tož vitajte, súsedé!"

"Vitaj také, Metúde! Poď si přisednút!" - zvali obá Peléška.

"Nó, mosím sa ponáhlat, idu enom pro sodovčák borovičky - stará ně klempíruje," pronésli Peléšek. "Šak sa ně zdá, že ju ani nedopije. Čučí do prázna jak oprčená koza, lúská páteřky a přeříkává litányje!"

staříček našpicovali uši: "Ale nepovidaj? Ná, co ju to, chuderku, potkalo, že jí ani ty její zázračné bylinky nepomáhajú? Dyť tá je také přemúdřelá, že má masti na všecky bolesti! Kam sa na ňu hrabú všecí dochtoré?! A najednú také neščestí! Snáď abyzme dali na modlení..." Přivřeli jedno oko, mrkli na Tatara a obá z velikú účasťú pokyvovali hlavama.

Peléšek si utřeli nos, odkašlali a přisedli: "Šak vám nemosím nic vyprávjat - všecko víte. Ani pes na řetazi nezkusí to co já! A co včílkaj na pelechu zkuhýňá, to už néni k vydržání - snáď zahynu..."

"To máš recht - nic nám vykládat nemosíš" - pravili Pagáč. "Súsedé o sobě vijú všecko - aj dyž sa ím připálí máčka. A já moc dobře vím, že ste po štyryceti rokoch manželstva ešče furt "v lúbání", lebo čuju přes plot, jak na tebe každú chvilku vybřeskuje, že ju možeš polúbit..." Dyž uviděli, že Peléšek po téjto připomínce sebú škubli, hnedkaj obrátili: "Tož pravíš, že Běta maróduje? No, hnedkaj ně bylo divné,kam tá moja nosí slepičí polévku. Mě dala zjest enom trochu řídkéj vody z mrkvú a lokšama. Já sem slepičí polévku doma nejedl od téj doby, co zme křtili Anéžku. A to už je třicet roků! No, nedá sa nic dělat, Metúde, zlo mosíme oplácat dobrým. Ale dyž už má tá tvoja dušu napříčky, tož nám mosíš povědět, co ju trápí a já myslím, že pak už by sa nejaký recepis našél... Totkaj Tatar bude znat naisto nejaký lék na ty její "neduhy". Lúní ve žňa ně uvařil takú mast, že si s ňú náš Francek natřél hubu a bolavý zub mu vylézl enom tak, sám od sebe. A dyž s ňú Kača lízla kozí po řbetě, hnedkaj přidala do hrotka. Dyž sem s ňú naličil scvrklé holénky, v

tú ranu byly měkučké jako levanec. Nakonec sem s ňú namastil tragač, aby nepiščál, a dyž starý Bočnica nemohli ohnút koleno, tož sem ím tú zázračnú masť ešče prodál!"

Peléšek počúvali z otevřítú hubú, chvílu přemýšlali a potem sa otočili k Tatarovi: "Dostál sem osvítění - kamarádi moji dobří - počúvajte, Běta má v "Rajfajzénce" peněz jak hader, doma na nich sedí jak kvočna na vajcoch a mňa odděluje jak soplivca. Ale včílkaj, dyž cítí, že nad ňú ve dně krúžijú vrany a v nocí na ořechu húká sýček, tož by naisto pustila chup! Vincku, pastýřu, ona na ťa dá, lebo jí donášáš z pastviska nejaké to "zázračné" chabovisko. A vím, že jí chodíš při úplňku řezat na kerchov pcháčí, lebo ona by tam nešla za nic na světě! Tá sa tak bójí, že by si navalila plné šorce. Ale aj vím, že to chodíš řezat na "Mašovské lúky" a ešče k temu odpoledňa... Tož, jak vidíte, karty sú otevříté. Já s ňú včílkaj dojednám, co za to kulýrování zaplatí, a pujdem do holportu. Co říkáte?"

Tatar spokojeno bafali a staříček rozhodli za oba: "Co říkáme? Pomožem! Zme přeca kamarádé a Vincek naisto donde z dobrú radú. Co říkáš, Vincku?" obrátili sa k němu a mrkli. Pastýř si strčili ruku za halenu jak Napolíjón a pronésli: "Platí - je jasno, jak po déšči nad Buchlovem! A včílkaj nám teda Metúde-pověz, s čím tá tvoja klempíruje."

Peléšek poručili tři Rúčky sliovice, štrngli si a začali: "Víte chlapci - teho je věcej. Šak víte, jak je Běta hladná - tá by si užrala nos mezi očima... Tož našému malému Jurkovi zjedla ze šlahačky dvacet vajec natvrdo - no - a včil je jí naměko. Mimo ječmeného zrna na pravém oku a opuchlého palca na levéj ruce má dobře vykrmeného "húsera" a ukrutánské bolení břucha. No a to je snáď všecko."

"No, má teho neureku" - prohlásili Tatar. "Ale napřed ju mosíš vyzpovídat, co chce dat za dobrý recept. A dyby sa moc šprajcovala, tož jí enom řekni, že teda mosíš jet do městečka vyhlédnút nejaký pěkný pomník..."

"Počkaj ešče" - chytili Peléška za rukáv staříček a obrátili sa k Tatarovi: "Vincku, šak to néni tak dlúho, cos kulýroval aj mňa. Ale včílkaj chcu, abys dál tuplovanú dávku téj medecíny aj Bětě, aby sa co najskór uzdravila. Dyž ně to slúbíš, dám ti mázovku sliovice, šrůtku špeku a angórskú samicu. Slubuješ?"

"Slubuju!" - pronésli Tatar a div nezvihli ruku na přísahu.

"Tož tak, Metúde. A včil di a řekni staréj, jaké máš dobré kamarády a co všecko chcú pro její uzdravění obětovat!" a pustili Peléška. Sotvá za sebú zavřeli dveřa, obrátili sa staříček k Tatarovi: "Dúfám, že víš, že ti nemožu nic dat. Poslední kapku sliovice sem dopil včéra, špek by u nás v baráku nevyčuchál ani hónící pes a angórskú samicu sem před týdněm prodál Srncovi. Ale vymysli si recepis, kerým vykúpíš svoju vinu spáchanú na mém těle, dyž kulýrovals mňa..."

Než sa Tatar probrali z téj rany, vletěli Peléšek zpátky do hospody a už od dveří vybřéskli: "Vincku, poď k nám - dá dvě zlatky!"

"No to sa podívajme na tu štědrost". Nevěřícno krůtili hlavou staříček. "Za grajcar by hnala veš po strnisku až do Vídňa a podivaj sa včílkaj na ňu - dvě zlatky! Tož už běž, Vincku, ať si to ešče nerozmyslí. A daj jí, co jí patří - hlavně aby jí to pomohlo!" A mrkli na pastýřa podruhéj...

Za chvílu už Tatar stáli v izbě u Peléšků, zhodili z ramen halenu a pozdravili: "Tož vitaj, Běto!" ale hnedkaj na ňu vyvalili oči: "Ále sakra! Si jak za groš kudla. Nó - a co ťa bolí?"

Tetka zachumlaná v duchně odříkávali pomáli bolesti ječmeným zrnem počínaja a zacpanýma střevama konča. Stonali, jak dyby rodili ježky, a dodali, že "nebyli" už týdeň...

Tatar hustěj zabafali z fajky a najprv tetku "utěšili": "Nic si z teho nedělaj - zem všecko vytahne! Ale protože sa na téjto planétě dějú nekdy aj zázraky, tož to ešče oprubujem vyhnat po našém!"

Pastýř sa rozhlédli po izbě jak tóreadór, kerý zapchl býka, a začali porúčat jak kaprál legrútovi: "Metúde, zdělaj z obrázka svěcené kočičky. Ty ať Běta pokřúpe a pomáli zapíjá režnú gořalkú, v keréj mosí byt podlábený česnek s puškvorcem. To je na střeva. - Břuch obložit vřelýma erteplama a za hodinu nato ať vypije hrnec kyšky. Dyby na ňu došla "prohářňačka" a trvala déléj, tož navařit čaju z postrúhaných sušených hrušek a z dubovéj kúry. To zastaví aj rychlík! - Húsera dostanem ven křenem. Ten pujdu vykopat na židovský kerchov, tam roste ostrý jak bajonét. Uděláš máčku z režnéj múky, zmýšáš s křenem a plésknes to na bolavé místo. - Na ječmené zrno je dobré naplut do oka. A dyž to nepomože, tož kúšček buchty namočit do syrovátky a v hadérce položit na oko. Vytahne to aj z kořeněm! - Podebraný palec mosí namočit do vřeléj vody, potem ho omotáš psím jazýčkem a mořskú cibulú. Až v něm přestane škubat, tož ho zamotáš do pavučin, aby nedostala brant!"

Dyž toto všecko Tatar nadiktovali, dali si levú ruku na čelo, pravú na srdco a zavřeli oči... Jak dlúho tak stáli, těžko odhadnút. Dyž už sa zdálo, že snáď zkameněli, pomáli pronésli: "Tož tak - je to všecko. Nevynechál sem nic, co ti nepomože. Ale dyby ťa snáď potřebovali do nebeského chóru a nevyšlo to - tož, Metúde, řekni hrobařovi, ať sa tady nekerý deň zastaví..."

Natahli ruku a Peléščena ím do ní z velikú nechuťú a roztřasenýma prstama strčili dvě zlatky. Tatar sa ešče ve dveřách otočili a s pozdravením "pámbu ťa opatruj!" tumlovali zpátky do hospody, kde na nich staříček netrpělivo čekali...

Peléščena poslala pro súsedku Pagáčku a procedúra začala... Pagáčka zdělali z obrázka loňské kočičky, keré už byly zaplkané od much a zaprášené až haňba. Bácli kočičkama do dlaně, že z nich vyletěl prach jak z fukara a podali ich Peléščeně. Tá sa pokřižovali a dali sa do teho... Halúzky ím praščaly v hubě, jak dyž vjede tragačem na metlu, a přehazovali ich z kútka do kútka jak koza bodláčí. Pagáčka ím přitem pomáhali: "Zapíjaj, Bětuško - zapíjaj, ovečko - pujde ti to lepší!" - a stahovali jí ohryzek... Do večera měli Peléščena oko jak marhulu, palec modrý jak jelito a pod pažú guču jak husí vajce. Křen húsera vytahl v podobě puchýřa jak travnica a svěcené kočičky z gořalkú a kyškú ím tak zamýšaly střevama, že takú hrůzu v životě nezažili. Napřed sa ím to dralo krkem a potem aj druhým koncem. Nepomohla ani červená laterňa...

Muka pekelné proti temu mosely byt hody! Tetka měli jazyk namočený v puténce z vodú, lebo hořali z ňútra aj z vénku. Ludé mysleli, že Peléškom pukla chalupa od kálenice až po obrovnání, ale nic takého. To sa enom v Bětě búřily

kočičky. Visela přes lúžko jak fjertúšek na plotě a nebyla k poznání. Za pomoci všeckých svatých a páru koní sa Peléščena s Pagáčkú dostali ešče za tmy do městečka k dochtorovi...

A dyž ranní slunéčko osvítilo střechy chalup, byly už zaséj zpátky. Tři inijekce a noša prášků postavily Bětu na nohy a také před svatého Jozéfka, kerého měli pod šturcem na šifonéře. A temu přísahali, že sa už nikdá v životě nenechajú a také nebudú nikeho léčit...

Dyž zakrátko seděli Peléščena před chalupú jak žebračka před kostelem, staříček Pagáč, iďa kolem, si neodpustili:

"Pámbu ťa pozdrav, Bětuško! No vidíš, už si zaséj jak íščerka! Kdo by si to enom pomyslél, že Tatar sú taký dochtor!? No - pravda, zadek máš ešče, jak dyž stařenka zepnú ruky, ale aj to sa spraví. Nech sa popchat včelama! Šak dybys potřebovala, šél bych ti o půlnoci na kerchov uškubnút pcháčí..."

Tetka enom zahergótovali a zahučali cosi o potfoře blbéj, ožraléj, prašivéj - a poslali stařečka tam, kde ešče nikdo nikdá nebýl...

HOSPOCKÝ VINCEK KUDLA.

staříček Pagáč sékli jatelinu a zrovna dyž přetahovali kosu kaménkem, ozvalo sa od cesty:

"Pomož pámbu, Matúšu!" volali hotař Klásek a ze sotúrkem v ruce brali sa hore brázdú. "Kača ti posílá oběd!"

"Dajž to pámbu!" - poděkovali a zavrčali: "Ná, co ně zaséj uklohnila?"

"Erteplový guláš!"

"Có? Erteplový guláš? S takého žrádla sa aj špatně leží - na peci. Furt mňa krmí erteplama jak prasa! No počkaj, mrcho, až dondu dom, zaséj ťa jednú zvětřím!" - zahučali a praščili kosú do brázdy. Sedli si za boží moku a rýpali sa v kastrólku. Šklébili sa u teho, jak dyby jedli žhavý popel a vtem ím hotař popřáli dobréj chuti...

"Ešče ty ňa nasíraj, oždaro! Nežádaj si ňa, lebo ti ten kastról napasuju na lebeňu!"

"Počkaj, zahamuj!" - vykřikli Klásek a zastrčili ím do erteplí klobásu jak nohavicu.

staříček vyvalili oči, div ím nespadly do kastrólka. "Já, tož to je inší notečka!" - pochvalovali si.

"Ale nemysli si, že ti tú klobásu posílá Kača! Tú máš ode mňa. Dostál sem od mlynáře Múčky dvě, tož sem ti jednu skovál!"

"Tož za to ti mosím dat od cesty!" A nazvihňa halenu, vytahli kubaňu z vínem a podali ju Kláskovi. "Napi sa teda Juro na tvoje zdraví!" a pustili sa do jídla... Po jídle s chuťú zapili, zapálili si fajku a spokojeno sa popléskávali po břuchu.

Klásek věděli, že Pagáč majú rádi erteple enom dvakrát do roka: v létě dyž kvetú a v zimě pasírované přes prasa. Proto do nich rýpli:

"Tož jak vidím, moselo ti šmakovat. Ešče kmínku a býl bys jak šestinedělka v kótě!"

staříček odpustili Kláskovi toto rýpnutí za klobásu, dali mu nacpat ze svojého tabáku a vrátili sa k temu, co akorát dojedli: "Jurko, dyž vidím guláš, dycky ně to neco připomene... Tys tady tenkrát ešče nebýl, ale henkaj, co vidíš to zbořenisko za kapličkú, tam stála kdysi hospoda "Na pálenici", na keréj šenkovál hospocký Vincek Kudla. Švindléř, že bys rovného na světě nenašél. Kupovál zvěř od pytláků - a od zlodějů, co sa mu hodilo. To býl také zlodějisko, že na tebe enom pohlédl a už ti chybělo pět kilo na váze! A podat mu ruku? To abys si hnedkaj přepočítál prsty, lesi ti nekerý nechybí...

Nikdo nevěděl, odkáď do dědiny došél. Měl skleněné oko, na prsoch vytetovanú loď, na jednéj ruce kotvu a na druhéj takú holú nehaňbu. Na čele měl hlubokú červenú izvu, kerá mu při zlosti zmodrala, a v jedněm uchu zlatú horinglu. Ožralý byl od rána do noci - střízlivého sem ho nikdá neviděl. Dyž sas naňho podivál, tož sa ti zdál jak svatý Álois. Ale dyž mu neco přeletělo přes nos, dovédl dat takú po hubě, že hrobař, kerý bývál na konci dědiny, vzál motyku a šél kopat hrob...

Ludé sa téj škaredéj šenkovni vyhybali jak čert křížu už aj proto, že podle vyprávjání sa tam oběsil františkán na šňůře, kerú nosil kolem břucha. A od téj doby tam préj strašilo... Ten pazůr tam mohl na čisto klidňúčko páchat lumpárny všeckého druhu. Námořnická putyka byla proti téjto hospodě hotová kaplička. Pavúci měli natahnuté sítě přes celý strop a myši sa hónily pod lavkama v pravé poledně. Táto špinavá ďúra nebyla větraná od smrti císaře pána a přes okna nebylo vidět ani do hospody, ani ven.

Jednů sem šél s Cyrilem Píščalú z lesa a chtěl sem si dat neco na pití. Tož zme tam vpadli.

"Daj ně malé pivo!" - poručil sem si.

Kudla seděl z nohama na stole a enom zamrčál:

"Có? Malé pivo? Ná, co si hlúpý? Myslíš, že k temu ti budu stávat? Počkaj, až budeš mět chuť na veliké!" A seděl klidno dál a bafál z čibuka.

Dívali zme sa s Cyrilem kolem sebe, prohodili mezi sebú pár slov a řekl sem si, dyž to má začátek, mělo by to mět aj nejaký konec. Optál sem sa teda:

"Kudlo, máš tvarůžky?"

"Mám!" - on nato.

"A moc?" - já zaséj.

"Je ich tam pět kysniček. Koléj chceš?"

"Nechcu žádné! My sa enom s Cyrilem dohadujem, co ti to tady tak smrdí!"

Kudla odplúl, zasakrovál a hustěj zabafál. Dusno v hospodě narústalo a tož sem ho vyprubovál ešče jednů:

"A co máš na pojezení?"

"Vepřový guláš!" - odsekl.

"Tož ně daj!"

Za chvilku sem ho měl na stole. Co sa v tem tajemstvu tak rýpu, najednú ně cosi cinglo o taléřek a vytahl sem přasku z řemeňa. Neříkál sem ešče nic a rýpál sem sa v tem dáléj. A najednú sem vytahl z huby kus dřeva. To sem už nevydržál:

"Počúvaj, Kudlo," pravím. "Že je ten guláš ze psa, to sem poznál. Ale nacos ho uvařil aj z búdú, na to nemožu dojít..."

Chlapé sa začali řehtat a Kudla stával... Zdálo sa ně, že je o metr delší než obyčajně. Při prvním kroku si vyhrnúl jeden rukáv, při třetím druhý. Dyž si naplúl do dlaní, to už stál ademnú. Nastalo také ticho, že bylo čut enom muchu, jak drnčala po tabulce v okně. Kudla strčil čibuk do vesty a mezerú mezi zubama zasyčál:

"Chtěl bys nad sebú pronést pohřební řeč, alebo to odbudem enom tak bez vykropení jak nad oběšencem?"

Věděl sem moc. dobře, že by sa nerozmýšlál ani chvilku a rozpárál by ňa jak žabu. A ruka, kerú měl v kapci, naisto nedržala pampelišku, ale křiváčisko, na kerý - dyby ňa s ním džógl do břucha, bych do smrti nezapoměl. A tož sem si řekl: "Kdo rychlo dává - dvakrát dává!" A tajak sem býl opřítý o zeď, stahl sem si koleno až k bradě, noha vyletěla jak z praku a vzala hospockého sebú...

Békl jak starý baran, letěl zadkem po zemi a ostál na zdi přilepený jak vyhláška. Ztratil dech a včílkaj už - celý modrý aj s tú izvú - čučál doprázna. Bernardýn, kerý chrápál pod lavkú, sa líno postavil a oblízál mu hubu. Kudla sa za chvilku probrál a dyž zistíl, že mu křivák kamsi zapadl, pomáli sa zvihl ze zemi a uškubl laťu z šentyša... A protože sa říká, že múdřejší ustúpí, vyletěl sem oknem aj z rámem. Cyril Píščala sa vytratil, už dyž si Kudla vyhrňál první rukáv, a čekál na mňa u řbitova.

To ale nebyla moja poslední náščeva "Na pálenici". Došél sem za ním ešče jednú - ale v noci. Přes hubu sem měl uvázaný šátek, enom oči ven, a zabúchal sem mu na okno. Rozespalý Kudla otevřél okenicu a vyhlédl do tmy.

"Kudlo" - pravím potichučky, "chceš kúpit krávu?"

"Odkáď je?" - optál sa také potichu.

"Je propašovaná z Rakús" - pravím. "Šak snáď vidíš, že je čérná s bílým flekem na čele!"

"Co za ňu?" -

"Pět rýnských!", pravím.

Kudla ešče nikdá tak lacinú krávu nekúpíl, tož ně hnedkaj odpočítál peníze na okno, abych si to snáď nerozmyslél. Zhrábl sem pět rýnských a nečekál, až si krávu odvede. Ešče sem nebýl od hospody ani padesát kroků, dyž bylo čut taký řev, že sa půl dědiny zbudilo. To už Kudla poznál, že kúpíl svoju krávu, kerú zme mu s Cyrilem naviksovali..."

staříček podali hotařovi kubaňu z vínem a že: "Tož sa napij a ešče ti mosím povědět, proč sa téj putyce říkalo "Na pálenici"." Cucli si také, fajku prožďárali a řečnovali:

"Než tam došél Kudla, tož v téj chalupě měl palírňu starý Grynšpón. Dyž umřél, kotle kamsi odvézli a chalupa ostala prázná. Až jedného dňa sa tam nastěhoval Vincek Kudla aj z jakúsi drúžkú. Tú jeho ženu - či co to bylo - préj Kudla vyměnil z jakýmsi šlajfířem za koňa. Menovala sa Kunhúta a v hospodě aj po dědině hádala hlúpým luďom z ruky a s karet. Za nejaký čas po téj "naviksovanéj krávě", sa po dědině začalo šuškat, že sa v noci kolem Kudlovéj hospody tahnú podivné smrady... Protože sa v téj době ešče sliovica nepálila, tož bylo jasné, že ide o cosi nekalého. A dyž sa provalilo, že v cukr-fabrice kradú melasu, tož to už šandáré z městečka krúžili kolem jak vosy nad bombósem. Kdo jiný by to mohl byt inší - než Kudla? No ja - smrad z gořale býl, ale pálenica nebyla! Aj dyby si nos roškubali, najít ju nemohli. Až jednú!

Vincek si zrychtovál "pálenicu" ze staréj konvi na mléko, s tým patentním deklem. Do dekla přiletovál "hada", kerého tahl přes škopek ze studenú vodú. Konvu postavil na šporhélt - a topil! Enomže jednú teho dál do konvi věcéj a zapomněl, že sa kvas
+spění a teho hada mu zacpál...

Na tú ranu do smrti nezapomenu! Dyby hrom do fukara bacil, nemohla by to byt věčí šupa! Všecky okna mu vyletěly aj z dvércama a komín sa zesypál, jak dyby býl z tvarohu. Omítka mu z celého baráka opadala zňútra aj zvénku a ostalo mu z něho enom cimburí, že také nemajú ani na Buchlově. Kráva s kozama, keré sa uškubly z řetázků a vyletěly z chléva, hónila Kunhúta ešče na druhý deň po píseckých lúkách...

Vincek měl ščestí, že dyž došlo k téj raně, býl zrovna v síni. Tož ho to vzalo enom přes dveřa. Ale nechaj byt - býl pěkně poškubaný! Ve špitáli ho dávali měsíc dohromady. A dyž sa ho ptali, co sa mu stalo, Kudla už to měl dopředku zesumírované - préj mu praskl pařák na erteple...

Druhý deň, dyž došlo na obec psání, aby případ vyšetřili, dostál to tenkrát na starost policajt Buben. Došél "Na pálenku" a že:

"Kunhúto, mohla bys ně řéct, jak sa to stalo?"

Tá si zapřela ruky do boků, pohodila hlavú jak hříbja, až sa jí oringle v ušách rozcingaly, a jak dyž šablú sekne: "Pařák přeca!"

Buben sa rozhlédl po kuchyni, v keréj by těžko nekdo hledál pálenku. Najednú mu zabliščaly oči a obočí sa mu zvihlo až po šilt. Rozkročený chvilku počapával v kolenách jak cuksfíra na execíráku a potem múdro pronésl:

"Tož, pravíš - pařák? Nó, podle teho, jak to tady máte zrychtované, by to aj nasvěčovalo. Ani šrapnél by vám to lepší nevymétl! Ale než začnu z moci úřední psat protokól, tož ně mosíš náležito a do litery povědět, proč máte nad šporhéltem ve stropě zarazený dekl z konvi na mléko!? Ale to najhlavnější, co ňa najvěc interesuje, je ten kuprův had! Visí to tam jak užovka..."

Kunhúta z vypleščenýma očima na strop ostala stát jak solný slúp a nemohla popadnút dechu ešče dávno

potem, dyž už Buben zahybál kolem zvonka na obecní dum... A od téj doby sa Kudla aj s Kunhútú z dědiny ztratili, že po nich neostál ani smrad a v hospodě "Na pálenici" sa už enom hónili netopýři..."

STAŘEČEK VÁLČIJÚ.

Totkaj sem z dlúhéj chvíle zgúňál po húře u Pagáčů a ščestí ně přálo. Za komínem pod senem sem natrefil starú malovanú truhlicu. Mezi všelijakýma zgarbama sem, krom íbršvungu, bajonétu, metálů a patróntašek, našél aj ušmudlaný zažlútlý lístek psaný ingustóvú tužkú. Na známce císař pán Franc Jozef Procházka a datum 20. mája 1917. Hnedkaj z prvních řádků sem poznál, že to psali staříček z vojny, a tož sem to "múdré" říkání z námahú luščíl a slabikoval:

Napřed ťa pozdravuju od Pána Boha a potem ode mňa. Píšu ti tyto řádky v jednéj ruce drža rebolbér a v druhéj šablu a kolem ňa léce gulí jak komárů. Už střílám třetí deň bez odpočinku v jedněm cugu a mám pucáka kerý ňa opsluhuje. Každů chvílu ně mosí strčit do ruky nový rebolbér a do huby klobásu abich nezamdlél. Ten rebolbér mosý hnedkaj strčit do puténky z vodú lebo lauf je žhaví jak moja láska k tobě!

Píšu ti z Prešpurka. Včerá zde měl mšu feldkurát, kerý naisto okoštoval věcéj teho "omšového", alebo měl mořskú nemoc. Kolébál sa z nohy na nohu a krkál. A dyž nekdo krkne, je isté, že naňho nekdo zpomíná. To občas Každý mívá. Ale na něho mosela zpomínat celá rakúská dynastyja aj z okolím, lebo krkál v jedněm tahu...

Potem měl velice dlúhú řeč. Plétl vojnu z nebesama, fangle s korúhvičkama a pokúšál sa nám dokázat, že to chce pámbu, abyzme bojovali za císaře pána a jeho rodinu. Že ho pámbu v tú chvílu neliščíl po téj hubě ožraléj! A žepréj možeme byt načisto bez starosti, lebo pámbu je na naší straně! Nakonec kropénkú žehnál naše kanóny...

Blbec! Škoda, že sem sebú neměl katechismus, já bych mu ukázál to místo, kde říkajú, že: Nezabiješ! Potem došél taký namašlený pajtáš oficírský ze skélkem na oku a z hnědým koženým pudlem na rajtkách. To dyby náhodú za ním nekdo vystřelil, tož aby to na tych gaťách nebylo tak poznat...

Dyž nás hónili po egzecíráku, tož to zme byli enom samé trotl, švajn, ézl, pémišehund a nevím co všecko. Ale tehdá začál "česky" a div sa nerozbečál: "Mileny narodove! To mje téši, mile šéši, žešy dobre fojaky!" Enom Šaratica by ňa mohla dostat do teho stavu, jak ten tajtrlík s tú jeho řečú. Mastil nám med kolem huby nakonec povidál, že najkrásnější smrť je umřít za císaře pána! Pravil sem si: Ty piskořu namrzlý, to byste chtěli enom po nás - ale všecí oficíré podle teho mosijú umřít velice škaredú smrťú, lebo ti vidijú frontu enom na mapě! Trúba jedna! Dyť to mosí napadnút aj tú hlúpú Enofu Husibrkovu, že dycky je lepší byt špatně živý, než dobře mrtvý.

Tvůj věčně až do hrobu ťa mylující Matúš!!!

Nó, podle teho konca mu moseli Habsburci cosi škaredého provést, dyž to provalili na celéj čáře! Chvilku sem obracál lístek v ruce, a hybaj za staříčkem.

"Našél sem u vás na húře korespondťák" - pravím. "Víte - jak vám hořaly ty laufy!"

Enom po mně smýkli očima a zahučali cosi o poťúchlencovi zvědavém.

"Tož co sa hnedkaj paprčíte?" uklidňoval sem ich. "Šak já sem s vama na vojně nebýl! Ale ludé o vás vyprávjajú, že ste na vojně tak dlúho nebyli, protože ty vrata, co ste pokropili, dyž ste rukovali, byly ešče mokré, dyž ste došli dom... A ty metále, na keré ste si moseli vypoščat ešče jedny prsa, žepréj ste kúpili za sodovčák sliovice od handrláka!"

staříček čučali po izbě a hledali, čím by ňa mohli švácnút. Proto sem hnedkaj obrátil: "Já temu stejnak nevěřím a na lucké řeči nic nedám. Vy přeca mosíte najlepší vědět, jaký ste byli hrdina!"

Odpluli jak zedník, kerému sa dostala do huby malta, a zavrčali: "Tóž počúvaj, ty mudrlante - tak sa ně zdá, že si o neco říkáš! Já ti pokřápu ty zvědavé pazúry, jak sa ně ešče jednú budeš rýpat v mých dokomentech!"

"Nó bóže! Našél sem korespondťák a vy už máte řečí jak komedyjant ve střelnici!" - bránil sem sa. "Ale našél sem aj paklu hercegovského tabáku a včílkaj nevím, kemu patří... "

Huba sa ím roztahla chuťú od ucha k uchu a vybafli: "Ty tela jedno hlúpé! Daj ju sem - ešče to nekde ztratíš!" A už si cpali do fajky, tak sa ím ruky třásly... Odfúkli na všecky strany světové a pravili: "Vidíš - s ohněm to ide hnedkaj lepší! Ale dyž si taký zvědavý, tož si sedni. Já ti teda z mojého vojanského života neco povykládám... Víš, říká sa: "Život vojanský - život veselý!" Nó, tož to by mohla byt pravda, dokáď si za frontú. Jak sa ale dostaneš tam, kde lécú gulky to už je meněj veselé...

Chlapče, zabíjat nevinných ludí ve vojně, to je svinstvo! Já to vím - a ty to také víš. Ale pověz ně, jak je možné, že sú na světě ešče ludé, keří to nevijú?" Vidíš, tenkrát sem si myslél, že to bude vojna poslední. Ja, čérta starého! Ešče zme nepozbírali patróny z vojny minuléj a už sa rychtovala vojna nová. Proč sa enom ludé mezi sebú mosijú zabíjat? Vojnu chcú enom ti, co nikdá v první liniji nebyli. Lebo dyby v ní byli - dneskaj už by tu nebyli...

Poručili nám jednú v Neděli v Itáliji pán generál: "Vezni flintu a střílaj - tam na druhéj straně je tvůj nepřítel!" Pravil sem si: Có, nepřítel? Ukaž ně teho mojého, ty paradajo navoňaný! Já sa s ním už domlúvím - a nalejeme si vínka, šup! A ešče si aj na zdraví připijem! A taky že sem si s tým nepřítelem aj štrngnul. Teda nebýl to zrovna voják, ale domluvili sme sa. No tož si možeš myslet jak! Mlúvit talijánsky sem neuměl, ale očiskama sem "jí" pověděl všecko - a potem aj rukama...

No a protože sem ctil našu barvu, tož najprv butelku červeného a nato zaséj butelku bílého vínečka a už byly ruky hore. Jak sem zanotoval:

"Nalej ty ně šenkérečko máz vína,
za mnú stójí moja milá, ona by pila..."
a k temu sem přidál:
"Červené vínečko jak višňa,
ty moja galánko šidíš ňa..."

- už na mě byla přilepená jak známka na listě. Nevím, lesu sem jí voněl rozmarýnú, ale hnedkaj ně obtúlala jak svatý obrázek a že: Siňore, kapišto! - a já zaséj: Siňoro, napiš to! - lebo už sem býl bez grajcara. Šak já ti to zaplatím, až sa z moře vrátím...

Enomže tá už měla v tú chvílu tak kalné oči, že nevěděla lesu mám platit já jí, alebo ona mě! Jedno je ale načisto isté, že Talijáné včil majú tú jejich krév trochu pomýšanú ze slováckú... No ale že aj ve mně žblunkala krév jak lízačka v kotli, to ti vyprávjat nemosím. V temto momentě sem měl devadesát chutí - ale ani jednu na vojnu...

Nečúl sem ani neviděl, enom sem sa tam mrvil jak čmelák v mechu. A v tú chvílu vpadli do šenkovně tací tré makaróni a tak ňa zliskali, že sem do přístavu lézl po štyrech. No a dyž sem sa tam dogúlál - to už bylo dávno po půlnoci - tož lodička byla v sakroch...

No a to je všecko! Krúci, ale mojéj Kači to neříkaj, lebo tá by ně ešče dneskaj zrychtovala horší než ti tré makaróni..."

Zavrtěl sem hlavú, že nepovím ani slovéčko - jak bych mohl, zme přeca chlapi...

staříček spokojeno kývli a že už byli rozvojančený, dodali: "Totkaj sem listovál ve starých knížkách a narazil sem tam na rytířské vojny. Já, panečku, rytíře, to byli Ráci - tí sa měli! Enom jezdili na koňoch, a dyž už rúpama nevěděli co dělat, tož sa drcali takými dlúhýma palicama, kdo keho dostane ze sedla dúle. A ináč enom jedli, pili a frejířky oblažovali. Za každým rytířem bylo při hostině smetisko a hladné psisko, lebo rytíř při tem hodokvasu házál ohryzané kosti za sebe.

A to brnění co nosili, bylo namúdušu lepší než ty naše erární hadry. Enom si zrovnaj, že bys v takém brnění došél k muzice a zemlela sa bitka. Chce ťa nekdo džógnút křivákem - píchne ťa a má po křiváku - lebo sa mu zohne... Spadneš do bahna, v potoku - a si jak nový! Jednú začas to vypucuješ šmirglpapírem, enom sa to na tobě mekoce až oči přecházajú. A dybys to aj nekdy pošramotil, zandeš ke kovářovi, dvúma nýtama ti lépne na zadek kus plechu z konzervy - a už ti tam nefučí... Podle chuti frejířky to možeš natírat všelijakýma barvama, třebas aj pětkrát do roka. A dyby byla náročnější, tož sa možeš nabronzovat a si jak vánoční šiška!

Každý rytíř nosil v kapci kus špeku - aby si mohl namastit panty, dyby mu to po cestě vrzalo. Místo řemeňa nosili kolem břucha obrúčku z kola od voza, ale temu scíplejšímu stačila aj z tragača. K celéj téj plechovéj parádě patřila aj šabla. Tú měl rytíř na to, aby s ňú mohl "vypucovat" pošramotěnú čest svoju lebo svojéj frejířky. A dyž enom jedl, pil a páchál "orchydeje", tož nakonec byla šabla dobrá aj nato, aby sa s ňú mohl vysekat z dluhů...

Teda pravda, všecko nemože byt akorát a aj brnění mělo svoju chybu - teda svůj tmavý fléček. Najstrašnější bylo, dyž sa takému rytířovi dostala pod brnění blecha! Jak hnedkaj neměl po ruce klúček od gatí, alebo - nedaj bože - aby sa mu zasekl zámek, to byla tragedyja v plechu! To sa spolem tak dlúho mlátili, až padli obá...

Dyž sa dlúho nic nedílo á na rytíře dopadl stesk a smutek a začala ho svrbět koža - obtúlil manželku lebo frejířku, zamkl opasek cudnosti a jél do světa hledat novú vojnu... Dyž sa za pár roků vrátil živý lebo mrtvý, našél děcek plné cimbuří! Lebo v tem bojovém tumlu zapomněl ten klúček od opasku na stole..."

"Tak už to na světě chodí, ani rytíři to nemajú vždycky snadné!"

HURÁ NA BACÍLE!

Už sem mockrát čúl od stařečka: "Každý bacil je sviňa a mosí, sa zamordovat!" A mordovali bacile recepisem, kerý ich dycky ochránil před chřipkú, sotvá sa u nekeho objevila. Pokáď si pamatuju, túto nemoc nikdá neměli, lebo jí - jak tvrdili - "sliovicovým foršusem" předcházali... Neuznával sem jejich "babské medecíny", a dyž tá influenca padla na dědinu, tož sem sa "utěšoval" aspoň tým, že jedni chřipku měli, druzí ju majú a ti ostatní ju dostanú! nos jak paradajské jabko... - A protože sem ju měl už třetí deň, vypravil sem sa do městečka k dochtorovi. Jak sa tak skoro ráno, ešče za tmy tahnu dědinú, čuju hrkot kol, a protože sem ešče cestú dojídál kus buchty, ozvalo sa nad krávama:

"Ranní ptáče - věcéj zežere..." To ňa tak "vítali" staříček Pagáč. Na krávy břéskli: "Prrr!" a na mňa: "Kam ideš, ty usoplenče?"

"Ále k dochtorovi - šak sa na mňa podivajte" - a zdělál sem z nosu šnuptychl.

Vypleščili na mňa oči a zařvali: "Nikam nepujdeš - tam bys už nedošél! Totkaj si honem přisedni, zvezu ťa - ale k nám! Já ťa vykulíruju ráz dva a budeš mět ušetřenú cestu a hrobař prácu..." Přisedl sem teda a staříček šibaja do krav přidali "dopravní
+ponaúčení": "Ale mosíš při jízdě tú tvoju červenú frgulu držat rovno, aby policajt nemysleli, že chceme odbočovat...

Dyž zme k ním dojéli, vybřéskli: "Hurá na bacile!" tak, že sa ím všecky slépky rozletěly po dvoře. Vytahli z komory demijón a zatřepali s ním: suchý jak Sahara... Pohlédli na mňa, a dyž viděli, že mám oči červené jak angórák a že sa celý třasu horečkú, polutovali mňa:

"No, ty vypadáš! Z nosu máš fabriku na špiritus, a dyž sa na tebe podívám, tož sa ně chce kýchnút. Honem běž do sklépka, totkaj máš klúček, a dones tú sklénku od octa, co je na ní napsané PETROLÍN - mám v ní krapku sliovice, po téj sa uzdravíš!"

Trnkovýma kapkama zme ničili epidémiju, kerá sa tahla dědinú jak mor. Zatýmco mě sa oči jasnily, staříček

začali posmrkovat... Potem otevřeli hubu, jak dyby chtěli neco řéct, ale nos sa im scvrkljak oškoruša a - hep! - hep!

"Kuš, potforo!" - zařvali, ale už zaséj dávali hlavu hore a - hép! - hép! - hepčíík!!! - a kýchli... Kýchli tak, že sa ím všecky obrázky na zdi pohly šrégo a cukr z buchet sa rozletěl po izbě. Odpluli a zasakrovali: ... cifix, pazgřivče jeden! Čert ťa tu býl dlužen - už ju mám - skřipku! Dyž máš neco pořádného, to nedoneseš, ale také svinstvo ně donést do chalupy, to umíš!"

Trvalo hodnú chvílu, než sa vykýchali. Potem blúdili očima po izbě, objížďali všecky stěny - aj po zemi čučali - a v rukách obracali práznú sklénku... Hleděl sem na stařečka a napadalo mňa zeptat sa: jak je možné, že včil na nich jejich zázračná medecína "sliovicový foršus" - zanevřél... Ale račí sem zaťál hubu - lehúčko bych po ní mohl dostat...

Utřeli si rukávem kapku u nosa a smutno pravili: "No ja, ale co včílkaj budem dělat? Sliovicu zme vyslopali a nová bude až za štrnást dní. Přeca proti téj ledačině neco mosí byt! Za dochtorem nepujdem, ten ju má také! Viděli ho ludé oknem. Hlavu měl zamotanú v tyštuchu, oči jak herinek a v čekárně ludí jak na púti - herdek!" - zahromovali. "Dyž sem dovédl vymlátit všecky húsenky v sádkoch, tož takú žúžel, kerú néni ani vidět, že bych nepotlúkl? To by v tem býl rarach! Víš co? Zvaříme si víno! Mám tam trochu červeného paděláku, taký utrých... Smrdí to, ale špiritus v tem je. Počkaj - hnedkaj to dám na šporhélt a ty zatým přilož pár polének, ať to brzo vře!"

Aby přerazili tú "vúňu" a dodali temu obstojnéj chuti, hodili tam hrst cukru a pár voňavých hřebíčků. Jak nalévali víno do hrnca, kýchali čím dál věcéj a sakrovali. Nadávali mě, bacílom a celému světu.

Co tak na nich hledím, povídám: "Stařečku, kapka!"

Smýkli po mně očima jak šmidcem po hasí a utrúsili: "Ná co - skrzevá kapku vína sa přeca nesfanfrním!"

"Ale né, počkajte - já myslím tú kapku co máte u nosa - a ste nad hrncem..." Já vím - neměl sem to říkat. Mysleli to se mnú dobře, dali by ně poslední a já ich ešče citýruju. Ale už bylo pozdě! Zčerveňali jak morák a vybřéskli:

"Có - ty piskořu usmrkaný? Tož ty si ze mňa ešče budeš dělat opícu, cóóó? Dybych ťa zarazil pantokem hnedkaj jak vlézls do chalupy, tož sem nemosél kýchat! Měl sem ti dat za uši jak lúní temu králíkovi, co sa ně chytil do želez místo kuny - a měl sem pokoj. A tahni dom, enom to roznášáš po dědině!"

Přiznaja si svoju vinu, zvihl sem sa a šél ke dveřám. Chytil sem akorát za klučku, dyž začalo vyzváňat poledně. staříček ňa rafli za rukáv a zdálo sa ně, že už bez zloby pravili: "Počkaj, už je poledně - ostaň tady na oběd, dám ti neco pojezt!" - a už nazvihovali skřidélky z kastrólků, keré byly naplotně.

"Chceš krúpy s fazulú?" - nabízali ně snáď to jediné, co měli.

"Nechcu!" - trucoval sem.

"Nechceš - a co bys tak chtěl? Nadívané opratě, alebo dusené pod krkem? Dyž nechceš, nechaj byt - neubude. Tot si lapni a dívaj sa, jak ně bude šmakovat!"

Popřál sem ím dobréj chuti, zrovna dyž měli plnú hubu... Podívali sa na mňa, přivřeli oči a hnedkaj ich zaséj vyvalili. Škraně sa ím naduly jak skřečkovi a zčerveňali jak rak - až do modra. Užička ím vypadla do kastrólka a mávali rukama v luftě, jak dyby sa chtěli nečeho chytit. Čvrčky ím vyskočily z očí, smýkli hlavú dozadu - a kýchli...

Jednú v životě sem viděl prasknút pařák na erteple. Ale to nebylo nic proti temu, co ně předvédli staříček. Krúpy z nich frčaly jak z mašinkvéra néenom hubú, ale aj nosem a doví esli né aj ušima... Kukačka, kerá v hodinách zrovna odkukávala dvanást - sa zastavila na šesti! Dostala krúpú po voleti, enom pípla. A protože staříček majú pusénku věčího kalibru, tož aj rozptyl býl věčí. "Broky" vzaly celú zeď aj z obrázkama. Krúpy byly nasázané po stěně jak bradavice a staříček sa rychtovali, že kýchnú znova... Po téj explózi sem ím aj zapomněl popřát "pozdrav pámbu" a vyletěl sem z chalupy... Enom zdálky sem čúl mezi kašláním a kýcháním staříčkůj řev:

"Počkaj, ty potforo zgrčená, bacílama prolezlá a na žrádlo fajnová! Až ťa dopadnu, zamlaždím ťa jak kocúra!"

To vím, to si trúfajú, ale na takého scíplého bacila nestačijú! Lutoval sem ich, ale moje svědomí bylo klidňučké. Dyť ně sami slubovali, že ňa vykulírujú ráz dva! Snáď sa ím to aj podařilo, lebo ně najednú bylo jaksi lepší. A doňďa dom, napil sem sa dobréj sliovice na staříčkovo zdraví a poděkoval bacilovi, že ňa opustil a vybrál si pevnějšího...

staříček si s ním už snáď nejak poradijú, lebo "každý bacil je sviňa a mosí sa zamordovat..."

SVAJBA.

"Vitajte, staříčku! Co zaséj kazíte?" - zavolál sem přes plot. Byli zabraný do práce, tož sebú trhli, potahli si brýle na špičku nosa a hleďa nad ně, zahulákali:

"Co nahlédáš jak zloděj? Poď na besedu, zašívám opratě, tož možeš kibicovat!"

Přisedl sem k ním na klady a staříček, natíraja konopnú niť včelím voskem, mudrovali:

"Tož vidíš - jaro už je tady v plnéj parádě. Provédl sem kontrólu. Veselijů sa korotvičky, bažanté aj zajíci. Holúbci sa pusénkujú na kálenici a vrabčáci sa vrtijú v rýně, enom sa práší! Šak aj na mňa to jaro leze - jak lehnu, už chrápu... A ty už sa také delší dobu kocúňáš. Kdy máš tú svajbu?"

"Za štrnást dní. Šak dondete, né?" pravil sem.

"Dondu - co bych nedošél? Aspoň sa zaséj jednú pořádně napiju a najím! Snáď to nebude, jak dyž sem býl na svajbě u Trháčů? Tam sa nebrali dvá ludé, ale grunty a měřice! Éj, tam byla pohoda jak dyž zdechne kráva! Nedaj bože, to byla svajba! Napečeného moc, ale pobízání málo... Herdek, hladný sem býl jak vlk a vrčalo ve mně jak v kozi, dyž sa nažere mladéj jateliny.

Tři dni před svajbú sem nic nejedl, abych býl při chuti - a včílkaj toto... Nevím esli ím špatně hořalo ve šporhéltě či co - to byla věčnosť. No, potem přeca enom donésli polévku a hnedkaj nato paradajskú máčku ze šiškama. Víš, to sa dělá, aby sa moc nezjedlo. Svadební matka lakomá jak čért, sa furt dívala svadebčanom po prstoch, kdo si co

vezne... A najednú na mňa vybafla: "Matúšu, vezni si buchtu!"

Krúci, tak sem sebú škubl, jak dyby ňa načapala při zlodějstvu. Šak sem si vzál dvě! - pravím. Trháčka si ňa změřali od hlavy po holénky a farizéjsky sa ušklébli: "No neé - vzál sis tři, ale vezni si ešče!"

Éj, tá mrcha počítala dobře! Seděl sem jak ukradený a v tú chvílu sem měl v hubě hořko jak po žluči... Stála přede mnú flaša sliovice a štamprle nikde. Pravím si: Ná, co je? Dyť sa neco mosí stat! A stalo sa: zhasla lampa. Tož sem sa honem brál potmě potichučky po téj flaši, lapl sem ju a dál si takého hlta, že to zahrčalo až v síni. A potem sem ju zaséj velice potichučky stavjál zpátky - enom aby necingla. Dosedla měkúčko, jak do duchen... Pravím si: dobře!

Spokojeno sem sa oblizoval, ale vtem už Trháčka donésli novú lampu. Krúcikozacap! Dyž satan chce, aj z fazule broků nadělá! Včílkaj už sem viděl, proč tá sklénka necingla. Jak sem ju potmě dával zpátky, tož sem ju postavil do kastróla s paradajskú máčkú... Ešče ščestí, že naproti mňa seděli kostelník Míšek, tož bylo těžko trefit na pachatela.

Dyž to Trháčka uviděli, naduli hubu jak fukar a zčerveňali, že ju měli jak kopřívama poprlenú. Div ně nos neurazili, jak ně kolem něho smýkli kastrólem aj ze sliovicú, a enom ím šorce nadletěly, dyž proletěli dvércama do kuchyně. Zpátky už ju nedonésli..."

"Strýcu, dyž ste u téj sliovice, pokáď ně paměť slúží, tož ste ně na Silvestra ve sklepě slúbili, až sa budu ženit, že ně demijón téj halúzkovéj donesete!?"

staříček sebú trhli, že sa šídlem džógli do palca, až ím červená vystříkla. Rychlo strčili palec do huby, odpluli, zasakrovali a koktali:

"Ehe - stakra - tož tento - pravda - cosi zme mlúvili... A pravíš, že na Silvestra? Nó, tož hlavu máš dobrú, enom co je pravda! A - a - pětku sem říkál?"

"No né - říkali ste deset litrů, ale esli ste už puténku vyslopali, tož sa mosím spokojit aj z pětkú! Šak doneste pleskačku na košt, ať vím, jakú lavórovicú ňa uhostíte!"

Švácli opraťama o zem a zahučali cosi o "pěkném ftákovi". Za chvilku sa vrátili z komory ze sodovčákem. Napil sem sa.

"Tož jaká je?" - a hleděli na mňa jak ropucha na muchu.

"Nó, ujde to" - pravil sem.

"Có - ujde to?" zasyčali. "Pamatuj si, ty oždaro, že darovanému koni aj ze zadku vóní!" A znova píchali šídlem do opratí. Že dondú o pětku sliovice, s tým naisto nepočítali...

Chvilku bafali z faje a pluli jak polír. Svrběl ich jazyk. Chtěli zavést řeč inde, ale nevěděli, z kerého konca. Vtem sa kolem kolébala stará hus. Zakopla o opratě, poskočila, zazpívala gááá-ga-ga-ga - a "dřístla" zrovna na opratě...

"Sviňo jedna škaredá!" - zařvali a škrábli po ní metlú, že letěla až pod návratí.

"Vy naděláte skrzevá taký ždibinek!" - smíl sem sa.

"Ždibinek - trúbo? Podivaj sa, jak ně to nahodila! U zadku jak bič a na zemi jak travnica!" A starú hadrú "ždibinko utřeli... Potem ně z ruk vytrhli sodovčák, napili sa a píchali šídlem do opratí, div ho nezlomili. A najednú vybafli: "Mosíš sa ženit?"

"Nemosím - chcu!" - já nato.

"Nó, to sa uvidí za půl roku. Včílkaj ně možeš vykládat co chceš! Dycky sa ně zdálo, že sa ani neoženíš. Si jak práchnivé dřevo: dútnáš, ale nehoříš... Připomínáš ně Cyrila Parganového.

Kdysi zme tady měli ponocného Juru Pargana, kerému zme říkali "Jura tento-netento", lebo to říkál skoro za každým slovem. A tož ten jeho syn Cyril sa galáníl s Tonkú Vařajkovú. "Blahoslavení chudí duchem" - říká Písmo - a tým sú ti postižení uspokójení. Cyril býl zrovna tak "trefený" jak jeho tata - to víš, sova kanárka neulébne! Ludé říkali, že dyž býl Cyril malučký, tož préj spadl do díže s těstem a od téj doby měl rozum taký polepený...

Jest mu šmakuje - práca mu nešmakuje. Fajka mu tahne a do chalupy mu netahne, lebo má všecky fuky zacpané. Do krku mu teče - a do holének neé - tož co? Z teho vidíš, jak málo nekerým luďom stačí ke ščestí...

Cyril chodil, jak dyby měl v gaťách mlýnský kameň. Než zasél, ti druzí už měli dávno po žňách! Aj v lásce býl taký "divoch" - muchy, zežerte si mňa! Šak dodneška nikdo neví, jak sa to mohlo stat...

Bylo to jaksi v hody, dyž ponúkál svoju galánku: "Tonko, napi sa vína!" A protože z lásky muchy nekapú, ale děcka na svět přicházajú, tož tady nastala - jak ty říkáváš - biologická změna: začalo to vínem a skončilo to mlékem... Ale Cyril sa k svajbě neměl. U Parganů bylo boží dopuščení a tata měli tú patáliju uvést na "pravú míru".

Zavolali teda syna svého rodného do izby. Pokašlávali, posmrkovali, hnedkaj sa poškrábali za krkem a hnedkaj zaséj na druhém konci páteře... Dyž už sa poškrábali aj na dlani, kerá ich svrběla také, začali:

"Tož počúvaj, Cyrile - tento - dyž sis to tak potento, tož sa - tento - nedá nic dělat. Já ti to - netento - šak sem nebýl také nejaký tento! Ale hergót, dyť ty nemáš nic, enom roztrhané a potentované tento, z kerých ti leze holá tento a Tonka má včílkaj už enom to tento, tož si to vytento, jak chceš. My ti z mamú do teho netento, ale nejak sa z teho vytento mosíš! Krúci, zeber sa a di - tento - na faru. Ale hnedkaj! Aby si ludé netento, že zme nejací tento..." Cyril enom bafál z fajky a hleděl do jedného fleku...

Nakonec přeca k svajbě došlo. Ale Cyril býl tak dohúkaný, že nevytahl fajku z huby a šél s ňú aj do kostela... Krúci, to býl ženich! Ale sotvá šlápl na první schodek, Tonka mu vyškubla faju z huby a strčila ju do kapce pod fjertoch. Dyž spolem klečali u oltáře, tož najednú súseda Peléščena sebú škubla, jak dyby dostala žihadlo, drcla moju a šuská jí do ucha: "Kačo, podivaj sa na tú Tonku! Víš, dyž sem sa vdávala, také sem byla nedočkavá, ale že by sa ně z ní kúřilo, to teda nemože nikdo řéct..."""

Podezřívál sem stařečka, že ně to vyprávjajú proto, aby ňa odradili od ženění a nemoseli dat tú pětku halúzkovéj. Dopili zme a rozlúčili sa s tým, že sa zendem za štrnást dní na méj svajbě...

Došli nafintěný jak starší družba, hubu vymydlenú enom sa bliščela, v novém lajbli a z veržinú v kútku.

"Pochválen buď..." - pozdravili. "Tož tady máš tú pětku sliovice a k temu pěkňučků morku s novým

korytem..."

"A je aspoň mladá?" - optál sem sa. "Aby nepamatovala patery vánoce!"

"Tož baže je mladá," pokúšali sá zahnat moje starosti. "Spáchala sebevraždu: podřezala sa o kosu z neščasnéj lásky k morákovi! A to by přeca stará morka neudělala!"

"To teda máte pravdu! A kde máte stařenku?" - vyzvídál sem, dyž sem ich védl do izby.

"Ále, už je zaséj nafrčená! Umínila si, že préj mosíme oslavit zlatú svajbu. No a já sem jí připomněl, že zme před dvaceti rokama zapomněli oslavit třicetiletú válku... A tož ně řekla, že s takým hovadem přes dědinu nepujde. Vidíš, to máš za to, dyž chceš nekemu poradit. Čiň čértu dobře, peklem sa ti odmění!"

"Nic sa nebojte, šak stařenka za vama dondú!" postrašil sem ich. "Ale včílkaj už pote okoštovat, jaké sem dovézl víno!" A nalévál sem do pohárků.

"Odkáď to máš?"

"Co je vám potem? Hádajte a posuďte. Šak vy dobře víte, že sa dá víno udělat aj z hroznů!"

+Nahlédli proti světlu, jakú má "iskru", čuchli a upili. Převalovali ho v hubě, kúsali, zhltli a mlazgli:

"Dobré je! Rýzlink jak řemeň - bude dobrý po masném. A co máš ešče?"

"Tož pro robky sem vzál tramín, a dyž bude potřeba, tož tam mám aj trochu "vavřinečka"!" Okoštovali aj ostatní, pochválili, a aby sa "nesekli", prohlásili: "Tož dědinu bych netrefil, ale vóní to jižní Moravú... Vezni sebú butelku vavřinca a poď. Mosím ti dat nejaké rady do života!" - a tahli ňa za krmík, aby nás nikdo neviděl...

Sedli zme si na obrátěné troky, stařéček si dali pořádného hlta a spustili:

"Tož také sem ti došél zavinšovat. Šak ňa znáš, že kolem teho moc řečí nenadělám - kdo chce kam, pomožme mu tam! Lutovat ťa nebudu. Dyž už sas ožéníl, bude ti dobře - a dobře ti tak, trúbo! Býls jak hříbja a včil si v tem chomútě, nepřirovnávaja, jak to boží hovado, enom k hrantu ťa uvázat. Ná, co včílkaj budeš dělat? Do hospody nesmíš, pit nesmíš, karty hrát nesmíš a za robkama - to už teprú nesmíš! Měl sas podívat nad oltář. Majú tam napsané: "Pane odpusť ím, lebo nevijú, co činijú!"

Dyť sa podivaj na mňa. Enom to fajčisko smradlavé ně ostalo, skrútěný su jak itrnica a ušiska mám zvěsené jak pastýřúj Bufin. A také sem sa stavjál jak holub na věži! Dyž sem s ňú začál chodit, tož bych ju býl láskú zedl - dneskaj teho lutuju, že sem to neudělál... Před svajbú tá moja sedmá svátosť kolem ňa poletovala jak rorýs a aj tak pískala: Matúšku sem, Matúšku tam - enom ňa ofukovala a oblizovala...

A dyž sem sa za půl roku po svajbě vrátil později z hospody, tož jak ně ju smýkla, překotil sem polku aj z hrncama - hnedkaj bylo půl výbavy v sakroch. Stanu, a ona bác ně z druhéj strany, že sem nosem urazil kropénku u dveří. Potem ně zkúšala napasovat na hlavu všecky hrnce - pěkně jeden po druhém. Ešče ščestí, že sa ně podařilo utéct na húru a vytahnút za sebú žebř - snáď by ně byla zmrzačila!"

Upili z butelky a žalovali dál:

"Šak dyž sem sa ožéníl, tož ně po obědě aj hubu utírala. A jak ně ju totkaj "utřela", tož sem překúsl špičku z fajky... Dyž zme sa vzali, hnedkaj nás bylo v chalupě deset - Kača byla tá jednička a já nula. Tehdá sa mňa lúbila enom Kača žádná iná! No vidíš - včílkaj sa to obrátilo...

Ja, tož co sa tebe týče, ty sas dobře ožéníl - enom tá tvoja sa špatně vdala. Dycky sem si říkál: Kerá si ťa vezne, do smrti nebude lehko dělat! Ale slúbíl sem ti, že ti dám dobré rady do života, tož počúvaj:

Zaveď tú tvoju robéčku každých štrnást dní k panáčkovi, aby jí přeříkál, co slúbila. Víš, každá robka velice rychlo zapomene, kdo je hlavú rodiny, kdo doma porúčá a keho má poslúchat.

A ty svoje rance z hadrama ať zatým nerozbaluje a ať ich nechá v síni u dveří...

Tož tak.

A jí zaséj řeknu, aby ťa každý deň bila jak koňa! Moc dělat a málo žrat, abys neměl rúpy a abys věděl, že s ňú máš znášat dobré aj zlé...

A daj sa k hasičom! Aspoň budeš mět furt po ruce helmu... Mohlo by ju snáď nekerú chvílu napadnút rozkřápat ti o golozňu nejaký ten kastról!

A téj svadební noci sa neboj! Dyž já sem sa žéníl, měli zme okna tři dni zatlučené deskama a v izbě jak po zemětřesení! Všecky obrázky ze stěn dúle, malta okřápaná, lampa uškubnutá, sláma ze strožochú ven a kachlové kamna na ohrabky. Šak tenkrát sem chtěl, aby tá noc trvala najméň tři měsíce, jak u tych Eskymáků! A včílkaj? Tak jednú do roka - a to ešče mosí byt ten přestupný...

A co sa týče děcek, s tým sa ponáhlajte. Pamatuj si, chlapče, že co sa v mládí naučíš, ve stáří už nemožeš dělat...

A ešče ti mosím neco připomenút. Onehdá sem ti vykládál, jak sa Ráčci a zvířátka mezi sebú chutno milujú. Ale také nesmíš všecko brat do písmenka! Čúl sem, že taký škaredý škrobák - krúci, jak sa tá žúžel menuje? Už vím! Kudla pobožná či posvátná - herdek, tak nejak!"

"Kudlanka nábožná!" - opravil sem ich.

"Tož dobře - no! A tož ti dyž sa pomilujú, tož tá panimáma Kudlanková teho pantátu Kudlanku potem láskú zežere... Dovedeš si to zrechnovat, kolikrát bys mosél byt už zežraný?"

Po tychto "radách do života" sem mosél nejak smutno vypadat, ale stařéček nevypadali ináč. V túto chvilku sem ich lutoval věcéj než sebe. Snáď to vycítili, lebo najednú ňa chytili za rameno, podívali sa ně do očí a posmrkli. A v dobréj víře, že ňa rozveselijú a přivedú na lepší myšlénky, dobrácky ňa búchli do zádú, vytahli kočičák a dvakrát s ním bácli do dlaně. Nacpali si a přidali ešče kapénku z životní múdrosti:

"Víš, říká sa, že láska je nesmrtelná. Ale sám bych chtěl vědět, kemu vydržala do smrti? A pamatuj si túto velikú pravdu: "Láska je jak táto fajka!" - a zatřepali ně s ňú před očima. "Ve dvaceti rokoch sa nacpe, do padesáti sa kúří a potem sa už enom vyklepává popel..."

A jedným hltem dopili zbytek vavřinečka...

POSLEDNÍ VŮLA.

Zvóníl umíráček... zvonek, kerý ludé nemajú rádi, lebo nikdá nevěstí nic dobrého. Ešče neodklinkál a už sa celá dědina dověděla smutnú zprávu: umřeli stařenka Pagáčka... Nechtěli temu věřit ani stařéček, lebo při téj letoře, kerú měli stařenka, nikdá nevěřili, že by ich přežili. Držali hlavu v dlaňách a spomínali na všecko dobré aj zlé, co ze stařenkú prožili, a za to, co ím v životě špatného provédli, ich včilkaj v duchu odprošovali...

Vypadalo to, že pújdú brzo za stařenkú, lebo ich ani poznat nemohli. Taký drobeček byli. Chlapé na nich čekali po pohřebě v hospodě, ale nedošli... A dyž sa neukázali skorem štrnást dní ani v hospodě, ani vénku, jejich staří kamarádé sa začali radit. Nakonec rozhodli, že najlepší kamarád stařečkúj, Jura Klásek, mosí ít za nima a vyžďárat, co a jak.

Druhého dňa, jaksi k poledni, zabúchali Klásek u Pagáčů na dveřa. Ticho! Chvilku čekali a zabúchali silněj. Zaséj nic... Dyž zabúchali potřetí a od ran na dvérca sa ozývala ze síně enom dutá ozvěna, Kláska přejél mráz po zádoch. Obávali sa teho najhoršího... Obešli stavení a nahlédali do dvorka, do zahrádky aj za humna. A tam uhlédli stařečka, jak chodijú z rýčem mezi erteplama a džógajú s ním do hliny... "Zbláznil sa!" - šuškali si Klásek pro sebe a čučali na nich jak na strašidlo.

Najednú stařéček čapli a začali hrabat hlínu rukama jak pes, kerý předníma tlapkama vyhrabává skovanú kost. A než sa Klásek spamatovali, držali v rukách demijón a drali sa s ním přes erteple do stavení.

Klásek čekali hodnú chvílu před chalupú, než znova zabúchali na dveřa a přitiskli na ně ucho. Učuli brblání a šúravé kroky izbú.

"Kdo je tam?" - hlasito zavrčali.

"Matúšu, to su já - Jura!" - skorem zazpívali Klásek.

"Co chceš?" - zpovídali ich ešče furt přes dveřa stařéček.

"Ále, idu kolem, tož sem sa chtěl optat, lesi neco nepotřebuješ?"

"A to mosíš dolézt zrovna včílkaj na poledně, dyž vařím?" - brblali a odryglovali dveřa. "Nebýls tady štrnást dní a najednú..."

"Nehněvaj sa, Matúšku," skočili ím do řeči Klásek. "Měl sem trochu věcéj práce a aj sem si myslél, lesu snáď nerozjímáš a nechceš byt sám..." A už mašírovali do kuchyně.

"Sám - sám! To bys měl vědět, že néni dobře byt člověkovi samotnému," mrčali. "A sám sem býl, dyž ně bylo najhorší! A dyž sem sa z teho akorát před chvílú trochu vylízál, tož dondeš, esli neco nepotřebuju!?"

Klásek potahli nosem a pravili: "Nó, myslél sem si, lesi nepotřebuješ trochu gořalky lebo neco inšího, dyž včílkaj nechodíš do hospody. Ale vóní to tady jak v apatýce - tož snáď opravdu nic nepotřebuješ..."

"To je jak mateřská řeč" - pravili stařéček a nasadili inší notečku. "Dneskaj ráno sem myslél, že sem už aj ohluchl, lebo na dvorku bylo také ticho, až sem sa teho lekl. Teprú za chvílu sem si spomněl, že sem včéra zařezál poslední slépku..."

"Pokáď vím" - pravili múdro Klásek, "tož ten, kdo propadne alkahólu, može oslepnút, ale nikdá neohluchne!"

"Vole starý!" - zavrčali, lebo toto učuli velice dobře. Ale Kláskova náščeva mosela na nich blahodárno účinkovat - měli už posluchača. Proto rozhodli: "A dyž už si tady, tož si sedni, ať ně neodneseš spaní!" Zohli sa pod stůl a vytahli demijón, kerý tam prvéj skovali. Přistavili sklénečky, naléli a tajak při velikéj slavnosti pronésli: "Téjto slíovice si považuj! Tú měla Kača v komoře na polici a na ní uvázanú cedulku: "Svojému najmilejšímu Matúškovi k našéj zlatéj svajbě od jeho věrnéj Kačenky!" a pošúpli sklénku ke Kláskovi.

Klásek ani nemrkli, aj dyž viděli, že z opleteného demijóna ešče padala hlina na stůl. Túto "milosrdnú lež" kamarádovi hnedkaj odpustili, štrngli si a připili: "Tož, Matúšku, na zdraví Kačenky!" a hrkli to do sebe jak vodu...

stařéček túto volovinu naisto přeslechli, lebo v tú chvílu měli vyvrátěnú hlavu a sliovica ím přes ohryzek žblunkala jak z rýny. Šli ke šporhéltu, vytahli z hrnca dvě stehna ze slépky a jedno podali Kláskovi:

"Jez, Jurko - je dobrá!" Z police vzali nový pecen chleba, "požehnali" ho nožem a ukrójili. Dyž sa obá najedli, stařéček sa zahleděli do zemi a vydechli: "Panebože, cos to na mňa zeslál? Kdo ně včil bude do konca mého života nadávat?"

V téjto chvilce Klásek cítili, že majú povinnosť utěšit ich v jejich smutku. Usrkli z pohárku, kerý už stařéček znova doléli, a začali:

"Netrap sa, Matúšku. Šak víš, že su také vdovcem... Stakra - koléj už je to? No pravda, už to bude deset roků! Budu ťa chodit naščevovat - budem jak dvá sirotečci - poplačem si spolem..."

Kláskovi sa najednú stahlo hrdlo a stichli. Vytahli šnuptychl a protřeli si oči.

"Jurko, já sem věděl, že si můj najlepší kamarád! Pámbu ti to zaplať..." - děkovali stařéček a posmrkli. A od téjto chvilky už žádnému nebylo do řeči. stařéček enom nalévali do pohárků a popíjali ze zavřítýma očima, jak dyby byli v tranzu. Protože ale "nahlédali" do demijóna najméň o půl hodiny spěšéj jak Klásek, měli aj těžší hlavu. Pomáli - kúsek po kúsku sa ím klónila, až sa brada opřela o prsa a začali chrápat. Po chvilce sa ale zase probrali: "Poplačem, baže poplačem," vrátili sa k temu, co čuli na posledy. "Ale najprv mosím v baráku udělat pořádnů inventúru. Šak ani nevím, kde je všecko poskovávané. Enom vím, že tady nekde mosí byt najméň dvacítka sliovice a zrovna toléj vína, o špeku a uzeném ani nemluvja!"

A dvá "sirotečci" už zaséj štrngali, zapíjali smutek a stařéček sa vrátili zpomínkama ke stařence:

"Tož tak - už je jí dobře... Měl sem ju rád, ale pámbu ju měl rači, tož si ju vzál. To víš, néni dobře sa prúčat, lebo

co pámbu činí, dobře činí! Ale o mrtvých enom dobré. Co bylo, to bylo... Kača byla hodná robka, měla enom taků ostřejší letóru.

Dyž ju to popadlo, tož búchla jalovicu, kozu aj Stračenu. Kočka vyletěla oknem, že vzala sebú všecky květináče, Bufin sa utrhl z řetaza a nakonec sem to chytil aj já. Jak byla rozfrčaná, tož to brala v chalupě jak podle linijálu a dyž vletěla do kurníku, že oprubuje slépkám, jak ponesú, vyprubovala aj kohúta...

Byla jak generál a poslúchál sem celý život jak regrút. Ale nedá sa nic robit, mosím ju poslechnút ešče jednů a naposledy: splnit její poslední vůlu. Enomže je v tem sakramenský háček a včílkaj nevím, jak sa z téj máčky dostat. Mosíš ně pomoct! Už sem sa naškpekulírował, až ně v lebeni praščalo, ale furt nevím, jak na to. K advokátovi nepujdu. Tam by to dopadlo tak, že já bych měl radu a on peníze..."

Mrkli na práznú sklénku, kerú Klásek otáčali v ruce a pravili: "Jak vidím, si nejaký nadržaný! Pit tedy umíš, všecka česť stranú!" - a naléli mu sliovice až povrch. "Tož popíjaj, nacpi si tú svoju smradlavů fajku mojím voňavým tabákem - počúvaj a přemýšlaj..."

Dyž sa nad obúma vyvalilo mračno dýmu jak nad veselským štaciónem a připili si "Na zdraví nám!" a "Kači na zem lehkú!", staříček sa rozvykládali:

"Celá věc sa má teda tak: Kača ně poručila, že mám prodat jalovicu a peníze za ňu préj mosím obětovat pámbíčkovi. Pomník chce z dvúma holúbkama a z říkáním "Na zhledanú" a po obúch stranách "Spi sladko". Já, tož to je všecko pěkné - ale prodat jalovicu? Víš, jaká je to jalovica? Tú až uhlédneš, ztuhneš jak ciment! Za osem rýnských ani bratrovi! Čuješ, ty paradajo?

Osem rýnských!!! A včílkaj - tento - herdek do poslední vůle! Osem rýnských!!! Dyť taků oběť by snáď pámbu ani nechtěl!"

Pagáč chytli po demijóně, aby znova naléli, ale už v něm býl enom luft: Ale protože táto záležitosť mosela byt zrechnovaná co najskór - tož si to nabrali do hospody k "Absolónovi" a tam sa znova "zakúsli" do poslední vůle stařenčinéj.

Ešče nebýla půlnoc a už to měli zesumírované, spočítané a podškrknuté. Dvě slovácké hlavy našly cestu, jak stařenčina poslední vůla bude dodržaná do posledního písmenka...

A podpíraja jeden druhého, vykodrcali sa z hospody. V celéj dědině tichúčko, enom u Ohniců svítilo okénko. Čekali rodinu. Šak baběnka Borijová už sa pomáli brali z velikú kabelú kolem zvonka, aby na temto světě přivítali nové děťátko a plésknu tím po řitečce sa přesvěčili, lesti umí "zpívat" jak slavík v dubině...

Dvá kamarádé packovali přes kameně a fučali jak ježcí. Staříček, kerý už počapávali v kolenách, sa najednú opřeli o plot a pohlédňa na nebe, lamentovali:

"Krúcikozacap, to je práca! Juro, podivaj sa na to nebe: Henkaj je veliký vůz, zde naproti malý, kolem sa tahne mléčná dráha a my oslé tady šmatlem pěšky..."

Ledvá ušli pár kroků, Pagáč sa zastavili zaséj a zatrúbili Kláskovi do ucha: "Juro, nač bys chodil tak daleko dom? Dyž su včílkaj taký opuščený, poď sa vyspat k nám!" Ani nečekali, esli s tým bude súhlasit, a už ho před sebú drcali jak zloděja.

U chalupy staříček hledali klúček. Všecky kapce probantovali, ale klúčka nikde. Naduli sa, že měli hubu jak filčák a zahromovali: "Basom ti dušu tvoju ohnivú! Nestoj tady jak flinta a podivaj sa po kapcách, esli ho nemáš ty!"

Klásek teda začali hledat. Všecko poobraceli - aj za košulú šmátrali - fučali u teho, odplúvali a nadávali. Najednú přestali hledat, chvilku hleděli do zemi, jak dyby sa ím rožlo v hlavě, a zahuhňali:

"Matúšku - sirotečku... A - a co to mám najít?"

"Mordyje, tož klúček přeca!" - zařvali.

"Klúček - jaký klúček? Od tvéj chalupy - ná co si hlúpý? Kde bych - vzál - tvůj - klúček?" - blekotali Klásek.

"Tož, já nevím, kde bys ho vzál - ale dyž ho nemáš ani ty, ani já - tož nám včil nic inšího nezbývá než přelézt vrata na dvůr, no!"

A už sa na ně drápali jak kočky. Enom sa trochu hore vyškrábali Pagáč, húkli dúle Klásek. A dyž sa to začalo dařit Kláskovi - búchli sebú jak měch otrub zaséj staříček...

"Juro, tak to nepujde!" - došli na to pozdě, ale přeca. "To byzme sa přes vrata nedostali ani do súdného dňa!" A hnedkaj rozhodli: "Pocem - čapni si a já ti vylezu po zádoch!" A už celý morýtný a upotěný lézli po pastýřovi. Že předtým rozhnětli kravinec a potem šlapali Kláskovi po haleně, to žádný nevěděli...

Dyž už přitem padlo tisíc sakrů a hromů, nakonec sa ím to přeca podařilo a z hekáním sa opřeli o druhú stranu vrát. Ale v tú ranu vypadli obá znova na ulic, lebo staříček sa náhodú opřeli loktěm o klučku a vrata nebyly zamknuté...

Dyž nadali jeden druhému, dogúlali sa do izby, potmě sa vyslékli a vlézli na pelechy. Ale usnút nebylo možné. Sliovica rozpumpovala starú krév a enom odfukovali. Najednú zahučali staříček:

"Juro - krúci - dyť je tu také dusno a parno, že by sa tady mohli rodit aj krokodýlé! Otevři okno!"

Jura slézl z lúžka a potmě šmátrál kolem sebe. Vtem ucítil sklo, chvilku po něm jezdil obúma rukama a nadával:

"Hromská práca - jak to mám otevřít? Dyť nemožu najít rygl."

"Tož do teho bácni!" - zařvali staříček, až ím přeskakovalo, "lebo sa zadusím jak holub!"

Klásek to hned tak provédl. Rana jak dyž starý Strožoch vletěli Pipovi do šentyša! Bylo čut řinčání skla a Jura znova vlézl na lúžko. Obá z hluboka vydýchli a chrápali jak zabití...

Ráno seděli na lúžku, hlavy v dlaňách, a přemýšlali. Přemýšlali o tem, kde vzali ten čistý luft ke spaní, dyž Jura místo okna - vybúchl sklo v kredenci...

Za týdeň už staříček prodávali na jarmaku jalúvku s podmínkú, že kdo ju bude chtět, mosí k ní kúpit aj kohúta, leboináč néni na prodaj. A ešče za šalamúnskú cenu: jalovica stójí padesát grajcarů a kohút - osem rýnských... Našli kunčofta velice brzo. Zhrábli penízky, obrátili oči k nebi, do kerého sa Kača naisto dostala, a zvěstovali jí:

"Tož tak, Kačenko - tvojému přání sem učinil zadost. Řeklas: "Prodaj jalovicu a peníze obětuj pámbíčkovi!" Dostál sem za ňu padesát grajcarů a hnedkaj ich obětuju, abys seděla na tem najpěknějším obláčku..."

A zajeli do městečka, aby nechali udělat pomník, jak Kača nadiktovala. Najprv zašli do kvelbu kúpit šesnástky patróny, panty na králíkárňu, holénky a baranicu astrigánku. Potem sa zastavili "Na záložně" na biřtlu s pivem a děckám kúpili cicvár, pendrek a kačení mydlo. Na cestě k vlaku - už na poslední chvílu - enom tak v cugu vletěli ke kameníkovi a vysypali ze sebe:

"Majstře, mosím splnit poslední vůlu nebožky ženy. Tož jí udělajte pomník z dvúma holúbkama, "Spi sladko!" po obúch stranách a v prostředku "Na zhledanú!" - dyž už to mosí byt!" Dali tři zlatky zálohy a jeli dom.

+Tajak Klásek slúbili, tak aj splnili - každú chvílu naščevovali "sirotečka" a poplakávali spolem. "Slza" halúzkovéj sa dycky našla... Za nejaký čas dostali staříček psání, že sa bude pómník stavjat, aby teda došli na kerchov. Napucovali sa jak ženich, zastrčili peníze do lajbla a v novéj baranici a holénkách nésli sa přes dědinu jak pudmístr. Na řbitově obcházali pomník ze všeckých stran a spokojeno pokyvovali. Holúbci byli na kameni jak sa sluší a patří: holuběnka umřítá - tá ležala, holúbek živý - ten stál... Mrkli po holuběnce a potem sa dlúho zadívali na holúbka. Věděli, že to sú oni - Matúš Pagáč...

Potem sa začetli do nápisa, a najednů jim cosi neštymovalo... Protřeli si oči, zamrkali a začali znova, že nosem čárali o kameň - a zaséj škubli hlavú zpátky. Tož si nasadili brýle a už po šestéj slabikovali písmenko po písmenku:

SPI SLADKO PO OBÚCH STRANÁCH!

NA ZHLEDANÚ DYŽ UŽ TO MOSÍ BYT!

A staříčkovi sa ponajprv za jejich života zatmílo v očách a zvézli sa na zem jak uzélek neščestí...

Nebyt chlapů a dobrého kamaráda hotaře Kláska, snáď by sa po stařenčinéj smrti stál ze staříčka pústevník. Ale to by nebylo dobré ani pro staříčka, ani pro ludí z jejich dědiny, ani pro Tebe, milý čtenáři. Lebo staříčka majú šecí rádi takého, jaký byli a jaký doposaváď sú - aj z jejich ludskýma chybama, keré má přeca každý...

Lesti mám byt upřímný, tož ani nevím, kdy staříček mlúvili "na mú dušu" pravdu a kdy "valili". Kerú příhodu si enom "přišili na tělo" - alebo kerú opravdu prožili a přišili ju druhému? To ale, myslím, néni podstatné, lebo jedno vím najisto - že tým nikemu nechtěli ublížit...

A že rádi popíjajú halúzkovú a vínečko? To néni ani chyba, ani hřích! To je medecína, kerú ím dává rodná zem za to, že ju kropijú svým potem. Viděl sem staříčkovy ruky. A pro ty mozole ím všecko, všecičko odpúščám...

S odchodem stařenky sa smířili, lebo věděli, že protivá smrti sú bezmocní aj najmocnější z mocných a najbohatší z bohatých. Jak možú, zanesú stařence na řbitov kvítečko a dycky sa podivajú na svojého holúbka...

Dyž jednú delší dobu zle krepírovali, přemýšlali na lúžku, co mosijú udělat, lesi sa uzdravijú. A protože ich opatrovali pán dochtor z městečka a hotař Klásek, dostali sa z teho aj bez "kozího pití" a jejich první cesta védla na kerchov.

Vzali z okna růžový muškát, kerý měli stařenka najrači, do kúska papíru trošku gipsu a hrnéček z vodú. Rozmíchali v hrnéčku gips a podšprajcovali svojému holúbkovi nožičky, aby ešče nejaký čas vydržál...

Snáď to nemoseli ani dělat. Lebo lesi ich při tem viděl pámbu, tajak hotař Klásek, kerý ich špehovali, naisto ich ešče dlúho nezavolá... Lebo tam navrchu vijú, že staříček sú pravý slovácký fiškus! Ale v "Knize života" majú aj zaznamenané, že sú néenom spravedlivý ke všeckým, ale aj poctivý, pracovitý, přísný ke zlému, ochotný k pomoci, chudobný v majetku, ale bohatý v humoru!

A tací ludé by neměli umřít nikdá...